

OPĆINA VRATIŠINEC

**Strategija razvoja
Općine Vratišinec
za razdoblje
do 2022. god.**

Naručitelj:

Općina Vratišinec

Dr. Vinka Žganca 2, 40316 Vratišinec

WEB: www.vratisinec.hr

E-MAIL: opcinavratisinec@gmail.com

Telefon: 040/ 866 – 469

Fax: 040/ 867 - 314

Izrađivač:

SINTAGMA – Obrt za konzultantske usluge

Bana Josipa Jelačića 14, 35430 Okučani

WEB: www.arr-sintagma.hr

E-MAIL: info@arr-sintagma.hr

Telefon/Fax: 035/ 361 – 947

SADRŽAJ

1. UVOD Riječ načelnika.....	1
1.1. STRATEŠKO UPRAVLJANJE I RAZLOZI ZA DONOŠENJE STRATEGIJE.....	2
1.2. PRISTUP IZRADI STRATEGIJE	3
1.3. STRUKTURA STRATEGIJE.....	6
1.4. NAČELO PARTNERSTVA	8
2. OSNOVNE ZNAČAJKE PROSTORA I PRIRODNA OBILJEŽJA.....	11
2.1. TERITORIJALNA POKRIVENOST.....	11
2.2. ZEMLJOPISNA OBILJEŽJA	12
3. STANOVNIŠTVO	16
4. PRIRODNI RESURSI I KULTURNA BAŠTINA	20
4.1. PRIRODNA BAŠTINA	20
4.2. GRADITELJSKA I KULTURNA BAŠTINA	21
4.3. ZNAMENITE LIČNOSTI.....	27
5. INFRASTRUKTURA	31
5.1. PROMETNA INFRASTRUKTURA	31
5.2. KOMUNALNA INFRASTRUKTURA	33
5.2.1. Vodoopskrba	33
5.2.2. Odvodnja.....	33
5.2.3. Javna rasvjeta.....	34
5.2.4. Telekomunikacijska struktura	34
5.2.5. Elektroopskrba	35
5.2.6. Plinoopskrba	35
5.2.7. Gospodarenje otpadom	36
5.2.8. Groblja	37
5.3. DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA.....	38
5.3.1. Javne službe i uprava	38
5.3.2. Odgojno obrazovna infrastruktura	39
5.3.4. Predškolski odgoj.....	41
5.3.5. Vjerske zajednice	42
5.3.6. Organizacije civilnog društva	43
5.3.7. Zdravstvo i socijalna zaštita.....	53

5.3.8. Športsko-rekreacijski i društveni sadržaji	53
6. GOSPODARSTVO	56
6.1. POLJOPRIVREDA	58
6.2. ŠUMARSTVO.....	61
6.3. LOV I RIBOLOV	62
6.4. MALO I SREDNJE PODUZETNIŠTVO	63
6.5. TRŽIŠTE RADA	67
6.6. PODUZETNIČKA INFRASTRUKTURA	69
6.7. TURIZAM	69
7. SWOT ANALIZA	73
7.1. SWOT - INFRASTRUKTURA.....	74
7.2. SWOT – GOSPODARSTVO	76
7.3. SWOT – ODRŽIVI RAZVOJ	78
8. VIZIJA RAZVOJA OPĆINE VRATIŠINEC	79
9. STRATEŠKI CILJEVI, PRIORITETI I MJERE ZA RAZVOJ OPĆINE VRATIŠINEC.....	80
9.1. STRATEŠKI CILJ 1.: GOSPODARSKI RAZVOJ	81
9.2. STRATEŠKI CILJ 2.: UNAPRJEĐENJE INFRASTRUKTURNOG SUSTAVA OPĆINE.....	84
9.3. STRATEŠKI CILJ 3.: ODRŽIVI RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVOTA U ZAJEDNICI.....	87
9.4. RAZRADA MJERA ZA OSTVARENJE STRATEŠKIH CILJEVA	90
9.5. INSTITUCIONALNI OKVIR I STRUKTURA UPRAVLJANJA PPROVEDBOM	112
9.6. FINANCIJSKI OKVIR PROVEDBE STRATEGIJE.....	113
9.7. USKLAĐENOST CILJEVA I PRIORITETA RAZVOJA S VAŽNIM NACIONALNIM I REGIONALNIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA	117
10. ZAKLJUČAK	122

1. UVOD | Riječ načelnika

Poštovani stanovnici Općine Vratišinec,

Pred vama se nalazi Strategija razvoja Općine Vratišinec za razdoblje do 2022. godine koja predstavlja temeljni dokument gospodarskog i društvenog razvoja naše zajednice. Ona definira smjer budućeg razvoja s ciljem podizanja standarda života u našoj Općini na višu razinu prema kriterijima društveno-ekonomske razvijenosti. Njome se jasno utvrđuje postojeće stanje – naše prednosti i nedostaci te poteškoće s kojima se svakodnevno suočavamo. Shodno tome, definiraju se razvojni pravci Općine zajedno s mjerama i prioritetima kojima želimo otkloniti prepreke u razvoju te maksimalno iskoristiti razvojne potencijale koje imamo kao i prilike iz okruženja koje nam se pružaju.

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju postavljeni su nam visoki kriteriji razvoja, no to je ujedno i prilika za Općinu da se nastavi razvijati koristeći sve prilike koje proces integracije nudi, istodobno njegujući svoje specifičnosti i prepoznatljivi identitet. Osim što je razvojna strategija preduvjet za korištenje sredstava EU fondova za financiranje razvojnih projekata u programskom razdoblju od 2014. – 2020., ona je ponajprije ključno sredstvo u upravljanju lokalnim i regionalnim razvojem kojeg Europska unija snažno potiče.

Programsko razdoblje koje Strategija obuhvaća trenutno dominantni vremenski okvir za strateško planiranje u Republici Hrvatskoj, odnosno u Europskoj uniji, kako bi se na taj način osigurala što je moguće veća povezanost i usuglašenost sa strateškim dokumentima hijerarhijski viših razina.

Krajnji cilj koji je, vjerujem, zajednički svima nama, vizija je naše Općine do 2022. godine. Općinu Vratišinec vidimo kao kvalitetnu, ekonomsko i socijalno razvijenu zajednicu, koja je stanovnicima ugodna za življenje, poduzetnicima prilika za ulaganje, turistima privlačna za posjećivanje.

Strategija koju vam predstavljamo rezultat je zajedničkog rada i suradnje organizacija i pojedinaca iz javnog, privatnog i civilnog sektora, te kao takva predstavlja zajedničku inicijativu u realizaciji postavljene vizije razvoja Općine. Stoga im se ovim putem zahvaljujem na njihovom doprinosu u procesu izrade Strategije te ih pozivam na aktivno sudjelovanje u ostvarivanju strateških ciljeva kroz praktične i konkretne aktivnosti, na dobrobit svih mještana Općine.

Zdravko Mlinarić, načelnik

Vratišinec, travanj 2018.

1.1. STRATEŠKO UPRAVLJANJE I RAZLOZI ZA DONOŠENJE STRATEGIJE

Sustavni pristup strateškog upravljanja razvojem zahtjeva kvalitetno planiranje razvoja na sve tri razine upravljanja: državnoj, regionalnoj i lokalnoj. Na državnoj razini izrađuje se strateški dokument koji određuje smjernice sveukupnog gospodarskog i društvenog razvoja, kao i razvoja pojedinih gospodarskih i društvenih područja na nacionalnoj razini. Nastavno na nacionalno strateško planiranje, regionalno strateško planiranje u Republici Hrvatskoj provode županije, a lokalno strateško planiranje jedinice lokalne samouprave (gradovi i općine).

Na razini županija u Republici Hrvatskoj sustavan proces strateškog planiranja razvoja pokrenut je usvajanjem Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14), Pravilnika o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija (NN 53/2010), te usvajanjem prve Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske 2011. – 2013. u svibnju 2010. godine.

Zakonom o proračunu (NN 87/08, 136/12 i 15/15) uvedeno je obvezatno strateško planiranje u proces pripreme proračuna na svim razinama vlasti u Republici Hrvatskoj, pa tako i na razini jedinica lokalne samouprave. Ti procesi su u potpunosti usklađeni sa zahtjevima i potrebama Republike Hrvatske kao punopravnog člana Europske unije, budući da su planiranje i programiranje jedan od temeljnih instrumenata razvoja u politici Europske unije.

Kako upravljati postojećim lokalnim resursima, kako prepoznati specifične komparativne i konkurentne prednosti, te kojim mjerama poticati realizaciju strateških ciljeva i razvojnih prioriteta, ključni su izazovi svake lokalne vlasti. Polazeći od koncepcije regionalnog razvoja Republike Hrvatske i prihvaćene teritorijalne decentralizacije koja se temelji na modelu upravljanja „odozdo“, upravljanje lokalnim razvojem zahtijeva sustavni, strateški okvir i metodologiju provođenja.

Strategija razvoja je temeljni dokument za utvrđivanje i provedbu gospodarskog i društvenog razvoja. Polazeći od razvojnih potreba ali i mogućnosti Općine, Strategijom se utvrđuju vizija, strateški ciljevi i mjere kojima se nastoje otkloniti prepreke u razvoju te maksimalno iskoristiti razvojni potencijali. Također, donošenje razvojne strategije posebno je značajno s aspekta mogućnosti korištenja sredstava EU fondova za financiranje razvojnih projekata u programskom razdoblju od 2015.-2020. godine.

Strategija razvoja nije samo dokument nego i proces, način mišljenja i djelovanja svih uključenih u razvoj Općine, stoga usvajanje ovog dokumenta nije završetak jednog pothvata, nego tek prvi korak u zajedničkom naporu prema ostvarivanju željenih ciljeva.

1.2. PRISTUP IZRADI STRATEGIJE

U izradi Strategije razvoja korištene su relevantne znanstvene metode istraživanja, kao što je metoda financijske analize i modeliranja, metoda makroekonomske analize, SWOT analiza, analiza razvojnih čimbenika, metoda deskriptivne statistike te komparativna metoda.

Koncepcija izrade Strategije temelji se na *bottom up* pristupu, što uključuje animiranje najšire zajednice tj. svih zainteresiranih na davanje prijedloga, sugestija i kritika, s ciljem da se iste stručno analiziraju i usmjeravaju u pravcu rješavanja ciljeva. No u nekim segmentima je korišten i *top down* pristup, kada se Strategija usklađivala sa strateškim dokumentima i institucionalnim odrednicama definiranim na nacionalnoj i regionalnoj razini.

Prilikom izrade ove Strategije uvažavane su strateške odrednice viših instanci, te uvažavani postojeći razvojni programi i smjernice značajni za planiranje razvoja na lokalnoj razini kako slijedi:

- Digitalna agenda za Europu
- Lokalna razvojna strategija LAG-a „Središnje Međimurje“ do 2020.
- Masterplan razvoja turizma Međimurske županije do 2020.
- Nacionalni strateški okvir za razvoj 2006.-2013. (NSOR)
- Nacionalni strateški referentni okvir (NSRO)
- Nacrt konačnog prijedloga Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine
- Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.
- Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.
- Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017.-2022.
- Plan implementacije Garancija za mlade
- Pravilnik o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih strategija (NN 53/10)
- Program prekogranične suradnje Slovenija – Hrvatska 2014.-2020.
- Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, 1999.; Izmjena i dopuna Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske
- Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020.
- Prostorni plan Međimurske županije (Službeni glasnik Međimurske županije 7/01; 8/01; Izmjene i dopune prostornog plana Međimurske županije 23/10)
- Prostorni plan uređenja Općine Vratišinec
- Razvojna strategija Međimurske županije do 2020.
- Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u RH 2014.-2020.
- Strategija razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013.-2020.
- Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020.
- Strategija ruralnog razvoja Međimurske županije
- Strateški marketing plan turizma Međimurske županije 2014.-2020.

- Zakon o proračunu (NN 87/08, 136/12, 15/15)
- Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14)

Kako su strateški dokumenti Republike Hrvatske ulaskom u EU usklađeni s europskim usmjerenjima, tako je i Strategija razvoja Općine Vratišinec kompatibilna i s osnovnim načelima Strategije Europa 2020.

U Europi 2020 dogovoreno je pet glavnih ciljeva za EU do kraja 2020. koji uključuju zapošljavanje, istraživanje i razvoj, klimatske promjene/energiju, obrazovanje, socijalnu uključenost i smanjenje siromaštva.

Strategija Europa 2020 definira viziju europske socijalne tržišne ekonomije tijekom ovog desetljeća te počiva na tri međusobno povezana područja prioriteta koja se međusobno podupiru:

- ✓ Pametan rast (čime se potiču znanje, inovacije, obrazovanje i digitalno društvo)
- ✓ Održiv rast (čime će naša proizvodnja postati učinkovitija u iskorištavanju resursa, uz istovremeno povećanje konkurentnosti)
- ✓ Uključiv rast (povećanjem sudjelovanja na tržištu rada, stjecanjem vještina te borbom protiv siromaštva).

Pametan rast predstavlja:

- unaprjeđenje učinkovitosti Europske unije u obrazovanju kroz poticanje građana na učenje i unaprjeđenje njihovih vještina,
- stvaranje novih proizvoda i usluga koji stvaraju rast i radna mjesta i pomažu prepoznavati društvene izazove,
- korištenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija u digitalnom društvu.

Održiv rast uključuje:

- izgradnju ekonomije s konkurentnim gospodarstvom i održivom uporabom resursa s malim emisijama ugljika,
- zaštitu okoliša i sprečavanje gubitka bioraznolikosti,
- iskorištavanje Europske tehnološke naprednosti u novim zelenim tehnologijama i proizvodnim metodama,
- uvođenje učinkovitih pametnih električnih mreža,
- iskorištavanje mreža europskih razmjera za dodatnu komparativnu prednost,
- poboljšanje poslovnog okruženja, posebice za male i srednje poduzetnike, i
- potpora potrošačima u donošenju informiranih odluka na tržištu.

Uključiv rast obuhvaća:

- povećanje stopa zaposlenosti, posebice za žene, mlade i starije radnike,
- pomoć ljudima svih dobi u predviđanju i upravljanju promjenama kroz ulaganje u znanja i vještine,
- osuvremenjivanje tržišta rada i sustava socijalne sigurnosti, te
- osiguranje dosega rasta u svim dijelovima Europske unije

Strategijom je definirano pet ciljeva koje do 2020. godine treba ostvariti, a to su:

- Zapošljavanje - minimalno 75% ljudi u dobi od 20-64 godine mora biti zaposleno
- Inovacije - minimalno 3% BDP-a treba ulagati u istraživanje i razvoj
- Okoliš - smanjiti emisiju stakleničkih plinova za najmanje 20%, povećati udio obnovljivih izvora energije za najmanje 20% i poboljšati energetska učinkovitost za 20%
- Obrazovanje - smanjiti stopu preranog napuštanja škole ispod 10% i povećati udio mladih osoba sa tercijskim stupnjem obrazovanja na minimalno 40%
- Društvo - smanjiti opasnost od siromaštva i socijalne isključenosti za najmanje 20 milijuna ljudi

Sve su mjere Unije financirane iz proračuna koji nikad dosad nije bio toliko usmjeren na gospodarski rast. Isto vrijedi i za prijedlog višegodišnjeg proračuna EU-a za razdoblje 2014.–2020. Strukturni fondovi EU-a, koji se dodjeljuju u državama članicama, osobito su namijenjeni reformama i otvaranju radnih mjesta.

Strategija Europa 2020. Upotrebljava se kao referentni okvir za aktivnosti na razini EU-a i na nacionalnim i regionalnim razinama. Vlade EU-a postavile su tako nacionalne ciljeve kako bi se postigli ukupni ciljevi EU-a te o njima izvješćuju u okviru svojih godišnjih nacionalnih programa reformi.

1.3. STRUKTURA STRATEGIJE

Osim što su razvojni ciljevi i prioriteti Strategije usklađeni s onima utvrđenim u programskim dokumentima na nacionalnoj i regionalnoj razini, ona je sadržajno usklađena s Pravilnikom o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija objavljenom u NN 53/10, a kojeg je propisalo Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU

Strategija razvoja Općine Vratišinec sastoji se od:

Analiza stanja

Analiza stanja sadrži najvažnija razvojna obilježja, trendove, probleme i potrebe općine na području prirodno prostornih obilježja, demografskih obilježja, infrastrukturnog i prometnog sustava, zaštite okoliša, gospodarstva, društvenih djelatnosti, upravljanja razvojem, suradnje; tumačenja, usporedbe (npr. sa statističkom regijom, državom, EU). Iz nje proizlaze ocjene potkrijepljene činjenicama, pokazateljima, argumentima i komentarima. Analiza stanja služi kao podloga, odnosno polazište potrebno za kreiranje razvojnih prioriteta.

SWOT analiza

SWOT analiza obuhvaća pregled i ocjenu snaga, slabosti, prilika i prijetnji za budući razvoj Općine, te daje uvid u postojeće razvojne potencijale, kao i moguća ograničenja budućeg razvoja;

Vizija

Vizija sadrži opis zamišljenog sveobuhvatnog budućeg postignuća u razvoju općine, odnosi se na sliku željenog gospodarsko-društvenog stanja općine u budućnosti.

Strateški ciljevi

Strateški prioriteti proizlaze iz vizije, definiraju ključna područja rasta i razvoja, a razrađeni su u strateškim prioritetima. Za strateške ciljeve važno je da su društveno i okolišno prihvatljivi, da neupitno pridonose razvoju zajednice preciziranom u viziji, da su sukladni ciljevima programskih dokumenata viših političkih i administrativnih razina.

Strateški prioriteti

Strateški prioriteti sadrže konzistentan i sažet opis namjeravanih ishoda s jasno izraženim i mjerljivim postignućima koja proizlaze iz vizije. Strateški ciljevi moraju biti:

- Specifični
- Mjerljivi (kako bi se mogla procijeniti njihova ostvarljivost)

- Ostvarivi (imati minimum prihvatljive razine izvodivosti)
- Jasno formulirani (općenite ciljeve treba izbjegavati)
- S određenim rokom ostvarenja
- Međusobno sukladni
- Sveobuhvatni.

Mjere

Mjere su intervencije i aktivnosti u nekom sektoru/području i predstavljaju okvir za pripremu i izradu konkretnih razvojnih projekata.

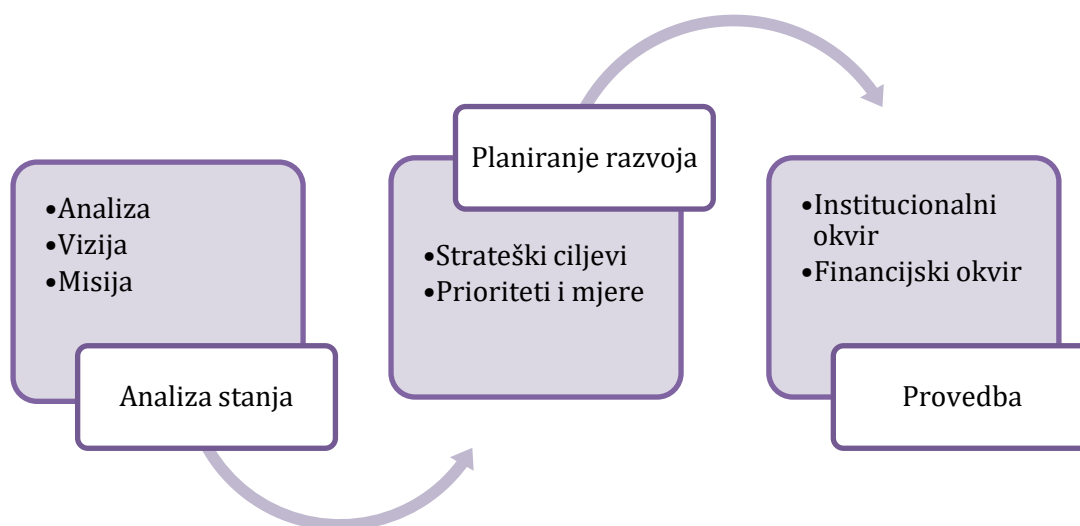
Financijski okvir

Financijski okvir sadrži indikativni, okvirni pregled i alokaciju financijskih sredstava po cijevima, prioritetima odnosno mjerama. Osnovni elementi su: izvori financijskih sredstava (županijski i lokalni proračuni, državni proračun, pretpristupni fondovi EU-a i drugi inozemni izvori, privatni izvori i drugi izvori).

Indikatori učinka strategije

S opisanim postupcima i nadležnošću subjekata u provedbi strategije i pripadajućim financijskim i institucionalnim okvirom.

Slika 1: Faze izrade strategije

1.4. NAČELO PARTNERSTVA

Posebno mjesto u planiranju razvoja zauzima načelo partnerstva. Ono podrazumijeva suradnju između tijela državne uprave, jedinica područne (regionalne) samouprave, jedinica lokalne samouprave, gospodarskih subjekata, znanstvene zajednice, socijalnih partnera i organizacija civilnoga društva.

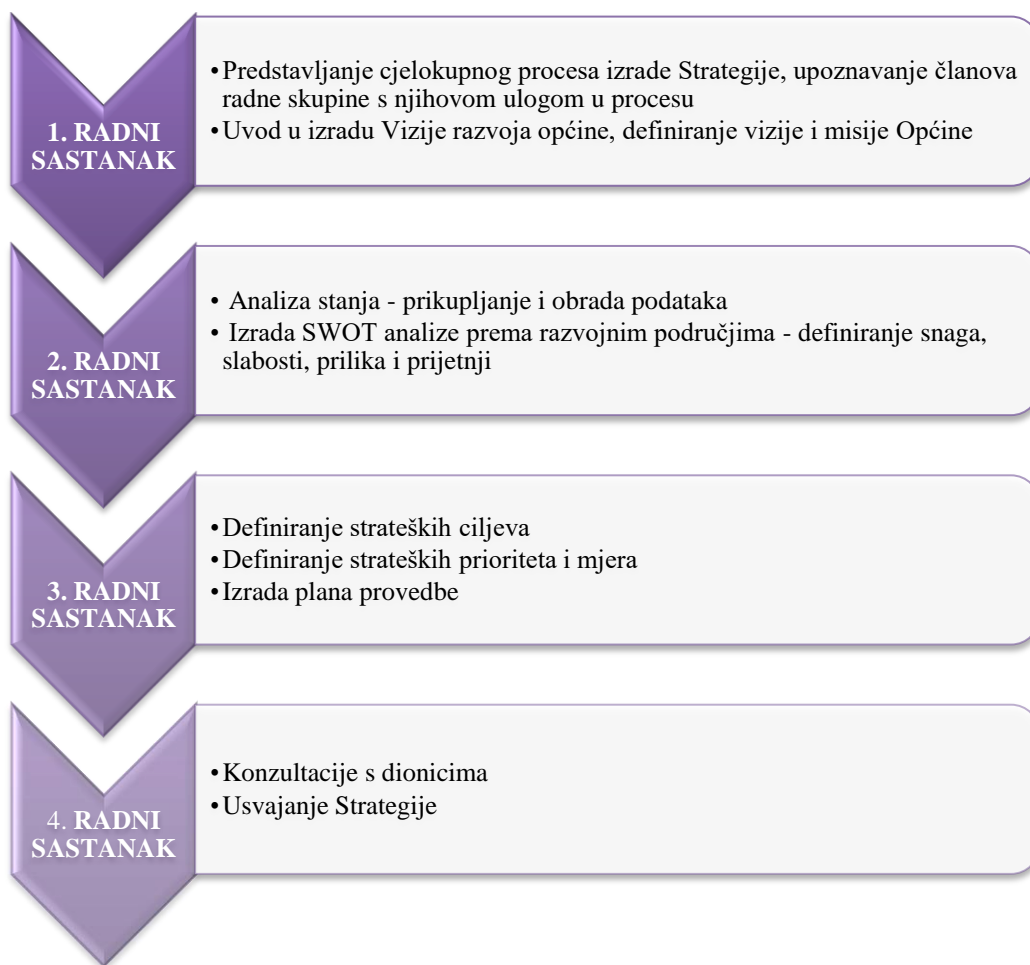
Partnerstvo djeluje kao forum za dijalog i postizanje konsenzusa između različitih skupina dionika i ima savjetodavnu ulogu u izradi i provedbi Strategije. Partnerstvo djeluje u svim fazama izrade i provedbe Strategije, od analize stanja i SWOT analize preko definiranja razvojnih problema općine, utvrđivanja vizije i ciljeva, prioriteta i mjera do odabira razvojnih projekta i praćenja provedbe Strategije.

Poštujući načelo partnerstva prilikom izrade Strategije razvoja Općine Vratišinec, Odlukom općinskog načelnika imenovano je radno tijelo Općine Vratišinec za potrebe pripreme i izrade Strategije razvoja sastavljeno od predstavnika javnog, poslovnog i civilnog sektora kako slijedi:

1. Štefanija Jambrošić – predstavnik KUU „Društvo žena Gornji Kraljevec i VMO Gornji Kraljevec – predsjednica radnog tijela
2. Željko Maček – predstavnik Osnovne škole dr. Vinka Žganca, član
3. Ines Božić – predstavnik dječjeg vrtića „Srčeko“ Vratišinec, član
4. Mihael Grbavac- predstavnik vatrogastva, član
5. Mario Šarić – predstavnik kulturno umjetničkog društva „Dr. Vinko Žganec“, član
6. Josip Kvakon – predstavnik sportskih udruga, član
7. Mirko Leško – predstavnik sportskih udruga, član
8. Biserka Tarandek – predstavnik političke stranke, članica
9. Ivica Novak – predstavnik poljoprivrednika, član
10. Mario Žganec – predstavnik gospodarstvenika, član
11. Dragutin Žganec – Predstavnik gospodarstvenika, član
12. Andrija Kvakon – predstavnik Savjeta mladih, član
13. Stjepan Šafrić – predstavnik umirovljenika, član
14. Zdravko Hutinec – predstavnik Lovačkog društva, član

Uloge članova radnih skupina bile su: aktivno sudjelovanje na radnim sastancima, sudjelovanje u izradi vizije i misije, definiranje strateških ciljeva prema tematskim područjima, prikupljanje podataka neophodnih za održivo planiranje, lektoriranje, izmjene i dopune strateškog dokumenta i sl.

Radni sastanci i konzultacije organizirane su u 4 koraka u periodu od listopada do siječnja 2018. kako slijedi:

Slika 2: Time table radnih sastanaka

| ANALIZA
POSTOJEĆEG
STANJA

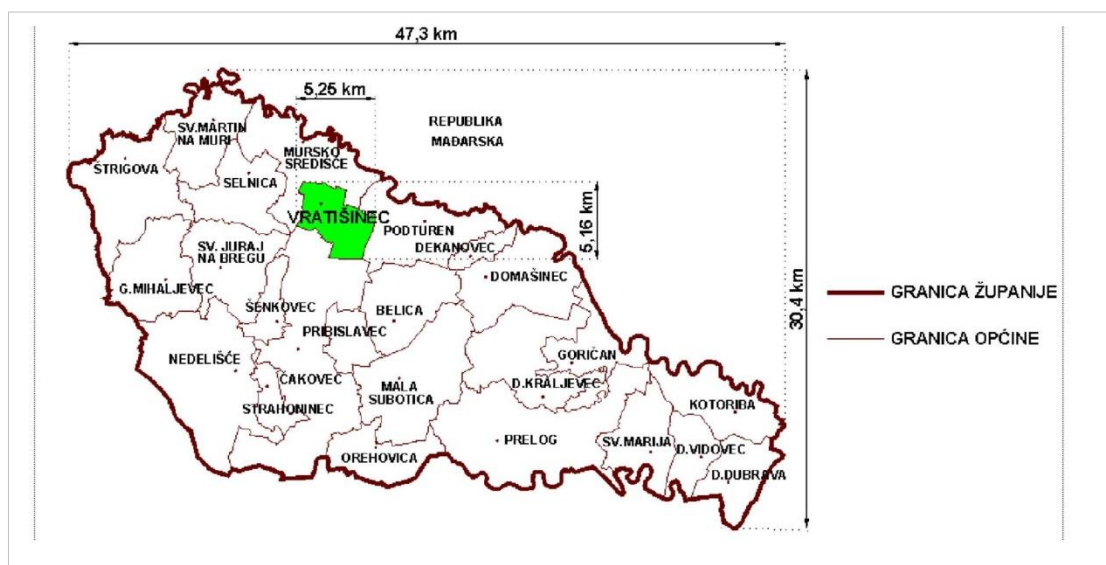
2. OSNOVNE ZNAČAJKE PROSTORA I PRIRODNA OBILJEŽJA

2.1. TERITORIJALNA POKRIVENOST

Općina Vratišinec smještena je u sjevernom dijelu Međimurske županije (jedna od 22 općine i 3 grada). Proteže se na površini od 16,2 km², što čini 2,28% površine Županije. S južne strane graniči s Gradom Čakovcem, sa zapadne i sjeverne strane Gradom Mursko Središće te s Općinom Podturen s istočne strane. Nalazi se na svega 7 kilometara udaljenosti od hrvatsko-slovenske granice (granični prijelaz Mursko Središće).

Slika 3: Vratišinec na karti Hrvatske

Slika 4: Položaj Općine u Županiji

Prohodnost i otvorenost ovog prostora, blizina slovenske granice te neopterećenost tranzitnim prometom važni su elementi u vrednovanju prometno–zemljopisnog položaja Općine koje treba iskoristiti na odgovarajući način kao poticaj daljnjem prostornom razvitku.

Do 1992. godine područje Općine Vratišinec bilo je u sastavu bivše Općine Čakovec. Novim ustrojstvom 1992. godine Općina Vratišinec formirana je kao zasebna teritorijalna jedinica i jedinica lokalne samouprave. Na osnovu izmjene Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NNRH br. 90/92, 29/94 i 10/97.), iz siječnja 1997. godine iz sastava Općine Vratišinec izdvojila su se naselja Peklenica, Križovec, Krištanovec i Žiškovec. Nakon te izmjene u sastav Općine Vratišinec ulaze naselja Vratišinec, Gornji Kraljevec te zaselak Remis. Naselje Vratišinec je ujedno i središte Općine.

2.2. ZEMLJOPISNA OBILJEŽJA

a) Reljef i geološka građa

Ovo područje šira je kontaktna prijelazna zona između dvije osnovne mikroregionalne cjeline: brežuljkastog gornjeg Međimurja i nizinskog donjeg Međimurja. Područje Općine u cijelosti je tzv. pleistocenska ravan blago nagnuta od zapada prema istoku. Najveće apsolutne visine su na zapadu 188,9m n.m., a najniže na sjeveroistoku 161,8m n.m. Pleistocenska ravan slična je donjem Međimurju i smatra se njenim sastavnim dijelom.

Područje Općine zajednička je tvorevina Drave i Mure, odnosno zajedničke terase i aluvija dviju rijeka. To je morfološki znatno izraženija viša zona, tj. starija riječna terasa (stariji virn) za razliku od reljefno najnižih, geološki najmlađih holocena (aluvijalni) naplavnih nanosa uz tok rijeke Mure.

Za seizmičku rajonizaciju značajni su potresi intenziteta jačeg od šestog stupnja po MCS skali (Cvijanović i dr. 1972.). Na osnovi seizmoloških studija, te prostornih i vremenskih analiza seizmičkih aktivnosti na širem području, utvrđeno je da se područje Općine nalazi u zoni maksimalnog seizmičkog intenziteta VII stupnja po Mercalli-Cancani-Sieberg skali.

Slika 5: Krajobraz - šume

Slika 6: Krajobraz - ravan

Slika 7: Pogled na polja u južnom dijelu Općine

b) Tlo

Sastav geomorfoloških grupa tala (skup lito–geoloških, reljefnih i hidroloških osobina tla, uz utjecaj klime) bitno utječe na rasprostiranje vegetacije i način iskorištavanja zemljišta. Na pleistocenskoj ravni najveće površine zauzimaju podzolirana tla. To su padalinama dosta isprana glinasto-ilovasta i pjeskovito-ilovasta tla (sjeverni dio). Relativno su plodna, pa su većinom pod oraničnim kulturama.

Za analizu pedogenetskog sastava na području Općine utvrđeno je šest glavnih tipova tla i to:

- humusno silikatno tlo,
- euterično smeđe tlo (euteričnikambisol),
- umerizirano ili lesivirano tlo (luvisol),
- fluvijalno ili aluvijalno tlo (fluvisol),
- disterično smeđe tlo (distričnikambisol),
- fluvijalno livadsko (humofluvisol).

c) Hidrografija

Na području Općine u hidrografskom smislu prisutne su podzemne vode, tekućice (potoci i kanali) i akumulacije.

PODZEMNE VODE

Dio ih voda i dio voda iz površinskih vodotoka infiltrira se u podzemlje i tvori značajne zalihe podzemnih voda. Voda se akumulira u aluvijalnom vodonosniku međuzrnske poroznosti koji nadilazi regionalne okvire, to je prostor u međuriječju Mure i Drave koji seže od varaždinskih gorica do prekomurskih prostora u Mađarskoj. Voda je visoke kvalitete i izdašnosti, te predstavlja jednu od najvećih prirodnih vrijednosti.

Na području Općine postoje dva podsliva uređenih vodotoka i dvije mikroakumulacije.

POTOK BRODEC

Potok kojem je izvorište u gornjem Međimurju, a kroz Općinu protječe u sjeveroistočnom dijelu, odnosno između istoimenog naselja (integrirano u Vratišinec) Brodeca i Vratišinca. Dalje potok teče kroz Grad Mursko Središće, te se poslije naselja Peklenica ulijeva u rijeku Muru. U Brodec se ulijevaju slijedeći uređeni kanali: Berek, Šperoula, Simploče, Vodenjak i kanal Pod Goricom. Potok je nažalost uređen, tj. kanaliziran.

POTOK JALŠOVNICA

Ovaj potok skuplja vode uređenih vodotoka-kanala na cijelom preostalom području Općine istočno od županijske ceste Žiškovec-Vratišinec-Peklenica. Vode potoka Jalšovnice ulijevaju se u rijeku Muru kod naselja Križovec. U potok Jalšovnicu ulijevaju se slijedeći kanali:

Grabernica I, II, Bakuc I-V, Pri Dobravi, Grnje I-V, Dobrava I-III, kanal Vajdiščak I, II. Potok je također kanaliziran.

Potok Brodec i potok Jalšovnica spadaju u sliv rijeke Mure.

Slika 8: Potok (kanal) Jalšovnica

Slika 9: Kanal Vajdiščak

MELIORACIJSKA ODVODNJA (KANALI)

Melioracijska odvodnja (kanali) je dio sustava poboljšanja svojstava i sposobnosti tala za poljoprivrednu proizvodnju. Kako je sustav odvodnjavanja poljoprivrednih površina efikasno odveo suvišne vode, pa u tome ponegdje i preko racionalne mjere, potrebno je uvesti kod svake daljnje namjere intenzivne melioracijske odvodnje zaštitnu mjeru dokazivanja ekološke prihvatljivosti takvih zahvata.

d) Klimatska obilježja

Opće klimatske značajke Općine određene su pripadnošću ovog prostora široj klimatskoj regiji – Panonskoj nizini, što se očituje vrućim ljetima i hladnim zimama. Srednja godišnja temperatura zraka iznosi oko 10°C. Topli dio godine u kojem je srednja temperatura viša od godišnjeg prosjeka traje od sredine travnja do sredine listopada i poklapa se s vegetacijskim razdobljem.

Najtopliji mjesec je srpanj sa srednjom mjesečnom temperaturom od 19°C, a najhladniji siječanj sa srednjom mjesečnom temperaturom od -1°C i jedini je mjesec u godini čija je srednja temperatura niža od 0°C.

Godišnji hod količine oborina je kontinentalnog tipa s maksimumom u toplom dijelu godine (travanj do rujanj) i sekundarnim maksimumom u kasnu jesen. Sušnih razdoblja nema. Ukupne godišnje količine oborina iznose cca. 900mm.

Tijekom godine snježni pokrivač se javlja između 45 i 50 dana (od listopada do svibnja). U prosjeku se može očekivati da je 21-28 dana snježni pokrivač visine 10cm i više. Ovo područje je relativno bogato vlagom tijekom cijele godine. Prosječne mjesečne vrijednosti relativne vlage zraka su iznad 70%. U godišnjem hodu minimum se javlja u travnju (69-

74%), a maksimum u studenom ili prosincu (85-86%).

Osnovna karakteristika režima vjetra je dominantnost vjetrova južnog i jugozapadnog, te sjevernog i sjeveroistočnog kvadranta. U toku godine najvjetrovitije je proljeće, a ljeto je godišnje doba s velikom učestalošću slabih vjetrova (oko 80%).

Godišnji hod količine naoblake ima maksimum zimi, a minimum u srpnju i kolovozu. Godišnje ima oko 55 do 60 vedrih i dvostruko više oblačnih dana. Vedri su najučestaliji ljeti, kad ih ima oko 8 do 9 mjesečno, dok ih u razdoblju od studenog do veljače gotovo i nema. U prosincu i siječnju je polovica dana u mjesecu oblačna.

Područje Čakovca sa cca. 2000 sati sijanja sunca godišnje (što otprilike odgovara i situaciji u Općini Vratišinec) spada u srednje osunčana područja Hrvatske. Najdulje mjesečno trajanje sijanja sunca je u srpnju (oko 9 sati dnevno), a najkraće u prosincu (oko 2 sata dnevno).

Na području Županije godišnje ima oko 40 do 60 dana s maglom, pri čemu se u siječnju javlja oko 10 dana s maglom, dok se u ljetnim mjesecima pojavljuje rijetko ili izostaje. Mraz se javlja od rujna do svibnja, pri čemu je najopasniji onaj koji se pojavi u vegetacijskom razdoblju. Tuča se javlja prosječno jednom godišnje, a s najvećom se vjerojatnošću može očekivati da se to dogodi od svibnja do srpnja.

Posljednjih godina se primjećuju određene klimatske promjene za koje je izgledno da će se nastaviti i u budućnosti, te bi najnovija mjerenja i promatranja vjerojatno dala ponešto izmijenjene parametre za područje čitave Županije.

3. STANOVNIŠTVO

Prema popisu stanovništva iz 2011. g. Općina Vratišinec ima 1.984 stanovnika od čega je 978 (49 %) muškaraca i 1.006 žena (51 %). Najveća koncentracija stanovništva nalazi se u naselju Vratišinec gdje živi 70,16% ukupnog stanovništva Općine, odnosno 1.392 stanovnika.

Tablica 1: Broj stanovnika, broj kućanstava i gustoća naseljenosti 2001./2011. u Općini Vratišinec

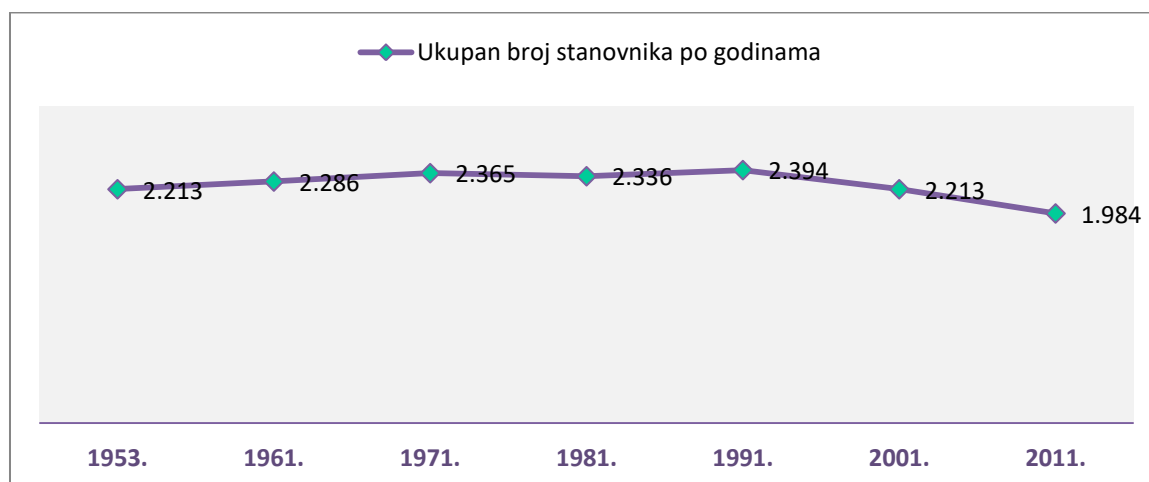
Godina	Broj stanovnika	Broj kućanstava	Gustoća naseljenosti
2011.	1.984	607	122,47 st/km ²
2001.	2.213	569	136,6 st/km ²

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2001. i 2011. godine

Gustoća naseljenosti od 122,47 stanovnika/km² manja je za 21,44% od gustoće naseljenosti Međimurske županije (155,9 stanovnika/km²), ali je gotovo dvostruko veća od gustoće naseljenosti na razini Republike Hrvatske (75,8 stanovnika/km²).

U razdoblju od 1991. do 2011., u vrijeme intenzivnog procesa urbane tranzicije, Općina Vratišinec je temeljem negativnog migracijskog salda izgubila preko 400 stanovnika te bilježi depopulaciju stanovništva. Osim zbog emigracije radnog stanovništva u urbanije krajeve (Čakovec), depopulacija stanovništva je dijelom rezultat i negativnog prirodnog prirasta.

Grafikon 1: Kretanje broja stanovnika u Općini Vratišinec kroz povijest

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica 2: Kretanje broja stanovništva po popisnim godinama

Godina popisa	Broj stanovnika	Apsolutni porast	Prosječna godišnja stopa
1953.	2.213	79	0,740
1961.	2.286	73	0,412
1971.	2.365	79	0,346
1981.	2.336	-29	-0,123
1991.	2.394	58	0,248
2001.	2.213	-181	-0,756
2011.	1.984	-229	-1,035

Izvor: Prilagodba autora prema podacima DZS

Uz depopulaciju, stanovništvo Općine Vratišinec karakterizira i proces demografskog starenja stanovništva. Pokazatelji starosti lokalnog stanovništva znatno prelaze granične vrijednosti¹, ali su povoljniji u odnosu na pokazatelje starosti u Županiji i Republici Hrvatskoj. Prosječna starost je 39,6 godina (37,9 muškarci, 41,3 žene) i nešto je niža nego prosječna starost u Međimurskoj županiji (40 godina). U odnosu na popis 2001. godine prosječna starost je porasla za 2,5 godine.

Tablica 3: Pokazatelji starosti stanovništva 2001. i 2011. godine

Adm. jedinica	Koeficijent starosti*		Indeks starenja**		Prosječna starost	
	2001.	2011.	2001.	2011.	2001.	2011.
RH	21,6	24,1	90,7	115,0	39,3	41,7
MŽ	18,7	21,1	72	91,8	37,6	40,0
Vratišinec	18,1	19,5	69,2	87,7	37,1	39,6

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2001. i 2011. godine

¹ Indeks starenja je postotni udio koji se izračunava kao odnos broja osoba starih 60+ godina i broj osoba starih 0-19 godina. Indeks veći od 40% ukazuje da je stanovništvo određenog područja u procesu demografskog starenja.

Koeficijent starosti prikazuje udio osoba starih 60+ godina u ukupnom stanovništvu. Pokazatelj je razine starenja, a nakon što prijeđe vrijednosti od 12% smatra se da je stanovništvo promatranog područja u procesu demografskog starenja.

Tablica 4: Kontingenti stanovništva

God.	Spol	Ukupno	0-6 godina	0-14 godina	0-17 godina	0-19 godina	Radni kontingent 15-64 godina	Žene u fertilnoj dobi		60 i više godina	65 i više godina	75 i više godina
								sv. 15-49	Od toga 20-29			
2001.	m.	1.094	75	199	255	282	796	-	-	145	99	24
	ž.	1.119	89	200	251	296	664	556	154	255	193	64
	sv.	2.213	164	399	506	578	1.460	556	154	400	292	88
2011.	m.	1.006	77	152	187	226	734	-	-	147	92	37
	ž.	978	80	165	195	214	654	459	143	239	187	94
	sv.	1.984	157	317	382	440	1.388	459	143	386	279	131

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2001. i 2011. godine

Udio radno sposobnog stanovništva u ukupnom stanovništvu iznosi 69,95% (2001. godine iznosio je 65,97 %). Udio djece do 14 godina u stanovništvu Općine Vratišinec je 15,97 % (2001.g. – 18,02 %), te je primjetno smanjenje broja djece do 14 godina za 20,6 %.

Udio visoko obrazovanog stanovništva u ukupnom stanovništvu starom od 15 i više godina iznosi 4,73 % (79 stanovnika), a čak 54,7% stanovništva u starosti od 15+ godina ima završeno srednjoškolsko obrazovanje (912 stanovnika).

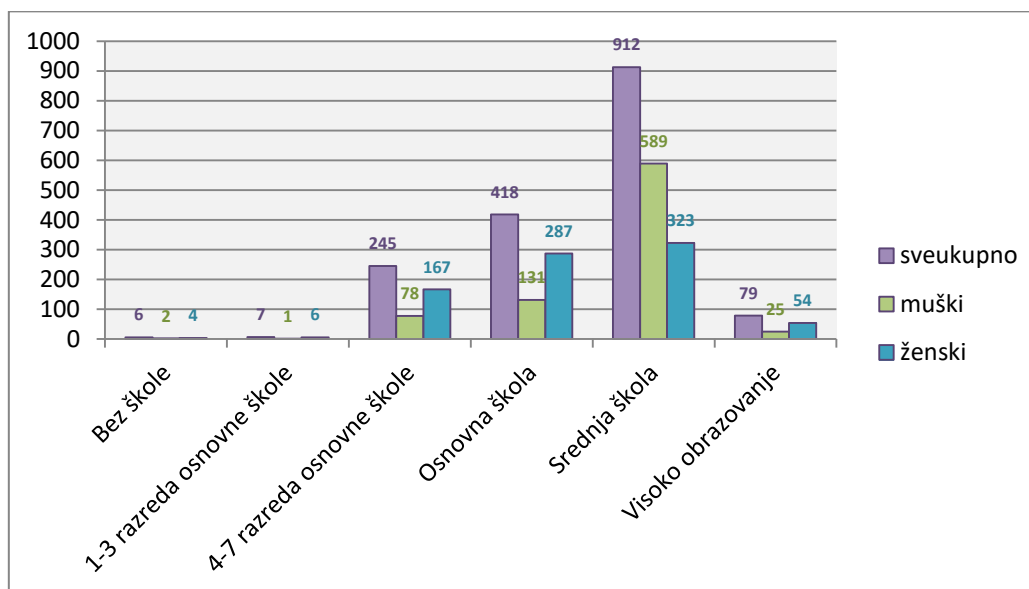
Tablica 5: Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi

Spol	Ukupno	Bez škole	1-3razreda osnovne škole	4-7 razreda osnovne škole	Osnovna škola	Srednja škola	Visoko obrazovanje
m.	826	2	1	78	131	589	25
ž.	841	4	6	167	287	323	54
sv.	1.667	6	7	245	418	912	79

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011. godine

Pregled strukture stanovništva prema razini obrazovanja prikazan je i u sljedećem grafikonu.

Grafikon 2: Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011. godine

Prema Popisu stanovništva iz 2011. Godine, udio nacionalnih manjina u ukupnom broju stanovnika Općine Vratišinec iznosi svega 0,76 %, a čine ga po 1 pripadnik češke, austrijske, njemačke i srpske nacionalne manjine, 2 pripadnika romske nacionalne manjine, 3 pripadnika ruske nacionalne manjine te 6 pripadnika slovenske nacionalne manjine.

4. PRIRODNI RESURSI I KULTURNA BAŠTINA

Prirodne i kulturne karakteristike prostora i resursi čine osnovu i poticaj svake ljudske djelatnosti, a specifičnosti prostora ogledavaju se u specifičnostima gospodarskog razvoja. Prirodne osobitosti, naseljene cjeline i pojedinačne građevine čine kulturno i prirodno nasljeđe prostora. Zaštita tog nasljeđa, njihova valorizacija temeljena na održivosti te sprečavanje narušavanja ravnoteže u okolišu polazište su za izradu razvojnih pravaca i za revitalizaciju prostora.

4.1. PRIRODNA BAŠTINA

U obuhvatu Općine Vratišinec nema područja zaštićenih temeljem Zakona o zaštiti prirode. 1969. godine Državni zavod za zaštitu prirode stavio je pod posebnu zaštitu skupinu rijetkih primjeraka drveća - skupinu stabala oko župne crkve Sv. Križa u Vratišincu koji su time dobili status spomenika prirode. Prema predmetnom rješenju Zavoda, skupinu stabala sačinjavale su pretežno smreke (39 stabala), a manje lipe (8 starih i 2 mlade). Starost spomenutih skupina stabala u vrijeme stavljanja pod zaštitu iznosila je oko 70 godina, visine od 15-25 metara. Ta je skupina stabala predstavljala perivoj crkve i isticala se kao zelenilo mjesta. Iste je godine pod posebnu zaštitu kao spomenik prirode stavljena i skupina stabala na groblju u Vratišincu. Nasad predmetnih stabala starosti oko 70 godina činila su 44 stabla smreke, promjera stabala 40 – 50cm, visine 15m. Osim smreka na groblju su sađene tuje, a rub groblja ograđen je živicom od graba.

Nažalost zbog nepoznavanja vrijednih kulturno-povijesnih i prirodnih vrijednosti, predmetne zaštićene skupine stabala u ne tako davnoj prošlosti posječene su bez prethodne suglasnosti nadležnog tijela, iako je rješenjem o zaštiti bilo zabranjeno sjeći spomenuta stabla i grane tih stabala te na bilo koji drugi način ih oštećivati. Od predmetne skupine stabala na groblju ostala je samo živica od graba, a oko župne crkve tek poneka od stabala smreke. Stoga danas na području Općine ne postoji niti jedan objekt zaštićen temeljem Zakona o zaštiti prirode.

Obzirom da je područje Općine siromašno šumskim površinama (šume čine samo 8,84% ukupne površine Općine) može se zaključiti da je izgledan mali broj prisutnih biljnih i životinjskih vrsta. Tome su uz loše gospodarenje šumskim fondom, urbanizacije, poljoprivredne proizvodnje, doprinijeli i hidromeliorativni zahvati uz potoke Brodec i Jalšovnicu. Potoci su kanalizirani i služe kao recipienti otpadnih voda.

Bez obzira na navedene negativne utjecaje te imajući u vidu da nije provedena inventarizacija biljnih i životinjskih vrsta, na području uz kanalizirane potoke Brodec i Jalšovnicu, odnosno njihove niže terene, te tamo gdje se trajnije zadržava voda, može se reći da još uvijek postoje specifična staništa livada, odnosno karakteristične zajednice vlažnih livada (šaševi).

Na područje Općine Vratišinec manjim dijelom ulazi područje ekološke mreže značajno za vrste i stanišne tipove (POVS), **HR2001346 Međimurje**, sukladno Uredbi o ekološkoj mreži (NN 124/13 i 105/15) – područje na kojem se nalaze okolišno osjetljivi travnjaci koji su

stanište sljedećih vrsta: kiseličin vatreni plavac (*Lycaena dispar*), veliki livadni plavac (*Maculinea teleius*), zagasiti livadni plavac (*Maculinea nausithous*), danja medonjica (*Euplagia quadripunctaria*) te nizinske košanice (*alopecurus pratensis*, *sanguisorba officinalis*). Od životinjskih vrsta na području Općine obitavaju uglavnom predstavnici srednjoeuropske faune. Važno je napomenuti da je na području Općine prisutan velik utjecaj čovjeka na prirodne ekosustave, posebno prirodne zajednice, odnosno šume hrasta lužnjaka i običnog graba, koje su zamijenjene sa sastojinama bagrema.

Krajobraz područja Općine određen je poljodjelstvom kao osnovnim načinom korištenja zemljišta, te se može definirati kao kultivirani krajobraz. Prema tome radi se o kultiviranom krajobrazu s malo prirodnih elemenata u sjeverozapadnom i sjeveroistočnom dijelu Općine. Karakteristična slika područja proizlazi iz sitne parcelacije poljoprivrednih površina, tako da ovaj prostor čini raster obrađenih površina, livada, vodenih površina i šumskih predjela. U prošlosti veliki su posjedi cijepani u manje, a šume i livade pretvorene su u oranice.

Slika 10.: Krajobraz područja Općine Vratišinec

4.2. GRADITELJSKA I KULTURNA BAŠTINA

➤ *Zaštićena kulturna baština*

Na području Općine Vratišinec nalaze se dva zaštićena kulturna dobra klasificirana kao graditeljska baština, a to su: Zgrada stare škole (zgrada vrtića) te župna crkva Uzvišenja Svetog Križa (Tablica 6).

Tablica 6: Registrirana zaštićena kulturna dobra na području Općine Vratišinec

Naziv kulturnog dobra	Oznaka dobra	Pravni status	Vrsta	Klasifikacija	Smještaj
Zgrada stare škole	Z-1125	zaštićeno kulturno dobro	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	Profana graditeljska baština	Dr. Vinka Žganca 1, Vratišinec
Crkva Uzvišenja Svetog Križa	Z-1582	zaštićeno kulturno dobro	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	Sakralna graditeljska baština	Crkvena 6, Vratišinec

Izvor: Registar kulturnih dobara Ministarstva kulture

Zgrada stare škole u Vratišincu (slika 11) zaštićena je Rješenjem o preventivnoj zaštiti spomenika kulture, Klasa: 612-08/89-1/546, Ur. broj: UP/I-380-19-03-89-1 koje je izdao Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu. Nalazi se u središtu naselja Vratišinec (nekadašnjem starom centru naselja), a kao godina njezine izgradnje uzima se 1874.g., koja je zapisana na južnome zabatnom zidu. Građevina je prizemnica pravokutnoga tlocrta, kojoj su pročelja oblikovana u klasicističkoj maniri s plitkim pilastrima između prozora. Zgrada ima važan urbanistički položaj u starom centru naselja na raskrižju dvaju prilaznih putova. Danas je u njoj smješten dječji vrtić „Srček“, zdravstvena ambulanta (opće medicine i stomatologa) te poštanski ured.

Slika 11: Zgrada stare škole u Vratišincu

Župna crkva Uzvišenja Svetog Križa (slike 12, 13 i 14) izgrađena 1897.g. na prostranoj čestici u jugoistočnom dijelu sela. To je prostrana pseudogotička građevina s poligonalnim svetištem, s prostranim kapelama te sakristijom i spremištem uz kapele tik do svetišta, poduprta s 28 kontrafora. Povrh portala diže se zvonik s vitkom i visokom limenom kapom. Pred glavnim pročeljem nalaze se dvije kasnobarokne skulpture rimskih mučenika sv. Ivana i Pavla iz 1779.g. na visokim četverougaonim postamentima.

Slika 12: Župna crkva Uzvišenja Svetog Križa

Slika 13: Unutrašnjost crkve Uzvišenja Svetog Križa

Slika 14: Unutrašnjost crkve Uzvišenja Svetog Križa

Kao vrijedan inventar iz prvotne crkve spominju se: tri oltara, propovjedaonica s reljefom Dobroga Pastira te orgulje iz polovice 18. stoljeća dopremljene iz župne crkve iz Varaždina 1896. godine. Osamljeni primjer sjevernjačkog renesansnog slikarstva iz prve polovice 16. stoljeća predstavlja slika Bogorodice sa Djetetom na pokrajnom oltaru. Na oltaru Marije Snježne nalazi se osim drvenih kipova Joakima i Ane i slika Bogorodice s Djetetom, koja se kvalitetom ističe među crkvama Međimurja. Naslikao ju je P. Paul godine 1552., a renovirao ju je Adametz 1822. prilikom tristogodišnjice postojanja. Tom prilikom je povećana sa 86,5x67 cm na 118 cm po dužini i tako prilagođena za oltarnu sliku. Pretpostavlja se da je tada Marijina i Isusova glava okrunjena pozlaćenim aplikacijama u obliku krune. Protestantizam je i tu prevladao od godine 1570. – 1623. Slika Bogorodice s Djetetom u Vratišincu osamljen je primjer sjeverno renesansnog slikarstva ne samo u Međimurju, nego i na području sjeverne Hrvatske. Slika je bila obrađena i predstavljena na mariološkom kongresu u Zaragozi u Španjolskoj koncem prošlog stoljeća. Crkva je od milja nazvana *međimurskom fijolicom*.

➤ *Popis evidentirane kulturne baštine na području Općine*

VRATIŠINEC

1. Kurija župnog dvora (slika 15) - velika zidana jednokatnica pravokutnog tlocrta iz prve polovice 19.st., izgrađena sjeverno od župne crkve u naselju. Središnji dio glavnog pročelja je rizalito istaknut, a iznad glavnog ulaza je dograđen balkon. Pročelja građevine su recentno obnovljena - stolarija, dekorativni elementi iznad prozora, limarija, pokrov, dimnjaci. Ulična ograda je visoka, zidana s istaknutim stupovima na ulazima.

2. Kapela sv. Križa (slika 16) smještena je na raskrižju u starom centru naselja. Današnja kapela je ostatak prijašnje župne crkve od koje je do danas sačuvano samo pravokutno svetište. Crkva je građena 1754.g. Iznad glavnog pročelja diže se mali zvonik s preslicom. S vanjske strane u zid svetišta uzidane su tri nadgrobne ploče iz 1811., 1815. i 1826.g. U kapeli se nalazi oltar s raspećem.

3. Stara grobna kuća (slika 17) smještena je na istaknutom mjestu uz zapadni rub groblja u Vratišincu. Po oblikovnim karakteristikama zaključuje se da je nastala početkom prošlog stoljeća. Iako je malih dimenzija, ova skladna građevina predstavlja rijedak primjer očuvanih starih grobnih kuća u ovom kraju. Svojim oblikovanjem i položajem čini vrijedan akcent na groblju i u vizuri prilaza Vratišincu s južne strane.

4. Poklonac sv. Florijana (slika 18) - nalazi se u glavnoj ulici usred naselja. Izgrađen je 1814.g. u obliku kapelice. Danas je otvoren samo s prednje strane - pobočni otvori su zazidani. Temeljito je obnovljen i "ogoljen" 1996.g.

5. Kameno raspelo - smješteno je u jugoistočnom dijelu Vratišince, u blizini raskrižja s cestom za GornjiKraljevec. Nastalo vjerojatno 1914. godine prema natpisu na bazi. Podno raspeta je Marijin lik.

Slika 15: Kurića župnog dvora, Vratišinec

Slika 16: Kapela sv. Križa, Vratišinec

Slika 17: Stara grobna kuća, Vratišinec

GORNJI KRALJEVEC

6. Kapelica sv. Florijana (slika 19) potječe s kraja 19.st. Smještena je na tipičnoj poziciji "u trokutu" usred sela na raskrižju glavnih cesta. Građena je u obliku poklonca sa zvonikom kao konglomerat različitih stilova (barok, klasicizam, pseudogotika), bez posebne invencioznosti, ali skladno povezuje korištene oblikovne elemente. Tijekom vremena višekratno je mijenjala svoj izgled - snažan zvonik podignut je kasnije. Predstavlja izuzetno skladan ruralni akcent u vizualnom doživljaju glavne ulice i centra naselja.

7. Kameno raspelo smješteno je u polju na raskrižju putova, zapadno od naselja, u blizini željezničke pruge. Kameni križ postavljen je na visokom, višedijelnom i razvedenom postamentu s tri niše u kojima su vjerojatno bile svetačke skulpture. Raspelo je dosta oštećeno, raspetog Krista na križu više nema, a ostao je očuvan jedino Marijin lik u središnjoj niši. Oko raspela je željezna kovana ograda. Podataka o nastanku nema, pretpostavlja se da je nastao krajem 18.st. Predstavlja jedan od najvrijednijih primjera javne plastike na ovom području.

8. Javno raspelo smješteno uz cestu izvan naselja na pola puta prema Vratišincu. Vjerojatno je nastalo početkom 20.st. Dvodijelna betonska baza i križ obrađeni su kulirom od lomljenih mramornih zrnaca. Podno raspetog je Marijin lik. Od tri plitke niše baze samo je u jednoj sačuvana skulptura Bogorodice.

9. Javno raspelo smješteno izvan naselja na zapadnom ulazu u G. Kraljevec iz smjera Vratišince. Po oblikovnim elementima i materijalu vrlo je slično prethodno spomenutom raspelu.

10. Javno raspelo smješteno izvan naselja uz sjeverni rub ceste koja iz G. Kraljevca vodi prema zaselku Remis. Nastalo je vjerojatno u prvoj polovici 20.st. Raspelo od lijevanog željeza smješteno je na betonskoj bazi obrađenoj kulirom od lomljenih mramornih zrnaca. Na bazi su tri niše s rustičnim svetačkim skulpturama.

Slika 18: Poklonac sv. Florijana, Vratišinec

Slika 19: Kapelica sv. Florijana, G. Kraljevec

➤ *Arheološka nalazišta i arheološki lokaliteti na području Općine*

Na području Općine evidentirana su dva arheološka lokaliteta/nalazišta kako slijedi:

1. Naselje Brodec smješteno zapadno od Vratišinca; svojim se širenjem stopilo sa susjednim Vratišincem. Lokalitet je šire područje naselja Brodec, gdje je navodno nađen novac cara Kaligule te nešto antičke keramike. Godine 1992. stručnjaci arheološkog odjela Muzeja Međimurja izvršili su rekognosciranje.

2. Kapela sv. Križa smještena u najstarijem dijelu Vratišinca. Ostatak je stare župne crkve iz 1754.g. od koje je ostalo samo svetište. Vrlo je vjerojatno da se u neposrednom okolišu kapele mogu naći ostaci i tragovi nekadašnje stare crkve.

➤ *Tradicijaska stambena arhitektura*

Osim navedene graditeljske baštine, javne plastike i arheoloških nalazišta i lokaliteta, na području Općine Vratišinec nalaze se rijetki primjeri tradicijske stambene arhitekture. Radi se ostambenim prizemnicama s podrumom te užim, zabatnim pročeljem okrenute prema ulici. Među ovim primjerima mogu se izdvojiti niz očuvanih stambenih građevina (slika 20) na uličnom građevinskom pravcu glavne ulice u G. Kraljevcu sjeverno od kapelice sv. Florijana, te nekoliko pojedinačnih primjera (slike 21 i 22) u središnjem (starom) dijelu Vratišinca i u dijelu tog naselja uz cestu prema Brodecu. Dvije kuće smještene su na susjednim česticama u jugozapadnom dijelu G. Kraljevca, na slijepom odvojkju gdje se kuće nižu jednostrano uz ulicu (kč.br. 24 i 26). To su visoke, podrumljene prizemnice iza kojih se u dubinu čestice nastavljaju gospodarske građevine. Jedna od njih ima očuvana, bogato rustično ukrašena pročelja. Osim građevina, očuvane su i lijepe ulične ograde. Najbolji način za očuvanje tradicijske graditeljske baštine je turistička valorizacija iste što uključuje obnovu/rekonstrukciju objekata u duhu graditeljske tradicije uz adaptacije koje neće narušavati spomeničku vrijednost istih te smještanje npr. zavičajnog ili drugog muzeja u iste, prenamjena u ugostiteljske i smještajne objekte i sl.

Slika 20: Niz očuvanih tradicijskih stambenih građevina

Slika 21: Pojedinačni primjer tradicijske arhitekture

Slika 22: Pojedinačni primjer tradicijske arhitekture

➤ *Kulturna etno baština*

U prostorijama Doma kulture u samom središtu Gornjeg Kraljevca, smještena je jedinstvena **Etno zbirka** koja svjedoči o povijesti ovog naselja, o načinu života, predmetima, napravama i alatima kojima su se služili miještani u svakodnevnom životu. Etno zbirku formirale su članice KUU „Društvo žena Gornji Kraljevec“ s ciljem očuvanja kulturnog blaga i identiteta naselja jednog dijela Međimurja. Intencija je da etno zbirka posluži kao edukativni program u dopunskoj nastavi u Osnovnoj školi i potakne razvoj turizma Međimurja u cjelini. Članice KUU „Društvo žena Gornji Kraljevec“ do danas su prikupile preko dvjesto predmeta, ručnih radova, odjeće, obuće, zapisa i slika koji su smješteni u prostoriju izgrađenu rukama vrijednih muževa i žena Gornjeg Kraljevca. Izloženi su razni predmeti s kojima se obrađivala zemlja, gorice i sadovnjak, kao i šnajderska mašina-šteperica, nezaobilazan tkalački stan, starinski umivaonik, starinska postelja s perjem te brojni drugi etnološki eksponenti. To je samo dio onoga što se može vidjeti u etno zbirci koja je otvorena za posjetitelje svakog dana.

Slika 23: Etno zbirka KUU „Društvo žena Gornji Kraljevec“

4.3. ZNAMENITE LIČNOSTI

20. siječnja 1890. godine u Vratišincu rođen je najpoznatiji hrvatski etnomuzikolog, melograf i akademik dr. Vinko Žganec, koji je zadužio ne samo međimursku, već i hrvatsku povijest zapisivajući hrvatske narodne pjesme, popijevke, plesove i običaje. Od 1908. pa do 1973. Vinko Žganec zabilježio je ili snimio na magnetofonsku vrpcu preko 25.000 pučkih popijevaka, melodija za razna glazbala, plesova i kola te raznih narodnih običaja diljem Hrvatske, a i u susjednim državama gdje žive Hrvati. Djetinjstvo je proveo u rodnom Vratišincu. Obzirom da je Međimurje u to vrijeme politički pripadalo Mađarskoj, 1901. godine završio je mađarsku pučku školu u Vratišincu. Gimnaziju započinje u Varaždinu no kao odlikaš dobiva mjesto u

Zagrebu gdje nastavlja polaziti klasičnu gimnaziju u Gornjem gradu. Maturirao je 1910. sa odličnim uspjehom, te upisuje Teološki fakultet koji završava 1914. godine.

Uz studij Vinko Žganec učio je i glazbu, nauk o harmoniji, kontrapunkt, glazbene oblike i poznavanje glazbala kod profesora Franje Dugana starijeg. Poduku iz glasovira dobivao je od direktora Muzičkog konzervatorija Vjekoslava Rosenberg-Ružića. U Zagrebu se 1917. upisao na Pravni fakultet, koji je kao doktor prava završio 31. srpnja 1921. godine. Jedno je vrijeme bio i župnik u Dekanovcu, te istaknuti akter priključenja Međimurja matici hrvatskoj.

Još 1916. godine u Zagrebu Vinko je izdao prvi svezak « Hrvatskih pučkih popijevaka iz Međimurja » koji je pobudio veliki interes, gotovo senzaciju u kulturnim i političkim krugovima Hrvatske te odigrao veliku ulogu pri konačnoj odluci Versajske mirovne konferencije da Međimurje ostane u sastavu Hrvatske. Vinko Žganec spada u redove napredne hrvatske inteligencije.

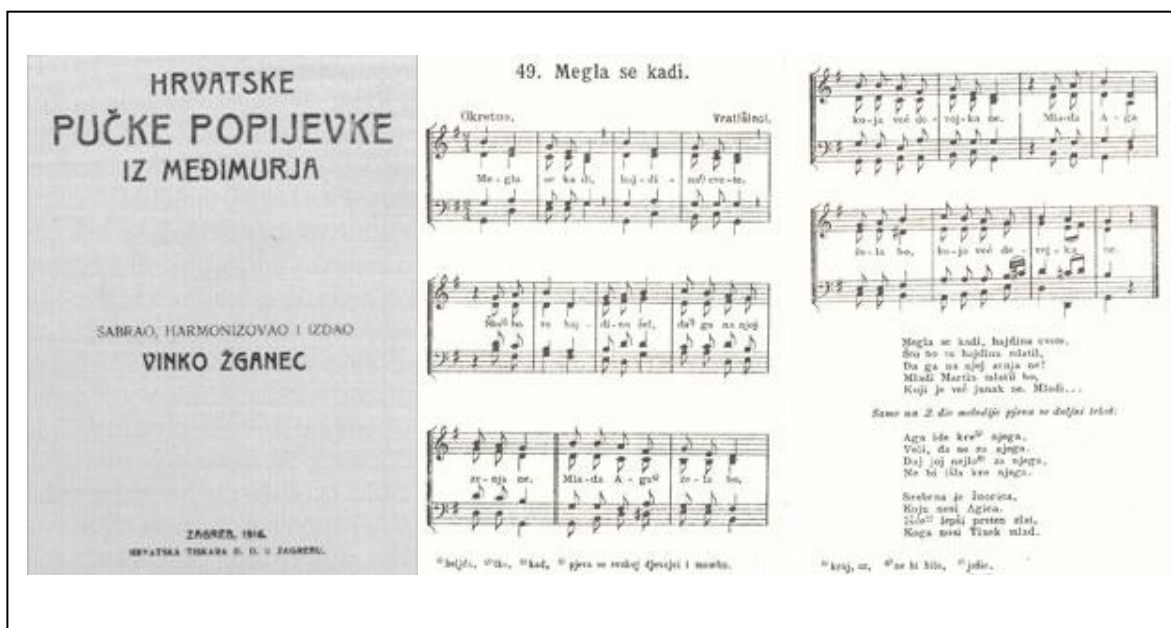
U svom radu službuje kao županijski službenik u povjereništvu za Međimurje, te se ističe radom na gradnji novih škola i sanaciji starih postojećih zgrada. U razdoblju 1945-1948. Žganec radi kao muzikolog u Etnografskom muzeju u Zagrebu. U rujnu 1948. osnovao se u Zagrebu Institut za narodnu umjetnost i Žganec je postao prvi upravitelj tog instituta. Od 1948. do jeseni 1966. predavao je na Muzičkoj akademiji u Zagrebu predmet “muzički folklor”. Bio je glavni inicijator osnivanja Udruženja muzičkih folklorista Jugoslavije. Godine 1952. u Puli predsjedava osnivačkoj skupštini. Tu je biran za prvog predsjednika Društva folklorista Hrvatske te ovu dužnost obavlja do 1963. godine, kada je biran za doživotnog počasnog predsjednika.

Svoju prvu pučku međimursku popijevku zabilježio je u rodnom Vratišincu 1908. godine, kad je kao gimnazijalac došao u rodni dom na školske praznike. Popijevku Megla se kadi, hajdina cvete pjevala mu je njegova sestra Roza. Za svoje prve zapisane i za zorno pjevanje harmonizirane i obrađene popijevke dobiva 1912. godine nagradu Saveza pjevačkih društava Hrvatske. Svoju prvu knjižicu Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja (slika 25), svezak I, Vinko Žganec izdaje u vlastitoj nakladi 1916. godine. Knjižica je otkrila nepoznato blago i ljepotu tih popijevaka širokom krugu građanstva, a naročito glazbenicima, koji nisu do tada znali, ali su onda osjetili da je Međimurje po svojim popijevkama svijet za sebe koji je upravo Vinko Žganec otkrio. Već u svojim prvim zapisima Vinko Žganec zapaža razliku između oblika međimurske popijevke i popijevaka ostalih naroda: „Svaka međimurska popijevka ima svoj oblik (formu) koju ne određuje proračunati um nego čuvstvo. Zato je Međimurec, bio mladić ili starac, kada pjeva veliko dijete i tada miruje. Pjeva zato da ispuni taj mir. On je u svojoj pjesmi čisti umjetnik. Glazbom i riječima kazuje istinu koju ne dokazuje, jer tu istinu, svaki tko ga sluša, osjeća.”

Slika 24: Bista dr. Vinka Žganca u Čakovcu

Slika 25: Prva knjižica Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja, dr. Vinko Žganec

Svoju drugu knjižicu Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja, svezak II, izdaje Vinko Žganec u vlastitoj nakladi 1920. godine. U toj zbirci nadopunjuje i potvrđuje ispravnost i opravdanost svojega rada kao melografa i muzikologa jer je pred hrvatsku javnost onoga vremena iznio nepoznato bogatstvo narodnog stvaralaštva u dugim godinama robovanja pod tuđinskim jarmom, kad je taj isti narod (međimurski) svojom popijevkom jasno rekao svima što je mislio i osjećao. Već u to vrijeme zapanjuje Žgančeva radinost, tjelesna i duševna snaga, ogromna glazbena kultura, znanje i svestranost. Godine 1924. i 1925. JAZU izdaje dva vrlo poznata Žgančeva sveska međimurskih svjetovnih i crkvenih pučkih popijevaka. Vinko Žganec harmonizira i narodne napjeve.

Prvi je spoznao usku vezu između melodija narodnih crkvenih pjesama iz Međimurja i starih načina. Kasnije je svoj etnomuzikološki rad, a naročito melografski, proširio Bačkom, Baranjom, Slavonijom, a posebno okolicom Sombora. Najveću aktivnost u svojem etnomuzikološkom radu Vinko Žganec razvija nakon 1948. godine kada je izabran za člana Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Zapisivao je u svim krajevima gdje žive Hrvati, bilo u zemlji ili u Mađarskoj i Austriji. Po povratku s takvih putovanja, na sjednicama Odbora za narodni život i običaje čitao je svoje iscrpno napisane izvještaje iz kojih je uvijek zračila Žgančeva neskrivena ljubav prema našoj tradicijskoj kulturi, jer je beskrajno volio svoju zemlju i njezin narod.

Posebno treba istaknuti jedinstvene snimke glagoljaškog hrvatskog liturgijskog pjevanja koje je 1955, 1956. i 1957. snimio na otocima Krku, Rabu, Pagu, Braču, Šibenskim otocima i u Istri, kao i u gradovima i mjestima Hrvatskog primorja. Tijekom svog života napisao je te uglavnom i objavio preko tisuću evidentiranih radova s područja glazbe i prava – od kraćih napisa i prikaza do većih znanstvenih radova i rasprava. Godine 1964. Vinko Žganec primio je nagradu “Božidar Adžija” za svoje djelo Hrvatske pučke popijevke iz Koprivnice i okolice, izdanje JAZU 1962. godine. 1965. odlikovan je Ordenom rada s crvenom zastavom, a 1970. dobio je najviše društveno priznanje koje se daje za vrhunska dostignuća u znanstvenom i umjetničkom radu, nagradu AVNOJ-a.

Zbog svojih ljudskih i stručnih vrlina Žganec je među svojim kolegama, članovima Odbora, bio vrlo cijenjen i svaka njegova riječ nailazila je na dužno poštovanje. 1990. godine povodom stogodišnjice rođenja dr. Vinka Žganca, upravitelj Etnološkog zavoda i tajnik Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti izlagao je na znanstvenom skupu svoj rad posvećen djelovanju Vinka Žganca na akademiji te navodi:

„Kada evociramo uspomenu na akademika Vinka Žganca povodom stogodišnjice njegova rođenja, potrebno je uočiti da je njegov rad u sastavu Jugoslavenske akademije bio dugotrajan, bogat sadržajem te ispunjen višestrukim rezultatima. U toj sredini davao je on očito svoje naupsješnije radove. Osim toga, u toj sredini dolazile su do punog izražaja i njegove organizatorske sposobnosti aktiviranja mlađih kadrova oko izučavanja naše tradicijske kulture. Iz zapisnika odborskih sjednica, tijekom gotovo tri desetljeća, može se pratiti da je on bio um, duša i srce u izučavanju hrvatske folkloristike. Zato na kraju ovoga kratkoga osvrtu mislim da mogu slobodno reći da je Vinko Žganec kapitalan dio svog životnog opusa dao upravo u radu na Akademiji. U toj sredini sagorijevao je on kao istinski

znanstvenik, istraživač, organizator i mentor hrvatske etnomuzikologije. Zbog toga njegovo ime ostaje trajno uklesano u temeljima naše Akademije“.

Akademik Vinko Žganec umro je 12. prosinca 1976. godine i pokopan je na vratišinečkom groblju. Još za života dao je pristanak u pisanom obliku da kulturno umjetničko društvo u Vratišincu u nazivu može nositi njegovo ime. Svake godine u Vratišincu KUD „Dr. Vinko Žganec“ obilježava obljetnice rođenja i smrti akademika doktora Vinka Žganca. Tako svake godine više od stotinjak pjevača, tamburaša i folklorša sa ponosom prezentira međimurske popevke po zapisu Vinka Žganca na Festivalu Žgančevih zapisa u Vratišincu.

U spomen i sjećanje na dr. Vinka Žganca, u njegovom je rodnom mjestu Vratišincu, povodom obilježavanja 30. godišnjice smrti, podignuto spomen poprsje akademika (slika 26). Težnja Općine Vratišinec i svih njenih miještana je izgraditi i urediti muzej dr. Vinka Žganca te u njemu pohraniti izložbenu postavku neprocjenjive baštine poštovanog akademika koja će biti dostupna svim zainteresiranim posjetiteljima.

Slika 26: Spomen poprsje dr. Vinka Žganca u Vratišincu

5. INFRASTRUKTURA

5.1. PROMETNA INFRASTRUKTURA

Postojeći prometni sustav na području Općine Vratišinec dio je glavne cestovne mreže Međimurja. Kroz Općinu prolazi glavni pravac (u smjeru sjever-jug) - županijska cesta br. 2008 koja počinje u Žiškovcu od državne ceste br. 209 Čakovec-Mursko Središće, prolazi kroz Vratišinec i veže se u Peklenici na tzv. "Mursku magistralu" Mursko Središće-Hodošan (Ž-2003).

Druga županijska cesta od važnosti za Općinu je cesta br. 2010 Vratišinec-Gornji Kraljevec kojom su povezana sva naselja u Općini i koja čini glavni prometni pravac u smjeru istok-zapad.

Najkraća veza s regionalnim središtem gradom Mursko Središće je preko lokalne ceste 20003 Mursko Središće – Brezje – Brodec. Od ostale cestovne infrastrukture u Općini postoji mreža općinskih nerazvrstanih cesta (mjesnih ulica i poljskih putova) tako da je s obzirom na nizinski teritorij Općine njezin prostor međusobno kvalitetno prometno povezan.

Tablica 7: Razvrstane ceste na području Općine

Redni broj	Broj ceste	Kategorija ceste	Relacija ceste	Dužina kroz Općinu (km)	*Dužina kroz Županiju
1.	Ž-2008	Županijska	Paklenica(Ž-2003) – Vratišinec – Žiškovec (D-209)	3,4	6,7
2.	Ž-2010	Županijska	Vratišinec (Ž-2008) – G. Kraljevec	2,0	2,0
3.	L-20003	Lokalna	Mursko Središće (D-209) – Brodec (L-20019)	0,7	3,7
4.	L-20019	Lokalna	D – 209 – Brodec – Vratišinec (Ž-2008)	1,8	2,7
5.	L-20020	Lokalna	G. Kraljevec (Ž-2010) – Sivica (Ž-2017)	2,4	3,4

Izvor: Prostorni plan Općine Vratišinec i Prostorni plan Međimurske županije

Lokalne i nerazvrstane ceste zahtijevaju sanaciju, a redovito održavanje, rekonstrukcija i izgradnja novih cesta predviđa se proračunom Općine na godišnjoj razini. Sanacija cesta potrebna je u ulicama: Poljska, Potočna, Mali Marof u Gornjem Kraljevcu i Prečna u Vratišincu. Sanacija i rekonstrukcija cesta izvršit će se po provedbi projekta izgradnje vodno-komunalne infrastrukture u aglomeraciji Mursko Središće kojoj pripada i Općina Vratišinec.

Potrebno je također osuvremeniti – asfaltirati i tehnički urediti poljske putove značajne za povezivanje naselja Općine s naseljima drugih općina. Navedeno bi doprinijelo rasterećenju županijskih cesta, a ceste kao takve bi bile pogodne za stvaranje mreže biciklističkih ruta obzirom da je u cijelom području tradicionalno razvijen i biciklistički promet.

Izgradnja novih cesta potrebna je u ulicama Ograda i Marof u novim stambenim zonama.

U smislu sigurnosti prometa otežana je situacija na županijskoj cesti kroz naselja Vratišinec i Gornji Kraljevec zbog nedostatka pješačkih i biciklističkih staza. Nogostupi postoje u ulici Dr. Franje Debana i Crkvenoj ulici u Vratišincu, te dijelom u Glavnoj ulici u Gornjem Kraljevcu. Prioritet Općine je izgraditi nogostup kroz glavnu ulicu u Vratišincu jer njome učenici svakodnevno pješače do škole. No obzirom da su u Općini Vratišinec predviđeni radovi na izgradnji kanalizacije i kanalizacijskih priključaka, izgradnju pješačkih staza moguće je realizirati tek po završetku komunalnih radova. U tom smislu svakako bi pomoglo postavljanje upozoravajućih naprava ili svjetlosne prometne signalizacije za smirivanje prometa u blizini škole.

Kroz Općinu prolazi željeznička pruga II. reda Čakovec - Mursko Središće - Republika Slovenija. Pruga je od lokalnog značaja, a prostorom Općine prolazi u dužini od 4,4km. Sa stajališta sigurnosti, kritičan je pružni prijelaz u ulici Brodec u Vratišincu koji nema branika i polubranika, kao ni uređaje za davanje svjetlosnih i zvučnih signala, što povećava rizik od prometnih nesreća. Također, sadašnja željeznička stanica u Vratišincu smještena je uz rub naselja i prilično je udaljena od ostalih dijelova Vratišincea (gotovo 2 kilometra). Stoga se već godinama teži izgradnji željezničkih stanica u naselju Brodec gdje se nalazi i spomenuti pružni prijelaz, te u naselju Gornji Kraljevec kako bi željezničke postaje bile pristupačnije svim stanovnicima Općine. Izgradnja novih željezničkih postaja bi značajno olakšala đacima i starijim osobama, posebice iz razloga jer su autobusne linije na području Općine rijetke. Općina Vratišinec osigurala je zemljište za izgradnju postaja u oba naselja te bi financirala izgradnju novih parkirališta u sklopu postaja, no zbog vrlo visokih troškova izgradnje te obveznog sufinanciranja cjelokupne investicije od strane Općine - što predstavlja značajno opterećenje za proračun Općine, realizacija projekta izgradnje novih željezničkih stanica i prateće infrastrukture prvenstveno će ovisiti o financijskoj moći Općine i mogućnosti osiguranja potrebnih financijskih sredstava iz vanjskih izvora financiranja i EU fondova.

Slika 27: Pružni prijelaz u naselju Brodec

5.2. KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

5.2.1. Vodoopskrba

Međimurska županija ima značajne vodne resurse koji nadilaze regionalne okvire. Zbog njezine visoke kvalitete i izdašnosti, voda postaje jedna od najvažnijih prirodnih vrijednosti ovoga područja. Vodoopskrba Međimurja podijeljena je na četiri vodoopskrbne zone koje se snabdijevaju iz crpilišta Nedelišće (5 bunara) i crpilišta Prelog (1 bunar). Distribuciju vode za sve zone obavljaju "Međimurske vode" d.o.o. Čakovec.

Područje Općine Vratišinec spada u III. zonu i opskrbljuje se iz crpilišta "Nedelišće". Na području Općine izgrađena je razvodna vodoopskrbna mreža u svim naseljima, a priključenost na vodovodnu mrežu iznosi preko 90%. Vodovodnu mrežu potrebno je provesti još u ulici Ograda (u tijeku), dijelu ulice Dr. Franje Debona (u duljini od 200 m) te u ulici Marof u Gornjem Kraljevcu (nova građevinska zona).

Trase magistralnih opskrbnih cjevovoda naselja u Općini u pravilu se poklapaju s trasama prometnica. Voda je visoke kakvoće i distribuira se potrošačima direktno iz zahvata bez posebne dorade. U skladu sa zakonskom regulativom, voda se samo klorira u svrhu sprečavanja pojave bakteriološkog zagađenja u cjevovodu. Zdravstvenu ispravnost vode za piće prema Pravilniku stalno vrši vlastiti laboratorij "Međimurskih voda".

5.2.2. Odvodnja

Postojeći sustav odvodnje Općine Vratišinec je nepotpuni mješoviti sustav odvodnje koji je s aspekta zaštite okoliša te standarda življenja neprihvatljiv. Pored otpadnih voda, problem predstavljaju i oborinske vode i to posebice na dijelovima prometnica gdje nema prikladnih odvodnih jaraka ili se iste ne održavaju, pa tijekom kišnog razdoblja dolazi do zadržavanja oborinskih voda u mikrodepresijama.

Za sustav odvodnje unutar naselja Vratišinec izrađena je projektna dokumentacija, te je započeta izgradnja mješovitog sustava odvodnje. U južnom dijelu naselja dosad je izgrađeno 2.700 m mješovitih kolektora, 470 m tlačnog kolektora te je djelomično izgrađena crpna stanica koja nije u funkciji. Ostali dijelovi Općine nemaju izgrađenu komunalnu infrastrukturu.

No, sustav odvodnje na području Općine Vratišinec u potpunosti će se riješiti provedbom projekta izgradnje komunalne infrastrukture u aglomeraciji Mursko Središće čija se provedba većim dijelom (70%) financira sredstvima EU i koja je u tijeku. Provedba projekta obuhvaća izgradnju zajedničkog kanalizacijskog sustava odvodnje područja Grada Mursko Središće, Općina Vratišinec, Općina Selnica i Općina Sv. Martin na Muri s centralnim pročišćivačem otpadnih voda na uređaju za pročišćivanje Mursko Središće.

Realizacijom spomenutog projekta izgradit će se sustavi odvodnje kod kojih će se otpadne

vode prikupljati putem budućih kanalizacijskih mreža na području naselja Mursko Središće, Peklenica, Hlapičina, Vratišinec, Gornji Kraljevec, Selnica, Marof, Žabnik, Vrhovljan, Sveti Martin na Muri, Brezovec, Jurovec, Lapšina i Čestijanec i transportirati do predviđene lokacije centralnog uređaja za pročišćavanje u Murskom Središću, putem spojnih transportnih kolektora. Sastavni dio cjelokupnog projekta je i nabava vozila za pražnjenje septičkih i sabirnih jama.

Ovim projektom je predviđena izgradnja ukupno cca 60 kilometara gravitacijskih cjevovoda, cca 13 kilometara tlačnih cjevovoda, 34 precrcpne stanice, 2 kišna preljeva i kišno retencijski bazen volumena 50 m³. Izgraditi će se i uređaj za pročišćavanje otpadnih voda kapaciteta 12000 ekvivalent stanovnika s uključenim III. stupnjem pročišćavanja i kompletnim postrojenjem za obradu mulja. Ukupna predvidiva vrijednost cjelokupnog projekta iznosi cca 182 milijuna kuna, a završetak projekta predviđa se do kraja 2020. godine.

5.2.3. Javna rasvjeta

Javna rasvjeta provedena je u svim naseljima Općine Vratišinec, a potrebna je još u novim građevinskim zonama (ulica Marof u Vratišincu, te ulica Marof u Gornjem Kraljevcu). Prema Izvješću o provedenom energetskom pregledu javne rasvjete utvrđena je potreba popunjavanja praznih stupova. Veći dio postojeće javne rasvjete su živini i natrijevi izvori svjetlosti, a tendencija je do kraja 2020. godine modernizirati i zamijeniti postojeću javnu rasvjetu novom, energetski učinkovitom i ekološki prihvatljivom LED javnom rasvjetom s čime je Općina Vratišinec u skladu sa svojim mogućnostima i započela.

5.2.4. Telekomunikacijska struktura

Na području Općine Vratišinec telekomunikacijski promet organiziraju i obavljaju "Hrvatske telekomunikacije" d.d. Telekomunikacijski centar Čakovec s osnovnom djelatnošću osiguranja telekomunikacijskog prometa unutar Županije i veza s telekomunikacijskim sustavom Hrvatske. Područje Općine je u potpunosti pokriveno fiksnim telefonskim linijama i mobilnom mrežom. Pristupna mreža RSS-a Vratišinec je u cijelosti izgrađena podzemno. Mjesna telefonska centrala Vratišinec digitalne je tehnologije i omogućava PSTN i ISDN usluge.

Telekomunikacijska infrastruktura je do nedavno zadovoljavala potrebe stanovnika, no sadašnje stanje nalaže modernizaciju sustava kroz uvođenje optičkog kabela za brži prijenos podataka za svako kućanstvo. U interesu Općine je i uključivanje u projekt uvođenja širokopojasnog interneta sukladno Strategiji razvoja širokopojasnog pristupa u RH do 2020. Osim što će donijeti korist stanovnicima Općine, brži internet svakako će doprinijeti unaprijeđenju poslovanja gospodarskih subjekata na području Općine koji će moći još više iskoristiti potencijale informacijskih tehnologija. Modernizacija telekomunikacijskih usluga preduvjet je za suvremeno gospodarstvo, ali i za daljnji društveni i turistički razvoj Općine.

5.2.5. Elektroopskrba

Područje Općine Vratišinec napajano je električnom energijom od distributera DP "Elektra" Čakovec, preko trafostanica TS 10/0,4kV. Na području Općine, odnosno u naseljima Vratišinec i G. Kraljevec, razmješteno je 6 trafostanica 10/0,4kV za napajanje samih naselja, sa transformatorima od 100kVA (3 trafostanice smještene su u Vratišincu, 2 trafostanice u G. Kraljevcu, 1 trafostanica u Remisu).

Ukupno instalirana snaga postojećih trafostanica na području Općine je 600kVA. Trafostanice su većim dijelom priključene zračnim 10(20)kV vodovima, a manjim dijelom podzemnim kablskim vodovima. Područjem Općine prolazi dalekovod 35kV Prelog-MurskoSredišće.

Postojeće prijenosne mogućnosti za potreban transport električne snage do područja Općine za zahtijevano napajanje potrošača električnom energijom ocjenjuje se zadovoljavajuće, ali ostaje potreba osiguranja kvalitetnog rezervnog napajanja područja unutar Općine, te napajanja planiranih gospodarskih i stambenih zona.

5.2.6. Plinoopskrba

Prema pokrivenosti plinske mreže i broju priključaka, Međimurska županija je najbolja u Republici Hrvatskoj. Općina Vratišinec se snabdijeva zemnim plinom preko razvodne srednjetačne plinske mreže – plinovod (prsten) Vratišinec-M. Središće i G. Kraljevec-Sivica, radnog tlaka do 3 bara, koja se proteže duž glavne prometnice. Redukcija na potrebni radni tlak plinskih trošila provodi se u redukcijским stanicama. Ukupno na području Općine ima 2 redukcijske stanice, u Vratišincu 1 i u G. Kraljevcu 1. Plinski sustav Općine je većim dijelom definiran i izgrađen.

Distribuciju plina na području Općine Vratišinec obavlja distributer "Međimurje plin" d.o.o. Čakovec. Prema podacima distributera dužina plinovoda na području Općine iznosi 29.580,17 m, a broj evidentiranih potrošača na području Općine iznosi 924.

Na području Općine Vratišinec nalazi se dijelom jedno od plinskih polja za koje je naftna kompanija INA d.d. ishodila koncesiju za eksploataciju. Projektom „Međimurje“ predviđena je eksploatacija na ukupno tri plinska polja Zebanec, Vučkovec i Vukanovec. Projektom izgradnje postrojenja i eksploatacije plina koji je aktualan od 2014. godine predviđeno je dugogodišnje vađenje plina s pet već ispitanih i opremljenih bušotina, a u podzemlju ovog dijela Međimurja zalihe plina procjenjuju se na oko milijardu m³ do 2024. godine. Na jednom katastarskom dijelu Općine Vratišinec nalazi se bušotina Mačkovec 1. Sukladno tome, Općina Vratišinec ima mogućnost primati novčana sredstva od rente, odnosno naknade za eksploataciju količine ugljikovodika koji će se na kraju koristiti u komercijalne svrhe. Postotak koji bi Općina prihodovala obračunavati će se na količine pročišćenog plina.

Slika 28: Bušotina Mačkovec 1

5.2.7. Gospodarenje otpadom

Gospodarenje otpadom složen je proces koji zahtijeva usklađeno djelovanje mnogih čimbenika: gospodarstva, lokalnih samouprava, stanovništva i obrazovnih institucija.

Na području Općine Vratišinec provodi se organizirano prikupljanje, odvoz i zbrinjavanje komunalnog otpada kojeg provodi poduzeće Murs-Ekom d.o.o. Mursko Središće.

Prikupljanje otpada vrši se jednom u dva tjedna prema planu i programu navedenog poduzeća i odvozi se i zbrinjava na odlagalištu Totovec koje se nalazi oko 5 km južno od Grada Čakovca izvan urbaniziranog područja grada. Odlagalište ima status legalnog odlagališta za neopasni otpad budući da ima svu potrebnu dokumentaciju. Ukupni kapacitet odlagališta otpada Totovec je oko 500.000 t neopasnog otpada. Prema podatcima iz Izvješća Hrvatske agencije za okoliš i prirodu, Općina Vratišinec je u 2015. godini proizvela 137,38 t miješanog komunalnog otpada.

Odvoz papira, plastike, tetrapak i metalne ambalaže putem besplatnih vreća vrši se jedanput mjesečno prema kalendaru odvoza. Odvoz glomaznog otpada vrši se pet puta godišnje prema kalendaru odvoza, a za isti je potrebna telefonska prijava.

Usluga skupljanja, odvoza i odlaganja otpada za domaćinstva općine Vratišinec obuhvaća:

- dvotjedni odvoz i odlaganje komunalnog otpada na deponiju Totovec, shodno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom
- korištenje posude za komunalni otpad volumena 120 ili 240 l
- odvoz dodatne doplatne vreće za komunalni otpad
- mjesečno skupljanje papira, plastike, metalne i tetrapak ambalaže u besplatnim vrećama za selekciju prema kalendaru odvoza
- besplatne vreće se dijele sistemom puno za prazno
- korištenje kontejnera za staklo i baterije
- tri odvoza krupnog otpada iz domaćinstva godišnje
- kalendar s terminima odvoza, upute za postupanje s otpadom i set vrećaza selekciju prije početka obavljanja usluge
- servisne informacije, edukaciju u OŠ i vrtiću

- naplata usluge putem općih uplatnica za domaćinstva

Na području Općine postavljeni su zeleni otoci za razvrstavanje otpada na nekoliko lokacija:

- za staklo: ispred trgovine METTS u Gornjem Kraljevcu (Potočna ulica), u dvorištu Općine (ulica Dr. Vinka Žganca), ispred objekta Mirage (ulica Dr. Vinka Žganca) te ispred trgovine METTS (ulica Brodec)
- za tekstil: u dvorištu Općine

2015. godine u susjednom gradu Murskom Središću otvoreno je reciklažno dvorište tvrtke Murs-ekom-a d.o.o. koje je na raspolaganju svim korisnicima usluga spomenutog poduzeća, pa tako i stanovnicima Općine Vratišinec. U dvorište se može dovesti sav krupni otpad osim građevinskog, tako da se mogu reciklirati gume, plastika, staklo, tetrapak, žarulje i drugi otpad za recikliranje. 2016. godine uređeno je mjesto za odlaganje biljnog i građevinskog otpada udaljeno 20 metara od reciklažnog dvorišta Murs-ekom-a u Murskom Središću.

Na području Općine izvršena je sanacija divljeg odlagališta Projnice (dio područja Općine prekriven šumskim pokrovom) uz sufinanciranje Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti. Sanacija spomenutog odlagališta izvršena je po metodi *ex situ*. Ova metoda podrazumijeva prebacivanje kompletnog otpada na neko drugo uređeno odlagalište otpada. Prednost ove metode je što se u konačnici postiže da sav otpad bude zbrinut na adekvatan način, a lokacija dovedena u prvobitno stanje. Nedostatak ove metode su znatna sredstva za sanaciju ako se radi o velikoj količini otpada ili velikoj udaljenosti do uređenog odlagališta za prihvatanje otpada. Potrebno je još započeti postupak sanacije odlagališta otpada Močile kod Gornjeg Kraljevca.

Prema Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, čl. 21) propisano je da su jedinice lokalne samouprave (JLS) u obvezi donijeti Plan gospodarenja otpadom za razdoblje od šest godina uz prethodno ishodište suglasnosti na prijedlog plana od strane županije, odnosno Ministarstva i objaviti ga u svom službenom glasilu. Općina Vratišinec je trenutno u procesu provedbe javne nabave za izradu novog Plana gospodarenja otpadom Općine Vratišinec.

5.2.8. Groblja

Na području Općine Vratišinec postoji jedno mjesno groblje, locirano uz županijsku cestu Žiškovec-Vratišinec, južno od naselja Vratišinec. Groblje se nalazi izvan građevinskog područja Vratišincea. Uz samu cestu izgrađena je i uređena grobna kuća. Površina groblja je 2,2 ha.

Slika 29: Groblje u Vratišincu

Slika 30: Grobna kuća u Vratišincu

5.3. DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

Društvena infrastruktura, kao skupina uslužnih funkcija, najuže je povezana s razvitkom i razmještajem svojih korisnika, tj. stanovništvom, a njenim razvojem postiže se viši i bolji standard i kvaliteta života. Čini je niz građevina i ustanova s područja uprave, obrazovanja, zdravstva, kulture, sporta i rekreacije.

5.3.1. Javne službe i uprava

Prema ustavnom i zakonskom određenju Općina Vratišinec je jedinica lokalne samouprave. U dijelu lokalne samouprave na području Općine djeluje općinsko vijeće, a u naselju G. Kraljevec i Vratišinec ustanovljeni su mjesni odbori. U oba naselja za ove potrebe postoji dovoljan i adekvatan prostor za funkcioniranje navedenih tijela.

Na razini Županije obavljaju se poslovi državne uprave i poslovi samoupravnog djelokruga koji su propisani Zakonom o sustavu državne uprave i Zakonom o lokalnoj samoupravi i upravi. Tijela općinske samouprave dio su županijskog i šire republičkog sustava te su u stalnoj suradnji.

Slika 31: Sjedište Općine Vratišinec

Ustanove državne uprave i lokalne samouprave su:

↳ UPRAVA

Carinarnica Koprivnica – carinska ispostava Čakovec
 Centar za socijalnu skrb Čakovec
 Državni ured za reviziju – područni ured Čakovec
 Financijska agencija – podružnica Čakovec
 Hrvatske ceste Zagreb, Ispostava Varaždin, Nadcestarija Čakovec
 Hrvatske šume Zagreb, Uprava šuma Koprivnica, Radna jedinica "Šumarija" Čakovec
 Hrvatske vode
 Hrvatski fond za privatizaciju – područni ured Čakovec
 Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje – područni ured u Čakovcu
 Hrvatski zavod za zapošljavanje – područna služba Čakovec
 Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje – područni ured Čakovec
 MORH Uprava za obranu Čakovec
 Policijska uprava MUP-a Čakovec
 Porezna uprava – područni ured Čakovec
 Županijska uprava za ceste Čakovec

↳ PRAVOSUĐE

Državno pravobraniteljstvo Međimurske županije u Čakovcu
 Općinski sud Čakovec
 Općinsko državno odvjetništvo u Čakovcu
 Prekršajni sud Čakovec
 Trgovački sud Varaždin
 Županijski sud Čakovec
 Županijsko državno odvjetništvo u Čakovcu

↳ GOSPODARSKE USTANOVE

Hrvatska gospodarska komora, županijska komora Čakovec
 Obrtnička komora Međimurske županije – Čakovec

5.3.2. Odgojno obrazovna infrastruktura

Počeci organiziranog obrazovanja u Vratišincu datiraju iz 1848. godine kada je utemeljena prva pučka škola u Vratišincu. Školu su pohađala djeca iz Križovca, Peklenice, Gornjeg Kraljevca, Žiškovca i Vratišinca, a prvi učitelj bio je Bukovec. Godine 1874. izgrađena je školska zgrada u samom središtu mjesta. Danas se u njoj nalazi vrtić, zdravstvena ambulanta i poštanski ured. Do školske godine 1889./1890. imena djece i nazivi mjesta pisani su hrvatskim jezikom, a nakon toga su pomadarena. Vratišinec je postao Murasiklos, a Gornji Kraljevec- Felsokiralifalvaitd. Hrvatski nazivi vraćeni su nakon oslobođenja.

Zbog otežanih uvjeta rada i smanjenog broja učenika, škola je 1977. godine pripojena OŠ Mursko Središće, te je postala njezinom područnom školom. Te je godine zabilježena velika pobuna mještana Vratišince koji su prosvjedovali protiv ukidanja samostalnosti škole. Autonomija je vraćena prema želji mještana, nakon punih osamnaest godina djelovanja Područne škole Vratišinec (1995. godine) u sastavu OŠ Mursko Središće.

Slika 32: Osnovna škola dr. Vinka Žganca, Vratišinec

Slika 33: Područna škola Gornji Kraljevec

Djelatnost osnovnog školstva u Općini Vratišinec provodi se u Osnovnoj školi dr. Vinka Žganca Vratišinec i Područnom odjelu (niži razredi) u G. Kraljevcu (slike 31. i 32.). U školskoj godini 2017./2018. osnovnu školu pohađa ukupno 152 učenika, od toga 26 učenika pohađa Područnu školu Gornji Kraljevec (Tablica 8).

Tablica 8: Broj učenika, odjela i zaposlenih u matičnoj i područnoj školi

Osnovna škola	Br. učenika	Br. odjela	Prosječan br. učenika/odjel	Zaposleni		
				Učitelji	Ostali	Ukupno
Osnovna škola Vratišinec	126	8	15,75	20	9	29
Područna škola Gornji Kraljevec	26	2	13			
Ukupno	152	10	15,2	20	9	29

Izvor: Osnovna škola dr. Vinka Žganca, Vratišinec

Prosječan broj učenika po razrednom odjelu iznosi 15,2, a broj upisane djece tijekom posljednjih godina se nije značajno mijenjao (Tablica 9). Nastava se odvija u dvije smjene, no teži se tome da se nastava odvija u jednoj smjeni, za što je potrebno nadograditi kat škole.

Tablica 9: Broj djece koja pohađaju osnovnu školu po godinama

Školska godina	Broj upisane djece
2014./2015.	148
2015./2016.	157
2016./2017.	155
2017./2018.	152

Izvor: Osnovna škola dr. Vinka Žganca, Vratišinec

Osim redovne nastave, u školama se organizira izborna nastava, izvannastavne aktivnosti, dopunska nastava i dodatna nastava. U sklopu škole uređene su i knjižnica i čitaonica. Osnovna škola u Vratišincu nema športske dvorane. Nastava tjelesnog odgoja u zatvorenom se zasada održava u neadekvatnom prostoru – školskom holu, dok su vanjski športski tereni zadovoljavajući (postoje igrališta za košarku, nogomet, rukomet, odbojku i staza za trčanje). Kvalitetni uvjeti za održavanje nastave tjelesnog odgoja stvorit će se provedbom projekta izgradnje športske dvorane koja će biti multifunkcionalnog karaktera, a koja je jedan od najvažnijih prioriteta Općine Vratišinec.

Obzirom na sve veću informatičku pismenost učenika, nastavu bi trebalo prilagoditi odnosno modernizirati kroz nabavu pametnih ploča, računala ili tableta. Pametne ploče dokazano povećavaju motivaciju, angažman te u konačnici uspjeh učenika. Pametne ploče osim toga pretvaraju suhoparne prezentacije u interaktivne događaje, potičući stvaralaštvo kroz stalnu razmjenu ideja.

Budući da škola nosi naziv dr. Vinko Žganec, a to je osoba koja zadužila i hrvatsku, a osobito međimursku povijest i javnost, imidž Općine treba graditi na njegovom imenu, kroz suradnju Općine, škole i svih udruga s područja Općine, osobito onih koji nose i prenose njegovo ime.

Učenicima bi koristilo da u svojoj okolini mogu odraditi i što više iskustvene – terenske nastave. Male škole imaju i snage i duha, te ih treba podržati, bez obzira koliko im svega nedostaje.

Na području Općine nema ustanova za srednjoškolsko obrazovanje, kao ni visokoškolskih ustanova.

5.3.4. Predškolski odgoj

Djelatnost predškolskog odgoja u Vratišincu obavlja predškolska ustanova Dječji vrtić „Srčeko“ s jednom vrtićkom skupinom. Dječji vrtić nalazi se u samom središtu naselja Vratišinec, smješten u već spomenutoj zgradi stare škole.

Slika 34: Dječji vrtić „Srčko“ Vratišinec

Iako je Općina Vratišinec mala općina, značajan je broj djece koja pohađaju vrtić, a smještajni kapacitet sadašnjeg vrtića nije dostatan. Iz istog razloga vrtić ne može upisati ni djecu jasličke dobi te su roditelji primorani upisati djecu u vrtiće drugih općina. Iz navedenog se nalaze potreba osiguranja dodatnih kapaciteta prostora, no zgrada u kojoj se nalazi postojeći dječji vrtić je zakonom zaštićeni spomenik kulture, stoga je i nadogradnja iste ograničena i zakonski uvjetovana. S ciljem iznalaženja prikladnijeg rješenja za osiguranje novih smještajnih kapaciteta vrtića, Općina Vratišinec planira **izgradnju novog, odvojenog objekta dječjeg vrtića s jaslicama kojoj prethodi provedba procjene mogućnosti izgradnje, odnosno utvrđivanje adekvatne lokacije.**

Općina Vratišinec trenutno sufinancira boravak djece u privatnim vrtićima za 61 dijete s područja Općine, uključujući i djecu koja pohađaju vrtiće izvan područja općine.

5.3.5. Vjerske zajednice

Na području Općine djeluje Katolička župa Vratišinec sa sjedištem u Vratišincu (Župni dvor) i Župna crkva. U Gornjem Kraljevcu je također izgrađena crkva novijeg datuma (iz 80.-tih).

Od ostalih sakralnih građevina u Vratišincu i Gornjem Kraljevcu postoji nekoliko kapelica, raspela, poklonaca i križeva. Više o sakralnim građevinama u poglavlju "Kulturna baština".

Prema vjeroispovijesti najveći broj stanovnika Općine Vratišinec su katolici (98,79%), a vrlo mali broj se izjašnjava kao ostali kršćani (protestanti i pravoslavci) te agnostici i ateisti (Tablica 10).

Tablica 10: Struktura stanovništva prema vjeri u Općini Vratišinec

Vjerska opredjeljenost	Broj stanovnika	Udio u ukupnom broju stanovnika
Katolici	1.960	98,79%
Pravoslavci	6	0,30%
Protestanti	2	0,10%
Ostali kršćani	4	0,2%
Muslimani	-	-
Židovi	-	-
Istočne religije	-	-
Ostale religije, pokreti i svjetonazori	-	-
Agnostici i skeptici	5	0,25%
Nisu vjernici i ateisti	2	0,10%
Ne izjašnjavaju se	5	0,25%

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011.

5.3.6. Organizacije civilnog društva

Udruge su važan čimbenik društvenog života na području Općine Vratišinec, te su najčešći pojam koji se vezuje uz civilno društvo jer su najčešći oblik slobodnog i dobrovoljnog udruženja građana i/ili pravnih osoba kojim mogu utjecati na ispunjavanje zajedničke i javne funkcije. Pravno gledano, udruga je svaki oblik slobodnog i dobrovoljnog udruživanja više fizičkih, odnosno pravnih osoba koje se, radi zaštite njihovih probitaka ili zauzimanja za zaštitu ljudskih prava i sloboda, zaštitu okoliša i prirode i održivi razvoj, te za humanitarna, socijalna, kulturna, odgojno-obrazovna, znanstvena, sportska, zdravstvena, tehnička, informacijska, strukovna ili druga uvjerenja i ciljeve koji nisu u suprotnosti s Ustavom i zakonom, a bez namjere stjecanja dobiti ili drugih gospodarski procjenjivih koristi, podvrgavaju pravilima koja uređuju ustroj i djelovanje toga oblika udruživanja.

Prema podacima Registra udruga na dan 01. studenog 2017. godine, na području Općine registrirano je ukupno 10 udruga. Broj organizacija civilnog društva, u ovom kontekstu udruga građana, jedan je od glavnih indikatora razvijenosti civilnog društva. Manji broj istih često označava slabiji stupanj razvoja društva u cjelini, odnosno upućuje na slabiju aktivnost građana i njihovog sudjelovanja u društvenim procesima.

Da bi se utvrdio stupanj razvijenosti civilnog društva nekog područja, često se uzima broj udruga u odnosu na broj stanovnika (najčešće na tisuću (1000) stanovnika). Kao što je već spomenuto, na području Općine prema Registru udruga Republike Hrvatske djeluje 10 udruga. Usporedbom tog podatka s brojem stanovnika prema popisu stanovnika iz 2011. godine (1.984 stanovnika), dolazimo do podatka da na 1000 stanovnika dolazi 5 udruga što je nedovoljno, ali je u okviru prosjeka ostalih manjih jedinica lokalne samouprave.

Financijsku potporu za svoje aktivnosti udruge gotovo isključivo ostvaruju iz proračuna jedinica lokalne samouprave u kojoj su registrirane, Međimurske županije te donacija fizičkih i pravnih osoba i sponzorstva.

Jedan od temeljnih problema „ovisnosti“ o proračunu jedinica lokalne samouprave je manjak znanja, vještina i kapaciteta općenito u udrugama o pisanju projekata i vođenju aktivne politike samoodrživosti. Članovi udruga nisu dovoljno informirani i obučeni za korištenje mogućnosti financiranja iz nacionalnih i europskih izvora.

Velika aktivnost udruga u području kulture i rekreacije, po čemu je prepoznatljivo ne samo područje Općine nego i cijele Međimurske županije, dobar je zalag za svijetlu budućnost u kreiranju projekata iz tih područja. Organizacije civilnog društva trebale bi, između ostalog, imati posredničku ulogu između pojedinaca, institucija države i tržišta. One organiziraju pojedince, te prenose i zastupaju njihove interese.

5.3.6.1. Pregled udruga s područja Općine Vratišinec

❖ KUD „DR. VINKO ŽGANEC“ VRATIŠINEC

Kulturno umjetničko društvo „Dr. Vinko Žganec“ Vratišinec osnovano je na inicijativu Komisije za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu Mjesne zajednice Vratišinec, 13. siječnja 1970. godine. Tada je sazvana osnivačka skupština "Kulturno umjetničkog društva Vratišinec", a nekoliko mjeseci kasnije društvo je preimenovano i nosi naziv Kulturno umjetničko društvo „Dr. Vinko Žganec“ Vratišinec. Još za života dr. Vinko Žganec dao je u pismenom obliku pristanak

da ovo društvo može nositi njegovo ime. No 1970. godina nije početak kulturnih događanja u Vratišincu. Vratišinec ima bogatu tradiciju koja se najčešće veže uz pjevanje. Bilo je to zborna pjevanje vezano uz školske i u ono vrijeme neizostavne crkvene pjevačke zborove. Župa Uzvišenja svetog Križa Vratišinec osnovana je 1789. godine i tu počinje prvo okupljanje

pjevača unutar zborova. Godine 1848. u Vratišincu je osnovana Pučka škola. Tada učitelji koji rade u školi putem školskih pjevačkih zborova regrutiraju pjevače u crkveni zbor budući da i oni sami bivaju kantori, tj. orguljaši i voditelji crkvenih zborova.

Mirko Žganec, brat akademika dr. Vinka Žganca, po zanimanju učitelj, veoma je uspješno vodio pjevački zbor – Sokolske čete Vratišinec. Osim zbora koji je formiran i prije samog službenog osnutka KUD-a, osnovana je i folklorna, tamburaška i dramska sekcija. KUD od samog osnutka do danas sa ponosom nosi ime neumornog sakupljača pučkih popijevki, etnomuzikologa svjetskoga glasa, sumještana, rođenog Vratišinčanina, akademika doktora Vinka Žganca. Danas unutar KUD-a djeluje nekoliko sekcija:

- Folklorna
- Tamburaška
- Pjevački zbor
- Dječja folklorna sekcija
- Sekcija OŠ Dr. Vinka Žganca

2015. godine osnovana je i udruga Mješoviti pjevački zbor „Dr. Vinko Žganec“.

Kroz povijest kao značajni ljudi za razvoj KUD-a „Dr. Vinko Žganec“ Vratišinec ističu se: Zvonimir Žnidar, Ivan Korunić, Josip Radiković, Rudolf Kvakana, Hinko Šimunković, Zlata Lajtman, Zdravko Mlinarić, Antun Bukovec i Zvonko Zadavec.

KUD „Dr. Vinko Žganec“ tradicionalno kroz godine organizira Vratišinske vesele vuriće, te festival Žgančevih zapisa povodom obljetnice smrti akademira Dr. Vinka Žganca. Organizacijom kulturnih manifestacija i njegovanjem kulturne baštine, KUD „Dr. Vinko Žganec“ najviše je doprinjeo kulturnom razvoju Općine te se može reći da je i sam KUD važan dio kulturne baštine Općine.

❖ KUD „DRUŠTVO ŽENA GORNJI KRALJEVEC“

Kulturno umjetnička udruga "Društvo žena Gornji Kraljevec" najmlađa je udruga u Gornjem Kraljevcu. Osnivanje Udruge započelo je tijekom ljetnih večeri 1989. godine na inicijativu gospođa: Bernarde Đuranec, Štefanije Jambrošić, Dragice Novinić te Dragice Srpak. Prvi je sastanak održan 29. kolovoza 1989. godine, a na njemu je izabrano prvo rukovodstvo tadašnjeg "Aktiva žena Gornji Kraljevec". Cilj osnivanja Udruge bio je poticanje, razvijanje i unapređivanje kulture te očuvanje etno baštine na području svog djelovanja, poticanje mještana na uređenje mjesta, organizacija izložbi i priredbi, organizacija izleta, sportska rekreacija te očuvanje

narodnih običaja. Prvih pet godina Udruga je djelovala u sastavu Mjesne zajednice pod nazivom "Aktiv žena Gornji Kraljevec".

1994. godine udruga je promijenila naziv u "Društvo žena – Gornji Kraljevec" te je donesen statut Udruge. Te godine Udruga se učlanjuje u ZHKUD i OSS Čakovec (Zajednica hrvatskih kulturno umjetničkih društava i ogranaka seljačke sloge) koja danas djeluju pod nazivom "Zajednica hrvatskih kulturno umjetničkih udruga Međimurske županije" (Zajednica HKUU MŽ).

2008. godine mijenja se naziv Udruge iz "Društvo žena – Gornji Kraljevec" u Kulturno umjetnička udruga "Društvo žena Gornji Kraljevec". Pod tim nazivom Udruga djeluje i danas. Iste godine izrađen je službeni znak te zastava Udruge.

Unutar Udruge djeluju sljedeće sekcije:

- Dramska sekcija
- Sekcija za očuvanje narodnih običaja
- Sekcija za uređenje mjesta
- Sportska sekcija
- Dječja recitatorsko – dramska sekcija
- Dječja folklorna sekcija
- Vokalna sekcija

❖ RUKOMETNI KLUB „SOKOL“, VRATIŠINEC

Rukometni klub „Sokol“ Vratišinec s radom je započeo 1960. godine, dok je prva rukometna utakmica odigrana već godinu dana ranije, povodom obilježavanja Dana mladosti.

Djelujući na svom početku kao sekcija Društva za tjelesni odgoj Partizan, rukometaši Vratišince već u prvoj godini postojanja ostvaruju odlične sportske rezultate. Tako su na Općinskom prvenstvu Murskog Središća zauzeli prva dva mjesta sa ekipama Partizan I i Partizan II. Zbog tog iznimnog rezultata prva rukometna momčad Partizana dobiva pravo nastupa u prvenstvu Rukometnog podsaveza Čakovec. Tijekom godina svog postojanja u klubu se dogodilo mnogo pozitivnih stvari, od osnivanja ženske ekipe do organizacije raznih turnira i sudjelovanja na istima.

Za održanje tradicije rukometa u Vratišincu, bilo je neophodno u klub privući mlade naraštaje. Još 1982. oformljen je pionirski uzrast. Uprava kluba RK Sokol je u suradnji s RS Međimurja organizirala za vrijeme školskih praznika prvi rukometni kamp u Vratišincu, čiji je stručni voditelj bio Antun Bukovec.

Kamp kasnijih godina prerasta u pionirsku rukometnu školu. Rezultati rada rukometne škole vidljivi su u natjecanju lige osnovnih škola, gdje ekipa Vratišince zauzima drugo mjesto. Iz navedene generacije proizlaze i izvandredni igrači koji sportske karijere nastavljaju u klubovima višeg ranga (PIPO-IPC). Svakog ljeta RK Sokol organizira rukometni turnir mladih dobnih skupina po ulicama naselja Vratišinec i Gornji Kraljevec. Mlađi kadeti već nekoliko godina za vrijeme zimskih mjeseci sudjeluju u ligi mlađih kategorija koje organizira RS Varaždin u dvorani Gaberje u Varaždinu.

Članovi rukometnog kluba treniraju na asfaltiranom igralištu kod OŠ Dr. Vinka Žganca, a zahvaljujući Općini Vratišinec na rukometnom igralištu izgrađena je rasvjeta za odigravanje noćnih utakmica.

❖ NOGOMETNI KLUB „SOKOL VRATIŠINEC“

Nogometni klub „Sokol“ Vratišinec trenutačno se natječe u 1. Županijskoj nogometnoj ligi Međimurskoj. Klub je osnovan 1970. godine, a na popisu igrača Sokola danas se nalaze 22 igrača što osigurava kvalitetan rad i zalaganje svih igrača. Nogometni klub „Sokol“ raspolaže vlastitim igralištima i pratećim građevinama. S puno volje i ljubavi, članovi NK „Sokol“ ne samo da su uredili postojeću građevinu uz igralište (čišćenje prostora, sanacija krovišta, i sl.) nego se brinu i o prostoru oko igrališta, pa su tako uz pomoć lokalne samouprave i poduzetnika - donatora s područja općine postavili odgovarajuću rasvjetu (reflektore) na teren, te sustav za navodnjavanje terena.

Zajedništvo i timski rad na terenu, tribini i u organizaciji, razvoj zajedništva u Općini, pokretanje pozitivnih promjena, podržavanje dobrih inicijativa i projekata od lokalnog i šireg društvenog značaja vrijednosti su koje vode NK „Sokol“.

❖ NOGOMETNI KLUB „NAPREDAK“ GORNJI KRALJEVEC

Nogometni klub „Napredak“ iz Gornjeg Kraljevca osnovan je 1972. godine. Natječe se u 2. Županijskoj ligi u B skupini. NK „Napredak“ osnovan je u svrhu njegovanja sporta kod mladih ljudi, a danas se u njegovom sastavu nalazi 28 članova nogometne momčadi.

Klub svojim djelovanjem gaji izuzetno prijateljstvo svih generacija stanovnika Gornjeg Kraljevca i prijatelja ovog mjesta, te propagira, provodi i organizira nogometni šport, ali i društvene igre kao što su pikado, kuglanje, kartanje te ostale zabavne sadržaje. Kao takav, NK „Napredak“ važan je akter društvenog razvoja Općine, a posebice Gornjeg Kraljevca. Nogometni klub raspolaže vlastitim igralištem te

svlačionicama, a broji 17 članova seniorske momčadi, te 12 članova juniorske momčadi.

❖ UDRUGA MLADIH GORNJI KRALJEVEC

Udruga mladih Gornji Kraljevec osnovana je 30. svibnja 2013. godine s ciljem poticanja mladih ljudi na aktivno sudjelovanje u društvenim procesima. Zamišljena je kao mjesto na kojem će okupljati mlade, iznositi svoje ideje i zamisli te zajednički poboljšati kvalitetu život mladih na području sela, ali i okolice.

Početkom 2013. godine troje mladih sumještana iznjeli su ideju o osnivanju udruge mladih, te su uz pomoć iskusne lokalne sredine uspjeli svoje zamisli o osnutku i ostvariti. Kasnije, oni postaju vodstvo udruge.

Danas, udruga broji dvadesetak članova koji aktivno sudjeluju u različitim aktivnostima. Posebna se pažnja posvećuje održavanju i uljepšavanju sela, mjesta na kojem sumještani borave i provode svoje slobodno vrijeme.

Ciljevi rada udruge su:

- Promicanje interesa i aktivnosti mladih
- Poboljšanje kvalitete društvenog života mladih
- Promoviranje kulturno-umjetničkog sadržaja
- Poticanje kreativnosti djece i mladih
- Širenje volonterstva i solidarnosti među mladima
- Poticanje ekološke svijesti
- Poticanje mladih bavljenju sportom
- Poticanje druženja i bolje suradnje među mladima
- Promoviranje tolerancije i nenasilja
- Poticanje komunikacije među mladima

Od svog osnutka udruga intenzivno radi na jačanju svijesti društva o pravima i položaju mladih ljudi te o važnosti sudjelovanja mladih u lokalnoj zajednici.

❖ UDRUGA MLADIH VRATIŠINEC

Na inicijativu nekolicine mladih, 22. kolovoza 2011. godine osnovana je Udruga mladih Vratišinec. Udruga okuplja mlade, kreativne i obrazovane osobe kojima je cilj doprinijeti kulturnoj i društvenoj revitalizaciji područja Općine Vratišinec. Inicijativa za okupljanjem i osnivanjem udruge potekla je

prvenstveno iz razloga nedovoljno razvijenih društvenih sadržaja i aktivnosti za djecu i mlade na području Općine.

Vodeći se navedenim, grupa mladih entuzijasta osnovala je Udrugu koja za cilj ima unaprijediti kvalitetu življenja djece i mladih, obitelji i pojedinaca na području Općine i to upravo kroz organizaciju i provedbu društvenih, kreativnih, edukativnih i kulturnih sadržaja.

❖ DVD VRATIŠINEC

Dobrovoljno vatrogasno društvo Vratišinec osnovano je 19. srpnja 1926. godine i bez prestanka djeluje i danas. Inicijator za osnivanje vatrogasne čete, odnosno društva, bio je mjesni učitelj Pelikan Antun. Dobrovoljno vatrogasno društvo Vratišinec svoj prvi vatrogasni dom na staroj lokaciji, na uglu Školske ulice i Ulice dr. Vinka Žganca izgradilo je i primilo na uporabu već na 10-tu

godišnjicu osnivanja, odnosno 1936. godine. Izgradnja vatrogasnog doma zahtijevala je puno odricanja i dobrovoljnog rada, ne samo članova društva već i velikog dijela tadašnjeg stanovništva Vratišincea.

Sam vatrogasni dom i članstvo nisu dostatni za efikasnu zaštitu od požara i za obavljanje svih ostalih zadaća, koje su članovi društva s entuzijazmom i voljom obavljali, već je bila potreba bila za nabavkom tehničke opreme, te zaštitnih, radnih i svećanih odijela. Veći dio sve potrebne opreme društvo je nabavljalo prije svega dobrovoljnim priložima mještana, organiziranjem vatrogasnih zabava (u to vrijeme jedan od glavnih zabavnih događaja u Vratišincu), kao i iz raznih sponzorstava ili donacija od pravnih i fizičkih osoba, te institucija države, od tadašnjih kotareva, SIZ-ova za vatrogastvo općine Čakovec, pa do samostalne Općine Vratišinec. Dvije godina po osnivanju, odnosno 1928. godine društvo je nabavilo ručnu vatrogasnu štrcaljku, koja je i danas ispravna.

Po završetku II. svjetskog rata društvo se popunjava mlađim članovima koji sudjeluju u mnogim radnim akcijama na obnovi razrušene i opustošene zemlje. Tih godina dolazi do nagloga razvoja tehnike i ukupnog gospodarstva, što iziskuje i usavršavanje članova društva u radu sa suvremenom vatrogasnom tehnikom. Organiziraju se razni tečajevi, teoretski i praktični. 1956. godine društvo nabavlja prvu motornu pumpu kapaciteta 250 litara u minuti, kojom se koristilo narednih 10 godina.

Već 1957. godine nabavljeno je teretno motorno vozilo - prvo vatrogasno vozilo u Vratišincu kojim se društvo koristilo narednih 5 godina. 1997. godine nabavljeno je prvo kombi vozilo, a prije nekoliko godina članovi DVD-a Vratišinec dobili su od prijatelja iz Austrije, FF Ebreichsdorf kombi vozilo "Volkswagen" kojim se koriste do listopada 2015. Godine. Danas

Društvo posjeduje tri vozila, a to su: zapovjedno, navalno i kombi vozilo za prijevoz putnika te autocisternu marke Mercedes koju su nabavili 2015. godine.

Prije početka gradnje novog vatrogasnog doma na današnjoj lokaciji Društvo je dugi niz godina sav rad društva, kao i smještaj opreme obavljao u neadekvatnom vatrogasnom spremištu kojeg su dobili na korištenje u sklopu poduzeća Leško d.o.o.

2008. godine Općina Vratišinec pronašla je financijske mogućnosti i političku volju za izgradnju novog objekta. Izgradnja postojećeg vatrogasnog doma Dobrovoljnog vatrogasnog društva Vratišinec trajala je tri godine, a vatrogasni dom službeno je otvoren 2011. godine.

Dobrovoljno vatrogasno društvo Vratišinec danas broji 45 članova vatrogasaca starijih od 18 godina (4 bez ispita, 4 počasna člana, 6 ispitanih vatrogasaca, 20 vatrogasaca 1. klase, 1 dočasnik, 3 dočasnika 1. klase, 1 vatrogasni časnik, 1 vatrogasni časnik 1. klase, 2 počasna vatrogasna časnika, 2 počasna viša vatrogasna časnika). Među članovima DVD-a tri su veterana, dvoje voditelja vatrogasne mladeži te jedan vatrogasni sudac. Broj članova vatrogasne mladeži iznosi 32 člana. U radu Društva pomažu i podupirajući članovi i to 300 domaćinstava iz Vratišince, kao i Općina Vratišinec i nekoliko pravnih i fizičkih osoba iz Vratišince.

Društvo se tijekom godine odaziva na razna natjecanja u svim kategorijama na kojima osvaja zavidne rezultate.

Iznimna pažnja posvećena je radu s vatrogasnom mladež i i podmlatkom. Stoga DVD Vratišinec potiče održavanje vatrogasnog natjecanja za podmladak i mladež Vatrogasne zajednice područja grada Mursko Središće i općina Selnica, Sv. Martin na Muri i Vratišinec te u tome uspijeva 2014. godine kada je održano prvo takvo natjecanje pod domaćinstvom DVD-a Vratišinec.

❖ DVD GORNJI KRALJEVEC

Dobrovoljno vatrogasno društvo Gornji Kraljevec kao vatrogasna služba mjesta nastaje 1933. godine i neprekinuto djeluje 70 godina. Da li je prije toga postojao u mjestu organiziran oblik zaštite od požara nema zapisa, iako neke činjenice upućuju na zaključak da je određen vid zaštite od požara organiziran već u 19. stoljeću – postojanje ručne štrcaljke prije osnutka DVD-a i određeni propisi za Austro-Ugarske, posebno stoga što je u Gorjem Kraljevcu bio 'Marof'.

Pojava DVD-a čini i novu, sadržajnije povijest mjesta. Nedvojbeno je dao prilog razvoju i napretku mjesta, a što se najviše odražavalo na sigurnosti naselja i stanovnika. Vatrogasci su

inicijatori i aktivisti raznih akcija za ljepši, sigurniji, društveniji i napredniji Gornji Kraljevec. DVD Gornji Kraljevec aktivan je u organiziranju društvenih zabava, uređenju okoliša, izgradnji objekata, nabavi opreme i promidžbi općine. Vatrogasci su ime mjesta promovirali u Mađarskoj i Njemačkoj. Organiziranjem natjecanja gdje je i domaćin mnogim DVD-ima, DVD Gornji Kraljevec svoje mjesto upisao je u povijest hrvatskog vatrogastva.

U Dobrovoljnom vatrogasnom društvu Gornji Kraljevec rade članovi svih zvanja u vatrogastvu, od najnižeg do najvišeg, časnici već od 1937. godine, a od 1996. u članstvu je i vatrogasni inženjer.

Danas Društvo djeluje u sastavu Vatrogasne zajednice Grada Mursko Središće i općina Selnice, Svetog Martina na Muri i Vratišince, a kao dijela Vatrogasne zajednice Međimurske županije udružene u Hrvatsku vatrogasnu zajednicu.

Dobrovoljno vatrogasno društvo Gornji Kraljevec dalo je veliki prilog razvoju ne samo svoga mjesta već i vatrogasne organizacije.

❖ UDRUGA UMIROVLJENIKA VRATIŠINEC

Da životna dob nije prepreka za druženje i fizičke aktivnosti dokazuju članovi Udruge umirovljenika Vratišinec.

Kako bi obogatili svoj društveni život, da bi se družili i stvarali nova prijateljstva, uz pomoć Općine Vratišinec, umirovljenici su svojim radom, zalaganjem i donacijama, izgradili poligon za kuglanje, pikado, bacanje kolutova, koš i streljanu, gdje se svaki četvrtak okupljaju, družu i treniraju za natjecanja na kojima postižu zavidne rezultate.

Članovi udruge izražavaju želju da poboljšaju svoju informatičku pismenost stoga bi im trebalo omogućiti korištenje informatičke strukture, odnosno računala te u suradnji s udrugama mladih omogućiti umirovljenicima da steknu nova znanja i vještine u korištenju računala i interneta.

5.3.6.2. Savjet mladih Općine Vratišinec

Osim spomenutih udruga, u Općini Vratišinec posebno je aktivan i Savjet mladih Općine Vratišinec. Savjet mladih Općine Vratišinec oformljen je 2015. godine s ciljem poboljšanja života mladih na području Općine. Prema izvješću Ministarstva za demografiju, obitelji, mlade i socijalnu politiku iz 2016. godine, na području Međimurske županije aktivna u svom radu su samo dva savjeta mladih, a jedan od njih je upravo savjet mladih Općine Vratišinec.

Savjeti mladih osnivaju se kao savjetodavna tijela jedinica lokalne i područne samouprave

koja promiču i zagovaraju prava, potrebe i interese mladih na lokalnoj i regionalnoj razini. Savjeti mladih omogućuju mladim osobama sudjelovanje u postupku i procesu službenog donošenja odluka od strane predstavnika vlasti. Njihov rad se temelji na interesima i potrebama mladih osoba da iz vlastite perspektive predlože promjene koje će zadovoljiti njih same i druge mlade osobe u zajednici u kojoj žive. Aktivnosti savjeta mladih uključuju svaki oblik političkog, ekonomskog ili društvenog sudjelovanja koje će naći plodno tlo u zajednici i odgovoriti na potrebe i težnje za afirmacijom mladih osoba. Rad savjeta mladih predstavlja dugoročan, odnosno strateški i planski pristup poticanja sveukupne participacije i kvalitete života mladih.

Sukladno Planu i programu rada Savjeta mladih Općine Vratišinec za 2018. godinu, program rada Savjeta mladih je:

- Poticati mlade na aktivno sudjelovanje u društvu i projektima
- Potaknuti mlade na volonterizam
- Poticati mlade na zdrav život bavljenjem sportom
- Organizacija maraton utrke povodom dana općine
- Sudjelovanje na godišnjim skupštinama i manifestacijama udruga
- Ukazati na važnost zaštite okoliša te poticanje energetske učinkovitosti
- Predlagati Općinskom vijeću raspravu o pojedinim pitanjima od značaja za unapređivanje položaja mladih
- Osmišljavati program za mlade (sportski, zabavni i edukativni)
- Prisustvovanje predsjednika ili predstavnika Savjeta mladih na sjednicama Općinskog vijeća radi uvida u njihov rad i funkcioniranje područne samouprave te stjecanju iskustava o procesima odlučivanja, kao pretpostavka za veći aktivizam mladih
- Podupirati osnivanja Centra za mlade kao višenamjenskog prostora za izražavanje, kreaciju i aktivnosti mladih u slobodno vrijeme (volonterski ured, infotočka, savjetovalište, internetski klub, edukativni centar, zabava i sl.), u kojem će se moći realizirati interesi mladih organiziranih u udrugama ili neposrednom inicijativom mladih.
- Pomoć Jedinstvenom upravnom odjelu vezano za Strategiju razvoja Općine
- Poticanje i pomoć udrugama vezano za prijavu na natječaje koje raspisuje ministarstva i Europska unija
- Uključivanje mladih u program Erasmus+, program za neformalno obrazovanje te Eurodyssey - međuregionalni program razmjene mladih između europskih regija članica zbog stjecanja profesionalnog iskustva te usavršavanja stranih jezika

Neke od aktivnosti koje će provoditi Savjet mladih Općine Vratišinec sukladno Planu i programu su sljedeće: organiziranje Adventa u Općini Vratišinec, postavljanje velikih jaslica za Božić, organiziranje proslave fašnika, sudjelovanje u organizaciji proslave dana Općine Vratišinec, organiziranje prvomajske budnice s udrugama na području Općine Vratišinec, provođenje ekoloških akcija čišćenja okoliša, organizacija humanitarnih koncerata, božićnih priredbi, darivanje djece i mladih s invaliditetom te starijih i nemoćnih, organizacija Čajanke s mještanima, suradnja s Udrugama, školama i vrtićem na području Općine Vratišinec,

zalaganje za stipendiranje učenika i studenata, organizacija radionica, tribina, okruglih stolova, konferencija i dr.

5.3.7. Zdravstvo i socijalna zaštita

Na području Općine djeluje Zdravstvena ambulanta Vratišinec u kojoj se nalazi privatna ordinacija opće medicine sa 2 zaposlena - jedan liječnički tim kojeg čine doktor opće prakse i medicinska sestra, te stomatološka ordinacija u kojoj djelatnost dentalne zdravstvene zaštite obavlja jedan stomatolog i medicinska sestra. Zdravstvena ambulanta pruža stanovništvu Općine primarnu zdravstvenu zaštitu, a za ostale zdravstvene usluge stanovništvo mora odlaziti u Čakovec gdje su zdravstvene usluge organizirane kroz: Dom zdravlja, Opću bolnicu Čakovec, Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije Čakovec. Socijalna skrb stanovništva organizirana je kroz državne ustanove i različite udruge koje djeluju na području Županije, ali ne i na području same Općine. Centar za socijalni rad ima sjedište u Čakovcu.

Na području Općine ljekarničku djelatnost obavlja privatna ljekarna Bećirović.

Ustanova za socijalnu skrb, te za zbrinjavanje starih i nemoćnih osoba na području Općine nema. Brigu za starije i nemoćne te socijalno ugrožene osobe, Općina Vratišinec djelomično ostvaruje korištenjem mjere: Javni rad – Pomoć zajednici, odnosno zapošljavanjem pomoćne radnice u kući za starije i nemoćne na području Općine. Korištenje ove mjere ne predstavlja dugotrajno, ali niti dostatno rješenje. Potrebitim mještanima Općine također nije dostupna ni palijativna skrb.

Bolji položaj starih i nemoćnih na području Općine ostvario bi se kroz jače korištenje dostupnih programa za pomoć i njegu potrebitih u suradnji s nadležnom institucijom - Centrom za socijalnu skrb, kao što je npr. Program „Zaželi“. Kroz navedeni program ostvarila bi se dvostruka korist: zapošljavanje dugotrajno nezaposlenih i starijih žena na području Općine, dok bi se istovremeno starima i nemoćnima pružila potrebna pomoć i podrška. Program „Zaželi“ financiran je sredstvima Europskog socijalnog fonda, a prihvatljivi troškovi financiraju se u intenzitetu 100%.

5.3.8. Športsko-rekreacijski i društveni sadržaji

Okosnicu športa u Općini čine prethodno spomenuta dva nogometna kluba sa svojim igralištima i pratećim građevinama: u Vratišincu NK "Sokol" i u G. Kraljevcu NK "Napredak", te rukometni klub "Sokol" Vratišinec. Glavni nositelj tjelesnog odgoja djece i mladeži je škola, u redovnoj nastavi i izvannastavnim aktivnostima. Iako su na području športa i rekreacije u proteklom razdoblju u Općini učinjeni neki pomaci, još je uvijek relativno mali postotak stanovništva obuhvaćen tim aktivnostima. Sadašnja situacija i mogućnosti za razvoj ne mogu u potpunosti zadovoljiti potrebe stanovništva. Općina

Vratišinec nema prijeko potrebnu športsku dvoranu, stoga je jedan od osnovnih prioriteta Općine Vratišinec izgradnja i opremanje športske dvorane koja će koristiti sportskim i drugim udrugama na području Općine, učenicima Osnovne škole te čitavom stanovništvu. Športska dvorana biti će pogodna za održavanje raznih natjecanja, sportskih turnira, izložbi, priredbi i sajмова te će biti važan čimbenik unaprjeđenja društvenog života Općine Vratišinec.

U sklopu Osnovne škole nalaze se asfaltirani športski tereni - igrališta za košarku, nogomet, rukomet, odbojku i staza za trčanje.

Na području Općine nalaze se dva dječja igrališta: obnovljeno dječje igralište u neposrednoj blizini škole kojeg su obnovili volonteri s područja Općine (posebice članovi DVD-a Vratišinec) uz pomoć sredstava Općine, te novouređeno dječje igralište u ulici Brodec. Nažalost, dječja igrališta su konstantno na meti vandalizma i uništavanja, te ih je nerijetko potrebno iznova obnoviti.

Slika 35: Dječje igralište uz osnovnu školu dr. Vinka Žganca, Vratišinec

Slika 36: Dječje igralište u naselju Brodec

Sa zapadne strane igrališta NK „Sokol“ nalazi se još sportsko-rekreacijski park kojeg su uz puno truda i volje izgradili članovi Udruge mladih Vratišinec. Park je opremljen igralištem za sportove na pijesku, stolovima, klupama, pješčanicom za djecu i drugim rekvizitima, a park je kao takav osim za igru, sport i rekreaciju, pogodan i za piknik s obitelji. Mladi Vratišince planiraju unaprijediti sportsko-rekreacijski park proširivanjem i dodavanjem novih rekvizita, kao što je izgradnja popularnog street workout poligona.

Sportsko-rekreacijski park Vratišinec je pozitivan primjer svima da zajedništvo uvijek djeluje, da se od malo može napraviti puno, te da i mladi mogu značajno doprinijeti razvoju i unaprjeđenju lokalne zajednice i sredine u kojoj žive. Općina Vratišinec iznimno je ponosna na mlade u Općini te podržava i potiče njihove aktivnosti.

Slika 37: Sportsko-rekreacijski park Vratišinec

Od društvene infrastrukture na području Općine Vratišinec nalaze se još i dva društvena doma: društveni dom Vratišinec i društveni dom Gornji Kraljevec. U sklopu Društvenog doma Vratišinec djeluje Kulturno-umjetničko društvo "Dr. Vinko Žganec", a u sklopu Društvenog doma G. Kraljevec "KUU Društvo žena G. Kraljevec". U posljednjih godinu dana društveni dom u Vratišincu (Dom kulture) kompletno je rekonstruiran te je poprimio novi sjaj. Drugom fazom uređenja Dom kulture u Vratišincu dobio je prostoriju za izlaz na binu, dograđene su i kompletno renovirane sanitarije, uređena je kanalizacija kao i ulazni hol te prostor pred ulazom. Također, potpuno je obnovljen i sanitarni čvor prilagođen osobama s posebnim potrebama. U planu je i adaptacija društvenog doma u Gornjem Kraljevcu.

6. GOSPODARSTVO

Općina Vratišinec s indeksom razvijenosti od 76,81 % spada u III. skupinu čija je vrijednost indeksa razvijenosti od 75% do 100% prosjeka Republike Hrvatske. Podatci na temelju kojih je definirana razvijenost prikazani su u sljedećoj tablici i uspoređeni sa županijskom i državnom razinom.

Tablica 11: Pokazatelji razvijenosti općine Vratišinec u usporedbi sa županijskim i državnim pokazateljima

Pokazatelj (2013.)	Općina Vratišinec	Međimurska županija	Republika Hrvatska
Prosječan dohodak per capita	20.425	22.080	28.759
Prosječni izvorni prihod per capita	873	1.752	3.310
Prosječna stopa nezaposlenosti	14,3%	14,0%	16%
Kretanje stanovništva	96,1	99,6%	99,4
Udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu 16-65 godina	69,84%	71,20%	77,7%
Indeks razvijenosti	76,81%	69,65%	100%
Skupina	III.	I.	

Izvor: Internetske stranice Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU <http://mrrfeu.hr>

Premda prema indeksu razvijenosti općina Vratišinec spada u razvijenije općine, postoje identificirani nedostaci te prednosti koje općini pružaju mogućnost daljnjeg razvoja i dostizanja standarda drugih još razvijenijih općina na području RH.

Nacrtom Strategije razvoja Međimurske županije do 2020. godine definirane su sljedeće mjere za rast i razvoj gospodarstva:

- Podrška rastu i razvoju gospodarske aktivnosti i povećanju ulaganja
- Poticanje ulaganja u ljudske resurse
- Proaktivno pristupanje privlačenju ulaganja i razvoju gospodarskih zona
- Podrška poduzetnicima početnicima
- Podrška očuvanju i razvoju obrtništva
- Uspostava i unaprjeđenje institucionalnog i financijskog okvira za razvoj društvenog poduzetništva
- Razvoj infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju i poticanje primjena visoke tehnologije
- Jačanje suradnje između gospodarstva, znanosti i obrazovnog sustava

- Poticanje interesnog povezivanja poduzetnika
- Promocija međimurskog gospodarstva na domaćim i stranim tržištima
- Okrupnjavanje zemljišta s ciljem poboljšanja konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje
- Poticanje organiziranja i povezivanja poljoprivrednih proizvođača radi njihovog jačeg pozicioniranja na tržištu
- Podrška osnivanju skladišnih, prerađivačkih i distribucijskih centara za poljoprivredno – prehrambene proizvode
- Uspostava sustava kvalitete i brendiranje međimurskih poljoprivredno – prehrambenih proizvoda
- Povećanje proizvodne učinkovitosti i konkurentnosti poljoprivrednih proizvođača te razvoj inovativnih proizvoda u poljoprivredno – prehrambenom sektoru
- Održiv razvoj pčelarstva, lova i ribolova
- Unaprjeđenje postojećih i razvoj novih turističkih proizvoda i usluga
- Jačanje kapaciteta i konkurentnosti pružatelja usluga
- Uspostava sustava kvalitete i brendiranje turističkih proizvoda i usluga
- Sustavna promocija Međimurja (kao cjelovite turističke destinacije)
- Osiguravanje uvjeta za efikasno upravljanje turističkom destinacijom

Prednosti i potencijali gospodarskog razvoja Općine:

- ✓ Neposredna blizina gradova Čakovec i Mursko Središće
- ✓ Dobra prometna povezanost
- ✓ Blizina razvijenih EU zemalja: Slovenija, Austrija, Mađarska
- ✓ Povoljna obrazovna struktura stanovništva
- ✓ Velike poljoprivredne površine
- ✓ Osnivanje poduzetničke zone Ciglenice
- ✓ Povoljna cijena zemljišta i komunalnih naknada

Općina Vratišinec zbog prirodnih i kulturnih resursa ima veliki potencijal za razvoj turizma, posebice agroturizma, a time i ekološke poljoprivredne proizvodnje.

Ključne industrije – nositelji gospodarskog razvoja

Iako je glavno strateško usmjerenje općine usmjereno na razvoj malog i srednjeg poduzetništva, turizma i poljoprivrede (te kombinaciju posljednja dva sektora kroz razvoj ruralnog turizma), postojeću industriju je potrebno restrukturirati na način da se preferiraju djelatnosti koje ne zagađuju okoliš, manjih i fleksibilnih prerađivačkih kapaciteta temeljenih na raspoloživoj sirovini, koje su prvenstveno orijentirane na domaće tržište (potrebe domaćeg stanovništva i turizma), te su sposobne proizvesti proizvod čija kvaliteta zadovoljava i zahtjevna inozemna tržišta, posebno u vidu povećanja konkurentnosti lokalnih poduzeća na zajedničkom EU tržištu.

Ključne djelatnosti na području Općine stoga su:

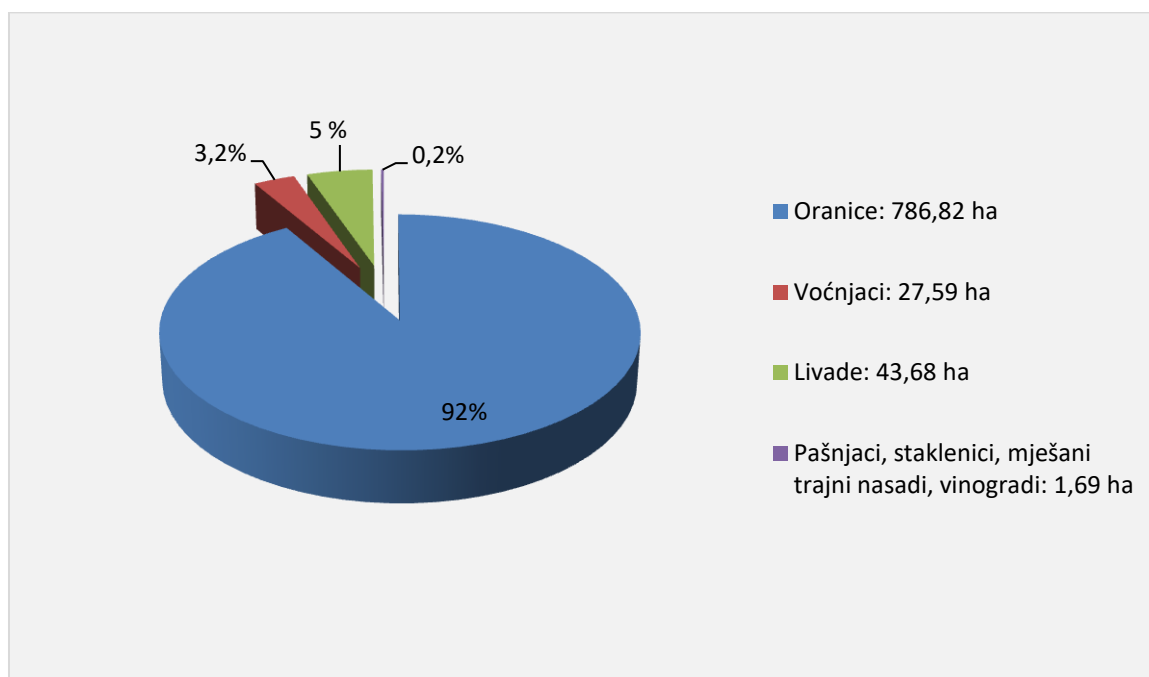
- Poljoprivreda
- Graditeljska ili građevinska djelatnost
- Uslužne djelatnosti
- Prerađivačka djelatnost
- Trgovina

6.1. POLJOPRIVREDA

Prema katastarskim podacima obradive površine u Općini obuhvaćaju 1370,31ha, tj. 82,42% od ukupnog teritorija Općine (1662,35ha) što je iznad prosjeka Županije (71,25%).

Prema podacima iz ARKODA, površina ukupno korištenog poljoprivrednog zemljišta iznosi 958,79 ha. U strukturi korištenog poljoprivrednog zemljišta po vrstama kultura prevladavaju oranice s ukupnom površinom od 786,82 ha, zatim slijede livade s ukupnom površinom od 43,68 ha, te vinogradi (0,54 ha) pašnjaci (0,21 ha), miješani trajni nasadi (0,92 ha) i staklenici (0,02 ha). Osnovno obilježje tog zemljišta je rascjepkanost, tj. usitnjenost zemljišnih posjeda. Gotovo sve poljoprivredne parcele su male parcele s površinom do 1 ha.

Grafikon 3: Pregled strukture korištenog poljoprivrednog zemljištaprema vrsti kulture

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, ARKOD; stanje na dan 31.12.2015

Tablica 12.: Površina korištenog poljoprivrednog zemljišta po vrsti uporabe

		Vratišinec	Gornji Kraljevec
Oranice	Površina (ha)	294,49	492,33
	Broj parcela	322	945
Staklenik	Površina (ha)	0,02	-
	Broj parcela	2	-
Livada	Površina (ha)	16,6	27,08
	Broj parcela	46	83
Pašnjak	Površina (ha)	-	0,21
	Broj parcela	-	1
Vinogradi	Površina (ha)	0,37	0,17
	Broj parcela	6	3
Voćne vrste	Površina (ha)	19,49	8,10
	Broj parcela	17	14
Mješani trajni nasadi	Površina (ha)	0,43	0,49
	Broj parcela	1	2
Ukupno	Površina (ha)	391,4	528,39
	Broj parcela	394	1.048

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, ARKOD; stanje na dan 31.12.2015.

Od ukupnog obradivog zemljišta na području Općine, obrađuje se 60%, no prema katastarskim podacima Prostornog plana Općine Vratišinec ukupne poljoprivredne površine znatno premašuju registrirane površine u ARKOD-u te one iznose 1.370.31 ha, što znači da još uvijek ostaje značajan dio obradivog zemljišta koji se ne obrađuje.

Klimatski uvjeti osobito pogoduju proizvodnji kukuruza i krumpira, industrijskog bilja i povrća. Klima nije ograničavajući čimbenik za postizanje i vrhunskih prinosa po jedinici površine. Ograničavajući čimbenici su:

- gospodarenje poljoprivrednim zemljištem,
- deruralizacija,
- usitnjenost / rascjepkanost poljoprivrednog posjeda,
- male parcele
- nedovoljna educiranost poljoprivrednika o mogućnostima financiranja i novim pristupima poljoprivredne proizvodnje,
- nezainteresiranost mladih za poljoprivredu,
- zastarjela ili nepristupačna mehanizacija (posebice kod staračkih domaćinstava),
- nedovoljno poticana proizvodnja profitabilnijih kultura,
- staračka domaćinstva.

Najveći problem ipak predstavlja veličina parcela i njihova rascjepkanost. Poljoprivredne parcele su uglavnom male te nisu veće od 1 ha, no s druge strane, takve parcele su pogodne za razvoj ekološke proizvodnje.

S obzirom na zaštitu tla i podzemnih voda, te poticanja formiranja eko-zona, daljnji razvoj poljoprivrede svakako treba temeljiti na uzgoju zdrave hrane, uz minimalnu upotrebu kemijskih sredstava u zaštiti i prihranjivanju bilja. Također je potrebno raditi na specijaliziranosti proizvodnje, poticanju prerade, poticanju umreženosti poljoprivrednika, razvoju tržišne infrastrukture (hladnjače, pogona za preradu, organiziranje lokalnih sajmovi i sl.) te učestalijoj primjeni danas dostupnih tehničko-tehnoloških znanja.

Prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju - Upisnika poljoprivrednika na području Općine Vratišinec najviše se uzgajaju koze (678 grla) i goveda (185 grla), te kokoši i pilići (34). Kozarstvo na ovom području najviše je zastupljeno u Gornjem Kraljevcu (583 grla), a jedni od najboljih kozjih sireva potječu upravo iz Međimurja. Znajući da u EU-u ne postoji ograničenje vezano uz držanje koza, a ni proizvodna kvota za kozje mlijeko, ova proizvodnja ima velike razvojne šanse. Obzirom da proizvodnja proizvoda od kozjeg mesa i mlijeka premašuje potražnju u RH, poticanjem brendiranja ovih proizvoda, kao npr. međimurskog kozjeg sira, poboljšao bi se položaj ovih autohtonih proizvoda na tržištu, kako domaćem tako i inozemnom. Brendirani proizvodi upotpunili bi i turističku ponudu ovoga kraja. Iako se ulaskom u EU omogućuje izlazak na veće tržište, kozarstvo u Međimurju naći će se pred brojnim izazovima koje treba rješavati zajedno sa sudionicima u tržišnom lancu, i zato je potrebno nastojati ublažiti ograničenja razvoja kozarstva kao što su: još veća potreba za rasplodnim jarčevima, nepostojanje klaonice specijalizirane za koze, povećanje konkurencije na razini prodaje mlijeka s ulaskom u EU, ukidanje županijskih subvencija po grlu nakon ulaska u EU i sl.

Proizvođači mlijeka koji plasiraju mlijeko putem velikih mljekara nalaze se u teškoćama zbog niske otkupne cijene mlijeka. Direktan plasman i prerada mlijeka na gospodarstvima još je uvijek nerazvijena, postoje tek sporadični uspješni slučajevi.

Tablica 13: Broj stoke i peradi na području Općine

	Goveda	Koze	Perad
Broj grla	185	678	34
Broj PG-a	7	7	2

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Upisnik poljoprivrednika; stanje na dan 14.12.2015.

Sukladno podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju iz 2016. (Upisnik poljoprivrednika na dan 31.12.2016.) ukupan broj poljoprivrednih gospodarstava registriranih na području Općine Vratišinec iznosi 83, od kojih je 48

gospodarstava čiji je nositelj muškog spola, a 35 ženskog spola. Prema obrazovnoj strukturi nositelja poljoprivrednih gospodarstava samo je jedan u skupini visokoobrazovanih.

Ratarstvo je glavna tradicionalna grada poljoprivrede na području općine. Prema Popisu poljoprivrede 2003. Najviše je kućanstava koja uzgajaju žitarice (njih 312), potom krumpir (159), mahunarke (34), krmno bilje (20), uljano sjemenje (18), šećernu repu (3) te ostalo povrće (7). Povrtlarstvo, unatoč povoljnim uvjetima, nije dovoljno razvijeno te na području općine postoje 2 parcele na kojima se oni nalaze.

Od voćarskih kultura najviše se uzgajaju jabuke (1.621 stablo na ukupno 0,11 ha), te šljive (8.691 stablo na ukupno 2,17 ha). Također se, iako u manjoj količini, uzgajaju lješnjaci (145 stabala na ukupno 0,02 ha).

Na području Općine djeluje 1 pčelarsko poljoprivredno gospodarstvo s ukupno 49 košnica.

6.2. ŠUMARSTVO

Od prvih vlasnika šuma u Međimurju pa sve do 1923. godine veći dio šuma, unatoč izmjene velikog broja vlastelinskih porodica koje su upravljale tim šumama, ostao je sačuvan, pa je čak jedan dio sačuvao prašumski izgled. Velikim porastom stanovništva, šume su krčene i pretvarane u poljoprivredna zemljišta, a sve većim razvojem drvne industrije počelo se intenzivno sa sječama postojećih šuma. To je glavni razlog zašto je Međimurje tako siromašno šumama, po stanovniku svega 0,07ha šume. Šumovitost Međimurja iznosi svega 12%, a Republike Hrvatske iznosi 35%.

Poslije II. svjetskog rata, međimurske šume kojima su upravljale razne zemljišne zajednice, Zakonom o Agrarnoj reformi su podruštvljene i dane na upravljanje Šumariji Čakovec, a veći dio šuma koji je bio u privatnom vlasništvu ostao je i dalje u privatnom vlasništvu. Gospodarenje šumama i šumskim zemljištem je djelatnost od posebnog društvenog interesa koji se realizira na način propisan Zakonom o šumama. Šumskim prostorom u RH gospodari (upravlja) poduzeće "Hrvatske šume" d.o.o. Zagreb. Na području Međimurske županije nadležna je Uprava šuma Podružnica Koprivnica, odnosno Šumarija Čakovec.

Područje Općine Vratišinec nije značajno zastupljeno šumskim pokrovom. Pod šumskim pokrovom nalaze se manje enklave okružene poljoprivrednim zemljištem, a nalaze se u predjelima Berek, Dubrava i Projnice. Prema katastarskim podacima radi se o 146,96ha, što je 8,84% od ukupne površine Općine.

Dio šuma u ovoj Općini nalazi se pod državnom upravom (oko 40% svih šuma - 58,46ha), a dio je u privatnom vlasništvu (oko 60% svih šuma – 88,50ha). Državnim šumama na području ove Općine gospodari Šumarija Čakovec. Na temelju fitocenoloških, stanišnih i šumsko-gospodarskih elemenata, formirana je šumsko-gospodarska cjelina (gospodarska jedinica). U

obuhvatu ove Općine Šumarija Čakovec upravlja gospodarskom jedinicom "Donje Međimurje". Državnim šumama, odnosno gospodarskom jedinicom "Donje Međimurje" gospodari Šumarija Čakovec na osnovu programa gospodarenja, odnosno Gospodarske osnove.

Prva Osnova gospodarenja za gospodarsku jedinicu "Donje Međimurje" je donešena 1958.godine, a svake desete godine se vrši Revizija osnove gospodarenja. Revizija se sastoji od inventarizacije drvene mase, utvrđivanja prirasta drvene mase, propisivanja sječa glavnog i prethodnog prihoda, propisivanja šumsko-uzgojnih radova, određivanja smjernica za naredno 10-godišnje gospodarenje, zaštita od požara i dr.

Gospodarska jedinica "Donje Međimurje" se proteže na površini od 2.923,25ha po većem dijelu Međimurske županije, a u Općini Vratišinec zauzima 44,52ha. Odjel i odsjeci koji se nalaze u ovoj Općini su: 3a,b,c,d,e,f,g. Valjanost Osnove gospodarenja gospodarskom jedinicom "Donje Međimurje" je od 01.01.2012. do 31.12.2021. godine. Za privatne šume nažalost do danas ne postoje osnove gospodarenja, pa se s istima gospodari loše, jer načini sječe i neizvršavanje uzgojnih zahvata vode u degradacijske oblike i stadije.

U novije vrijeme trajni stadiji vegetacije se, zbog izgradnje hidromelioracijskih i energetskih objekata, drastično brzo mijenjaju. Šume ove zajednice su u davnoj i novijoj prošlosti bile izložene jakim antropogenim utjecajima i to intenzivnim sječama lužnjaka i izgradnjom nasipa i kanala. Prirodni uvjeti životne sredine su sada zamijenjeni novonastalim uvjetima. Na temelju očuvanih prirodnih oblika prirodnu šumsku vegetaciju čine:

- šuma hrasta lužnjaka i običnog graba (*Quercus robur* L. – *Carpinus betulus* L.)
- šuma crne johe s drhtavim šašem (*Carici brizoides* - *Alnetum glutinosae* Horvat 38)
- umjetno podignute sastojine, na području cijele Općine Vratišinec nalazimo kulture bjelogorice: crne johe i bagrema.

Kao i do sada, tako i ubuduće, osnovni cilj gospodarenja, pored opće korisnih funkcija šuma u Općini, je proizvodnja što veće i vrijednije drvene mase za potrebe tržišta, a koja se postiže pravilnim gospodarenjem šumama, ne narušavajući prirodne ekosisteme i izgled cijelog krajolika. Sastojine bagrema će se obnoviti čistim sječama, te sadnjom sadnica hrasta lužnjaka (10.000kom/ha) prevesti u viši uzgojni oblik (konverzijama), a sastojine crne johe obnovit će se čistim sječama, te pošumljavanjem sadnicama crne johe (2500kom/ha).

6.3. LOV I RIBOLOV

Cijelo područje Općine spada u otvoreno zajedničko lovište br.17, kojim gospodari lovačko društvo "Zec", a pripada mu područje Vratišince, Peklenice, Križovca, Miklavca, Ferketinca, Celina, G. Kraljevca, Krištanovca, Žiškovca i Štrukovca. Po veličini je to treće lovačko

društvo u Međimurju te broji 67 članova. Veličina lovišta je cca. 4051ha.

Od lovno-tehničkih građevina na području Općine u predjelu Voćak uređena je remiza za uzgoj fazana površine 7ha ograđenog prostora s 1200m² zatvorenog prostora. Na području lovišta postavljeno je 45 čeka, 18 hranilišta za visoku divljač i 42 hranilišta za sitnu divljač. Lovački dom površine cca. 120m² na čestici cca. 1ha nalazi se izvan Općine na samoj granici uz županijsku cestu br. 2008. Lovišta u Općini Vratišinec spadaju u nizinska panonska lovišta, predviđena prvenstveno za uzgoj obične srne i sitne divljači (zec, fazan, trčka, divlja patka, prepelica i dr.).

Sam zemljopisni položaj i oblik ovog lovišta, konfiguracija terena, ekspozicija zemljišta, bujan biljni pokrov (hrana), povoljne hidrografske prilike, šumske površine i šumarci (zaklon) daju ovom lovištu dobre uvjete za prirodan razvoj i uzgoj raznih vrsta divljači.

Divljač prisutna u predjelu:

- dvopapkari: srna
- glodavci: zec obični
- ptice: fazan obični, trčka, grlica divlja, divlja patka glavata, patka krljuža, patka gluvara
- sezonske vrste divljači: prepelica pućpura, golub dupljaš, golub grivnjaš, guska lisasta, guska glogovnjača, šljuka bena i šljuka kokošica
- povremene vrste divljači – jelen obični, divlja svinja – zbog nemogućnosti opstanka u lovištima ne zadržavaju se duže.

U posljednjih dvadesetak godina, staništa i prirodni uvjeti divljači su se bitno promijenili, a time i uvjeti opstanka i reprodukcije divljači. Intenzivna poljoprivredna proizvodnja i obrada zemlje teškom mehanizacijom, mehanička košnja, upotreba pesticida i herbicida (prekomjerna i nekontrolirana) uništava legla zečeva, gnijezda fazana, trčke i patke, te mladu srneću divljač.

Osnovni cilj gospodarenja lovištem kod svih vrsta divljači je postizanje i održavanje optimalnog gospodarskog kapaciteta (najveći mogući broj divljači koji ne ugrožava gospodarsko stanje), a kod srneće divljači i postizanje dobre starosne strukture. Razvoj lovstva u narednom razdoblju treba vezati uz razvoj kontinentalnog turizma, za koji na ovom području postoje povoljni uvjeti.

6.4. MALO I SREDNJE PODUZETNIŠTVO

Prema podacima iz Registra poslovnih subjekata, te Obrtnog registra na dan 06.11.2017., na području Općine Vratišinec registrirano je ukupno 45 poslovnih subjekata koji prema podacima Županijske komore Čakovec zapošljavaju 125 osoba. Većina gospodarskih subjekata nalazi se u kategoriji malih poduzeća, a najzastupljenije djelatnosti su metaloprerađivača, građevinska, tekstilna, instalaterska, uslužne djelatnosti, cestovni prijevoz

te trgovina.

Tablica 14: Pregled registriranih poslovnih subjekata na području Općine Vratišinec

R.br.	Naziv poduzeća	Osnovna djelatnost	Veličina poduzeća
1.	Leško d.o.o.	Proizvodnja ostalih strojeva za poljoprivredu i šumarstvo	Srednje
2.	Interskele-Leško d.o.o.	Proizvodnja metalnih konstrukcija i njihovih dijelova	Srednje
3.	Royal trade d.o.o.	Djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane	Srednje
4.	Dika Štik d.o.o.	Proizvodnja nespomenutih tekstilnih proizvoda	Malo
5.	Prijevoz-Varga d.o.o.	Cestovni prijevoz robe	Malo
6.	Instalacije Tuksar d.o.o.	Postavljanje instalacija za vodu, plin, grijanje, ventilaciju i hlađenje	Malo
7.	David & Company d.o.o.	Proizvodnja proizvoda od betona za građevinarstvo	Malo
8.	Vibro Beton – Frančić d.o.o.	Cestovni prijevoz robe	Malo
9.	Agrocentar d.o.o.	Trgovina na veliko žitaricama, sjemenjem, sirovim duhanom i stočnom hranom	Malo
10.	Krznar Trade d.o.o.	Pogrebne i srodne djelatnosti	Malo
11.	Stolaris d.o.o.	Proizvodnja namještaja za poslovne i prodajne prostore	Malo
12.	DE-PA d.o.o.	Frizerski saloni i saloni za uljepšavanje	Malo
13.	Leško – Autometal d.o.o.	Proizvodnja ostalih proizvoda od metala, osim za kućanstvo, d.n.	Malo
14.	Nova Modna d.o.o.	Proizvodnja ostale vanjske odjeće, osim po mjeri, d.n.	Malo
15.	Žganec d.o.o.	Cestovni prijevoz robe	Malo
16.	Dunjko Podovi d.o.o.	Proizvodnja nesastavljenoga materijala za podove; Piljenje i blanjenje drva	Malo
17.	Royal-No 1 d.o.o.	Ostala trgovina na veliko; Nespecijalizirana trgovina na veliko	Malo
18.	Jasna d.o.o.	Frizerski saloni i saloni za uljepšavanje	Malo
19.	Grif d.o.o.	Restorani; Djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane	Malo
20.	Nena modna konfekcija d.o.o.	Proizvodnja ostale vanjske odjeće, osim po mjeri	Malo
21.	Glavina-Mlin d.o.o.	Proizvodnja mlinarskih proizvoda	Malo

22.	ADM-Gradnja d.o.o.	Podizanje zgrada (visokogradnja); Gradnja stambenih i nestambenih zgrada	Malo
23.	Slamek Trgovina d.o.o.	Trgovina na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama pretežno hranom, pilićima i duhanskih proizvodima	Malo
24.	Moderni Stil d.o.o.	Ostala trgovina na veliko; Nespecijalizirana trgovina na veliko	Malo
25.	Zo-Grad d.o.o.	Fasadni i štukaterski radovi	Malo
26.	Tuksar d.o.o.	Proizvodnja televizijskih prijamnika, radioprijamnika, aparata za snimanje i reprodukciju zvuka i slike te prateće opreme; Popravak elektroničke i optičke opreme	Malo
27.	Frizerski salon Natalija d.o.o.	Frizerski saloni i saloni za uljepšavanje	Malo
28.	TURK-Graditeljstvo j.d.o.o.	Ostali završni (građevinski) radovi	Malo
29.	Željka & Kruno j.d.o.o.	Proizvodnja ostale vanjske odjeće, osim po mjeri	Malo
30.	M-Garage j.d.o.o.	Opći mehanički radovi	Malo
31.	Direkt j.d.o.o.	Postavljanje podnih i zidnih obloga	Malo
32.	Enit – M j.d.o.o.	Proizvodnja električne energije	Malo
33.	Fasade Kovačić j.d.o.o.	Fasadni i štukaterski radovi	Malo
34.	As Jeza j.d.o.o.	Održavanje i popravak motornih vozila	Malo
35.	Modetar j.d.o.o.	Proizvodnja ostale vanjske odjeće, osim po mjeri	Malo
36.	Balera j.d.o.o.	Barovi; Djelatnosti pripreme i usluživanja pića	Malo
37.	Antolović Trade j.d.o.o.	Trgovina na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama pretežno hranom, pićima i duhanskim proizvodima	Malo
38.	Creative Atelier j.d.o.o.	Specijalizirane dizajnerske djelatnosti	Malo
39.	Grbavec j.d.o.o.	Barovi; Djelatnosti pripreme i usluživanja pića	Malo
40.	Skylerlabs j.d.o.o.	Opći mehanički radovi; Strojna obrada metala	Malo
41.	Stilska Moda j.d.o.o.	Proizvodnja ostale vanjske odjeće, osim po mjeri	Malo
42.	Jasa j.d.o.o.	Frizerski saloni i saloni za uljepšavanje	Malo

43.	Trotter-Prom j.d.o.o.	Restorani; Djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane	Malo
44.	Grbavec-Gradnja j.d.o.o.	Fasadni i štukaterski radovi	Malo
45.	Renga j.d.o.o.	Barovi; Djelatnosti pripreme i usluživanja pića	Malo

Izvor: Registar poslovnih subjekata, <http://www1.biznet.hr/HgkWeb/do/extlogon>, stanje na dan 06.11.2017.

Uz male i srednje poduzetnike, malu ali ne beznačajnu ulogu u gospodarstvu Općine čine i obrtnici, kojih je prema podacima Obrtnog registra ukupno 9, pretežite djelatnosti obrta su uglavnom uslužnog karaktera. U proteklih 10 godina na području Općine Vratišinec broj obrta se trostruko smanjio (2006. godine – 27 registriranih obrta, izvor: publikacija „Međimurska županija u brojkama“, Obrtnička komora Međimurske županije, 2012.).

Tablica 15: Registrirani obrti na području Općine Vratišinec

R.br.	Naziv obrta	Osnovna djelatnost	Naselje
1.	Autoprijevoznik Zdravko Hutinec	Cestovni prijevoz robe	Gornji Kraljevec
2.	Beecube, obrt za usluge	Računalno programiranje	Vratišinec
3.	DHD – Media, Damir Hodić	Specijalizirane dizajnerske djelatnosti	Vratišinec
4.	Interijeri „TMC“, Mario Tomić	Unutrašnje dovršavanje npr. stropova, drvenih zidnih obloga, itd.	Vratišinec
5.	MARIS, obrt za frizerske usluge	Frizerski salon	Vratišinec
6.	„Seka“ računovodstvene i knjigovodstvene usluge	Računovodstvo i revizijsko poslovanje; Porezno savjetovanje	Vratišinec
7.	Poljoprivredno gospodarstvo „Odlak“	Uzgoj peradi	Vratišinec
8.	„Turk“ graditeljstvo, Dražen Turk	Pripremni radovi na gradilištu	Gornji Kraljevec
9.	Autoprijevoznik, Stanka Žganec	Cestovni prijevoz robe	Gornji Kraljevec

Izvor: Obrtni registar; <http://or.minpo.hr/pretraga.htm>, stanje na dan 06.11.2017.

Mali broj obrtnika dijelom se može objasniti činjenicom da se značajan broj obrta transformirao u jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću. Osnivanje obrta je jeftinije od osnivanja tvrtke te omogućava zapošljavanje i samozapošljavanje nezanemarivom dijelu radno sposobnog stanovništva koji bi možda zbog svoje dobi ili iz drugih razloga ostao izvan tržišta rada. Također obrtu čiji prihodi ne prelaze 149.500,00 kn moguće je koristiti opciju plaćanja paušalnog poreza (izuzev trgovine i ugostiteljstva). Za obrte s više zaposlenih i većim prihodima pogodnije je „preći“ u j.d.o.o. jer na taj način mogu prijaviti zaposlene na nižu osnovicu, bolje upravljati troškovima, koristiti mogućnost odbitka poreza i za razne operativne troškove i sl. Za oboje je vrlo važno da spoznaju nove mogućnosti i na vrijeme investiraju u vlastitu konkurentnost kroz stalno obrazovanje i inovacije u radu.

6.5. TRŽIŠTE RADA

Od ukupnog broja stanovnika radni kontingent (15-64 godina starosti) čini 1.388 ili 70% ukupnog stanovništva. Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, najviše radnika zaposleno je kod pravnih osoba (69,68% zaposlenih). 16, 96% zaposlenih zapošljavaju fizičke osobe, a samo 9% zaposleno je u poljoprivredi. Većina zaposlenih su muškarci, što s obzirom na podjednaku spolnu strukturu radno sposobnog stanovništva implicira na teže zapošljavanje žena na tržištu rada.

Tablica 16: Osiguranici prema osnovama osiguranja na području Općine Vratišinec

	Radnici kod pravnih osoba	Obrtnici	Poljoprivrednici	Samostalne profesionalne djelatnosti	Radnici kod fizičkih osoba	Produženo osiguranje	Ukupno
m	98	5	17	1	36	1	158
ž	95	4	8	1	11	-	119
sv.	193	9	25	2	47	1	277

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, stanje na dan 30.09.2017.

Prema podacima Popisa stanovništva 2011. godine, od ukupno 1.667 stanovnika starih 15 i više godina, 43% je ekonomski aktivno stanovništvo, 6,4 % radno sposobnog stanovništva je nezaposleno, dok je 49% ekonomski neaktivno (umirovljenici, osobe koje se bave obezama kućanstva, učenici, studenti).

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje krajem rujna 2017. godine u evidenciji nezaposlenih prijavljeno je ukupno 50 osoba. Od toga 26 žena, te 24 muškarca.

Tablica 17: Registrirana nezaposlenost na području Općine Vratišinec

Dob	Muškarci	Žene	Ukupno
15-19	2	2	4
20-29	2	6	8
30-39	5	3	8
40-49	5	4	9
50+	10	11	21
Ukupno	24	26	50

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, stanje: krajem rujna 2017.

Promatrajući obrazovnu strukturu nezaposlenih, prevladavaju osobe srednje stručne spreme. Značajan je i broj osoba sa završenom osnovnom školom koje su u vrlo nepovoljnom položaju na tržištu rada s malim izgledima pronalaska zaposlenja. Najmanji broj nezaposlenih bilježi se u skupini visokoobrazovanih i osoba bez završene škole.

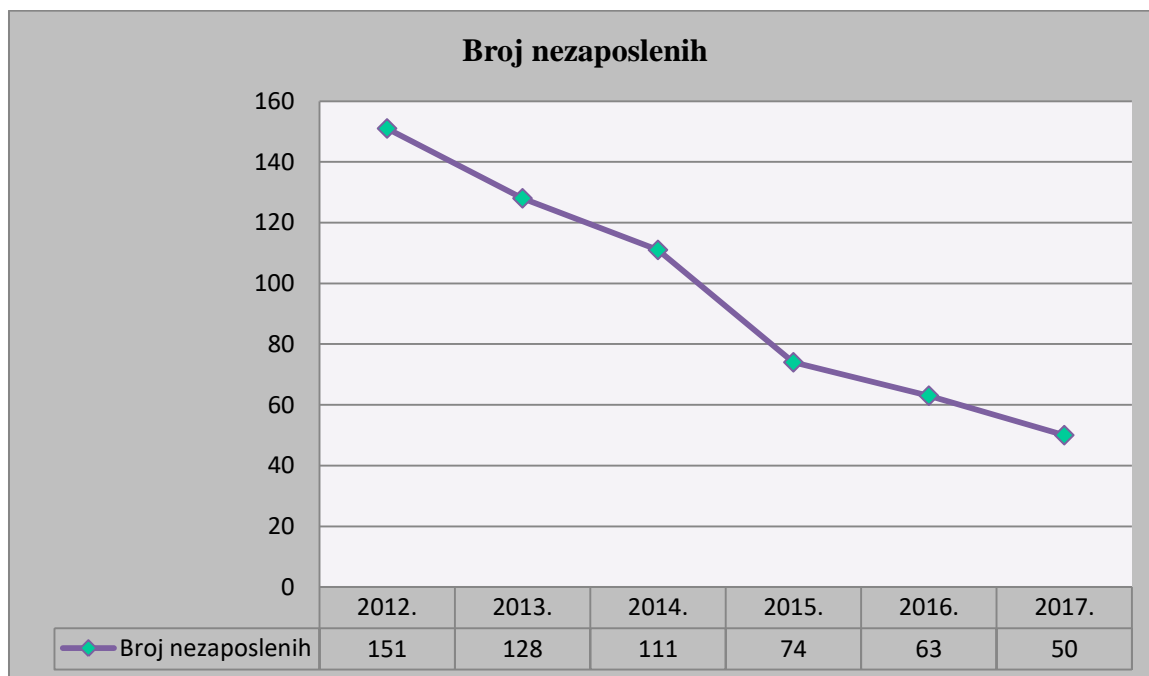
Tablica 18: Registrirani nezaposleni prema razini obrazovanja

Razina obrazovanja	Broj nezaposlenih
Bez škole i nezavršena osnovna škola	3
Završena osnovna škola	16
Srednja škola	27
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	1
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	3
Ukupno	50

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, stanje: krajem rujna 2017.

Nezaposlenost na području Općine Vratišinec bilježi negativan trend kroz posljednjih nekoliko godina te se u proteklih 5 godina broj nezaposlenih trostruko smanjio. To se može povezati i s oporavkom tržišta nakon globalne gospodarske krize što se na posljepku manifestira i na smanjenu nezaposlenosti. Tako je u 2017. godini zabilježena najniža razina broja nezaposlenih na području Općine.

Grafikon 4: Kretanje broja nezaposlenih na području Općine od 2012.-2017. godine

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, stanje: u prosincu promatranih godina

6.6. PODUZETNIČKA INFRASTRUKTURA

Projekti izgradnje poduzetničkih zona u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave provode se s ciljem ujednačenog regionalnog razvoja cjelokupnog područja Republike Hrvatske. Poduzetničke zone, kao dio ukupne poduzetničke infrastrukture, definirane su kao infrastrukturno opremljena područja utvrđena prostornim planovima, namijenjena obavljanju određenih vrsta gospodarskih aktivnosti.

Na prostoru Općine Vratišinec predviđena je izgradnja Poduzetnička zone Ciglenice na zemljištu ukupne površine 93.350 m². Zemljište se nalazi u vlasništvu Republike Hrvatske, no *Programom raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu RH* zemljište je namijenjeno za poduzetničku zonu Općine Vratišinec te se očekuje povrat/darovanje zemljišta, nakon čega će se pristupiti prikupljanju potrebne dokumentacije i izgradnji infrastrukture. Za poduzetničku zonu izrađena je posebna geodetska podloga, a u postupku je i izrada Detaljnog plana uređenja. Infrastruktura do zone postoji samo djelomično. Predviđena poduzetnička zona je također sastavni dio Plana industrijskih zona Međimurske županije.

Bitno je naglasiti da na razini države RH kao i EU postoje programi podrške osnivanjima različitih poduzetničkih zona, kao i podrška umrežavanju gospodarstvenika, klasterizaciji te osnivanju udruga, sve u cilju dodatne podrške poduzetnicima u smislu usvajanja novih znanja, sinergijskom djelovanju u pojedinoj industriji ili na pojedinom tržištu, razmjeni znanja i informacija.

Osim formiranja poduzetničkih zona, veliku ulogu u gospodarskom razvoju ima kompletni obrazovni sustav s posebnim naglaskom na srednjim strukovnim školama koje trebaju unaprjeđivati programe, biti u izravnom kontaktu s poslodavcima i koja treba biti spona između poslodavaca i obrazovnog sustava.

6.7. TURIZAM

Iako su tradicionalni izvori prihoda u ruralnim područjima, pa tako i na području Općine Vratišinec, većinom iz djelatnosti primarnog sektora (poljoprivreda) ili sekundarnog (gospodarstvo), razvoj turizma svakako je jedan od pravaca razvoja kojemu se teži.

Dosadašnjim razvojem turizma i ugostiteljstva na području Općine Vratišinec nije dostignuta razina prometa koja bi bila od većeg gospodarskog značaja. Nedovoljno su iskorišteni postojeći potencijali, osobito se to odnosi na razvoj lovnog i ruralnog turizma, za koje je uputno izraditi projekte i programe razvoja, kao i Strategiju razvoja ruralnog turizma Općine.

Dosadašnji razvoj ugostiteljsko-turističke djelatnosti lokalnog je značaja (manje privatne ugostiteljske građevine), a na području Općine ne postoje smještajni kapaciteti namijenjeni

turistima.

Potencijal za razvoj turizma na području Općine čine:

- prometna dostupnost
- blizina stranog tržišta; blizina Slovenije, ali i ostalih razvijenijih zemalja EU (Austrija, Mađarska)
- blizina vrlo posjećene Europske turističke destinacije izvrsnosti - Sv. Martin na Muri
- interesantna lovna područja s raznovrsnom divljači,
- kulturne manifestacije (proštenja, blagdani, fašnik i dr.),
- kulturna baština: tradicionalna graditeljska arhitektura (tradicijske kuće), zaštićena kulturna dobra, djelovanje kulturno-umjetničkih udruga, bogato kulturno nasljeđe lika i djela dr. Vinka Žganca, Etno zbirka KUU „Društvo žena Gornji Kraljevec“
- poljoprivredna gospodarstva koja proizvode kvalitetne domaće proizvode: likere, rakije, bučino ulje, mlijeko, bobičasto voće i dr.
- tradicija kozarstva
- krajolik Mure
- nalazište rimskog novca nekadašnjeg rimskog vojnog naselja (rimski castrum)

Svi ti uvjeti su još uvijek prilično slabo iskorišteni, ali kao potencijal mogu predstavljati respektabilni element u planiranju budućeg razvoja. Potencijali Općine Vratišinec omogućavaju orijentiranost na sljedeće oblike turizma:

- ❖ **seoski turizam:** tipičan život u tradicionalnim seoskim strukturama u slikovitoj destinaciji, smještaj u renoviranim tradicijskim kućama, etno kućama u sklopu obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, kontakt sa seoskim stanovništvom, lokalna gastronomija, živa tradicija, tradicionalne manifestacije i narodni plesovi. Seoski turizam sadrži i mnoge druge komponente turizma poput eko uzgoja, tradicijskih podruma, vinskih cesta, poučnih i tematskih staza, biciklističkih staza, turističkih šetnica, ribnjaka za pecanje i sl.
- ❖ **aktivni turizam:** sportovi prihvatljivi po okoliš (šetnje, biciklizam, jahanje..), a posebno atraktivni u vezi sa seoskim turizmom
- ❖ **eko turizam:** boravak u prirodi, upoznavanje lokalne zajednice i njezine kulturne baštine, konzumiranje hrane i pića iz ekološkog, odnosno organskog uzgoja
- ❖ **lovni turizam:** organizirani lov u interesantna lovna područja s raznovrsnom divljači na području Općine uz osiguranje lovnih pratioca i lovačkih pasa, razgledavanje lovišta kolskom zapregom, najam terenskog vozila, organiziranje lovačkih ručaka/večera
- ❖ **studijski turizam:** mogućnost organiziranja kampova i radionica za učenje tradicionalnih zanata
- ❖ **kulturni turizam:** stavljanje materijalne i nematerijalne kulturne baštine u funkciju turizma, arheoloških nalazišta; uređenje muzeja dr. Vinka Žganca (izložbe vezane za lik i djelo velikog hrvatskog etnomuzikologa, rođenog Vratišinčanina).

Navedene oblike turizma moguće je vrlo uspješno spojiti u jedan cjeloviti proizvod sve popularnijeg ruralnog turizma. Ruralni turizam definira se kao turizam koji se događa na ruralnom području, uključuje široki spektar aktivnosti i elemenata, kao što su:

- rekreacija i aktivnosti u ruralnom okruženju,
- uživanje u ruralnom ambijentu,
- užitek u prirodi i ljepoti krajolika,
- kulturnom turizmu,
- turizmu na seoskim domaćinstvima, itd.

Pojam ruralni turizam koristi se onda kada je ruralna kultura ključna komponenta proizvoda u ponudi destinacije. Razlikovna karakteristika turističkih proizvoda ruralnog turizma jest nastojanje da se gostima omogući personalizirana usluga, te da im se približe fizičke i ljudske karakteristike ruralnog područja, da im se omogući sudjelovanje u aktivnostima, tradicijama i načinu života lokalnih ljudi. Cilj razvoja ruralnog turizma je održivost lokalnog razvoja, ali i zadovoljavanje potreba modernog turista.

Slika 38: Konceptcija ruralnog turizma

Izvor: Svjetska turistička organizacija; <https://www.e-unwto.org/>

Ruralni turizam bi, zbog svih svojih karakteristika trebao igrati značajnu ulogu pokretača razvoja općine Vratišinec koja obiluje prirodnim, kulturno-povijesnim i tradicijskim resursima. Osobito je veliki potencijal za razvoj prvenstveno selektivnih oblika turizma zasnovanih na održivom korištenju tradicijske osnove, poljoprivrednih djelatnosti te relativno nedirnutoj prirodi. Također je potrebno poraditi na marketingu ovoga područja s obzirom na gore navedenu turističku ponudu i potencijalne potrošače.

|PROGRAMSKI DIO

7. SWOT ANALIZA

SWOT analiza je najpoznatiji i najčešće korišteni ekonomski alat, koji u potpunosti mora imati uporište u pogledu socio-ekonomske situacije, odnosno osnovne analize, što znači da je SWOT analiza uređena, organizirana i selektirana osnovna analiza. Svaki podatak iz SWOT analize deskriptivno je i kvantitativno obrađen u osnovnoj analizi, te je kroz SWOT analizu dodatno naglašen njegov značaj u daljnjem strateškom smislu.

Termin SWOT analiza skup je 4 prva slova engleskih riječi koje prevedene na hrvatski jezik podrazumijevaju snage, slabosti, mogućnosti i prijetnje.

Kvalitetna SWOT analiza upućuje:

- ✓ potrebno je optimalno iskoristiti sve snage
- ✓ neophodno je sve slabosti usmjeriti u pravcu osnaživanja, pretvoriti ih u snage i u što kraćem roku valorizirati
- ✓ nastojati svim regularnim sredstvima uskladiti ih sa snagama u cilju postizanja vizije
- ✓ zaobići potencijalne nepogode razvoja te ih sukladno potrebama pretvoriti u prilike

SWOT analizom prikazuju se snage i slabosti kao unutarnji čimbenici, te prilike i prijetnje kao vanjski čimbenici koji ukazuju na potencijalne prijetnje razvoju Općine, ali i otvorene mogućnosti za budući razvoj. Pri tome snage i prilike predstavljaju pozitivne, a prijetnje i slabosti negativne čimbenike gospodarskog razvoja.

Snage Općine su vlastiti prostori, resursi i sposobnosti na koje se može osloniti ili ih koristiti u svom daljnjem razvoju, te koje imaju najveće mogućnosti za uspjeh, a daju mu i komparativnu prednost pred drugim područjima, dok slabosti ukazuju na ograničavajuće faktore unutar samog grada koje mora riješiti vlastitim snagama koristeći prilike koje mu se pružaju, ali i paziti na prijetnje koje mogu ugroziti razvojne planove i projekte te se pripremiti za njih i uvažavati ih, jer su izvan njegova obuhvata djelovanja i utječu na sve aktivnosti, a time i ostvarenje ciljeva i vizije.

Budući da je iz osnovne analize razvidno da se Općina Vratišinec susreće s brojnim izazovima, a kako bi se stvorili dobri temelji za razvoj, u SWOT analizi je obuhvaćeno više tematskih cjelina:

1. Infrastruktura (Prometna, komunalna, društvena);
2. Gospodarstvo (Poljoprivreda, šumarstvo, malo i srednje poduzetništvo, turizam, poduzetnička infrastruktura, tržište rada);
3. Održivi razvoj (kultura, sport, organizacije civilnog društva, okoliš, prirodna i kulturna baština).

7.1. SWOT - INFRASTRUKTURA

<i>SNAGE</i>	<i>SLABOSTI</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Planirano ulaganje u postojeću prometnu infrastrukturu kao i izgradnju cesta u novim stambenim zonama ▪ Dostupnost željezničkog prijevoza ▪ Provedena javna rasvjeta u svim naseljima ▪ Visoka kvaliteta vode i visoki postotak priključenosti na vodovodnu mrežu ▪ Sudjelovanje Općine u projektu izgradnje sustava odvodnje otpadnih voda u Aglomeraciji Mursko Središće koji je u provedbi ▪ Organizirano prikupljanje, odvoz i zbrinjavanje otpada na području Općine ▪ U postupku proces provedbe javne nabave za izradu Plana gospodarenja otpadom ▪ Postojanje zelenih otoka za razvrstavanje otpada ▪ Izvršena sanacija odlagališta Projnice ▪ Prisutna odgojno-obrazovna infrastruktura – Dječji vrtić „Srčeko“, Osnovna škola dr. Vinka Žganca (matična+područna) ▪ Profesionalno i kvalitetno provođenje odgojno-obrazovne djelatnosti ▪ Postojanje 2 društvena doma; društveni dom u Vratišincu potpuno renoviran ▪ Dostupna osnovna zdravstvena zaštita na području Općine (ordinacija opće prakse, te stomatološka ordinacija) ▪ Postojanje športskih terena u sklopu Osnovne škole (za rukomet, odbojku, košarku, staza za trčanje) ▪ Uređena dva dječja igrališta (u ulici Brodec, te pored osnovne škole) ▪ Uređen rekreacijski park opremljen igralištem za sportove na pijesku, stolovima, klupama, pješčanicom za djecu i drugim rekvizitima (Udruga mladih Vratišinec) ▪ Korištenje programa Javni radovi - Pomoć zajednici za pomoć starim i nemoćnima 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Potreba sanacije i rekonstrukcije postojećih cesta ▪ Potreba izgradnje novih cesta ▪ Potreba uređenja poljskih i prilaznih putova ▪ Potreba jačeg ulaganja u nogostupe i biciklističke staze ▪ Potrebna modernizacija javne rasvjete – visoki troškovi javne rasvjete ▪ Gubici vodovodne mreže – potrebe pojačanog održavanja/rekonstrukcije vodovodne mreže ▪ Potreba ulaganja u izgradnju sustava odvodnje ▪ Nezadovoljavajuća brzina podatkovnog prometa – Interneta ▪ Nedovoljna osviještenost stanovnika o potrebama recikliranja otpada i razvrstavanja istog – nedovoljno korištenje eko otoka ▪ Potreba sanacije odlagališta otpada Močile ▪ Potreba jačanja izvaninstitucionalnih programa i aktivnosti u osnovnoškolskom i predškolskom odgoju ▪ Kontinuirana potreba održavanja dječjeg vrtića ▪ Potreba izgradnje dodatnih kapaciteta dječjeg vrtića – nemogućnost upisa djece jasličke dobi ▪ Potrebna daljnja sanacija društvenog doma u Gornjem Kraljevcu ▪ Nepostojanje športske dvorane – izvođenje nastave tjelesnog odgoja u neadekvatnim uvjetima ▪ Potreba kontinuiranog ulaganja u dječja i športska igrališta ▪ Dječja igrališta često na meti vandalizma ▪ Nedostatak (nepostojanje) kapaciteta za smještaj starih i nemoćnih; nedostatna briga za stare i nemoćne

<i>PRILIKE</i>	<i>PRIJETNJE</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mogućnost suradnje sa Slovenijom i Mađarskom na međunarodnim projektima ▪ Sanacija lokalnih cesta uz pomoć Fondova EU ▪ Asfaltiranje i uređivanje poljskih putova značajnih za povezivanje s naseljima drugih općina = rasterećenje županijskih cesta i stvaranje biciklističkih ruta/staza ▪ Postavljanje upozoravajućih naprava ili svjetlosne prometne signalizacije za smirivanje prometa ▪ Uvođenje energetski učinkovite i ekološki prihvatljive LED javne rasvjete uz potporu Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti ▪ Sufinanciranje projekata za komunalnu infrastrukturu i zaštitu okoliša iz nacionalnih i EU fondova ▪ Uvođenje optičkog kabela za brži prijenos podataka - Nacionalni projekt uvođenja širokopojasnog interneta financiran sredstvima EU na bazi Digitalne Agende EU (inicijativa EU za ostvarenje ciljeva Strategije Europa 2020) ▪ Mogućnost dobivanja rente za eksploataciju plina ▪ Korištenje sredstava strukturnih EU fondova za jačanje kapaciteta ustanova za odgoj i obrazovanje, modernizaciju izvođenja nastave kao i povećanje energetske učinkovitosti ▪ Povezivanje škola i vrtića s OPG-ima (zdrave namirnice) ▪ Korištenje vanjskih izvora financiranja za obnovu i rekonstrukciju javne društvene infrastrukture ▪ Poticanje povezivanja različitih društvenih institucija ▪ Jače korištenje dostupnih programa za pomoć i njegu starih i nemoćnih u suradnji s nadležnom institucijom - Centrom za socijalnu skrb, kao što je npr. Program „Zaželi“ (zapošljavanje žena) ▪ Postavljanje nadzornih kamera na dječja igrališta 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Visoki troškovi održavanja i izgradnje prometne infrastrukture ▪ Nedovoljno financijskih sredstava za izgradnju i unaprjeđenje prometne infrastrukture ▪ Nemogućnost izgradnje nogostupa i cesta dok traje projekt izgradnje sustava odvodnje u cijeloj Općini ▪ Nedostatak željezničkih stanica bližih naseljima – visoki troškovi izgradnje ▪ Nedostatak financijskih sredstava za uvođenje LED javne rasvjete ▪ Štetni utjecaj na okoliš zbog dugotrajno neadekvatne ili nepostojeće kanalizacijske mreže; Ispuštanje otpadnih voda u vodotoke ▪ Spori Internet ima nepovoljan utjecaj na kvalitetu života stanovnika kao i na razvoj gospodarstva Općine ▪ Visoki troškovi sanacije odlagališta otpada – nedovoljno sredstava za provedbu sanacije ▪ Pojava novih divljih odlagališta otpada ▪ Prolongiranje roka početka eksploatacije zemnog plina ▪ Potreba modernizacije izvođenja nastave s obzirom na sve veću informatičku pismenost učenika ▪ Potreba osiguranja dodatnih prostornih kapaciteta osnovne škole ▪ Zakonski uvjetovani, odnosno ograničeni radovi nadogradnje i rekonstrukcije dječjeg vrtića (objekt je zaštićena kulturna baština) ▪ Odlaganje izgradnje športske dvorane zbog visokih troškova ▪ Daljnje starenje stanovništva; sve veći broj starijih osoba kojima je potrebna briga i pomoć

7.2. SWOT – GOSPODARSTVO

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Značajan pad nezaposlenosti proteklih godina (s 14,3% na 3,60%) ▪ Povoljna obrazovna struktura stanovništva ▪ Aktivno 45 poslovnih subjekata od kojih su 3 u kategoriji srednjih poduzeća ▪ Tradicionalne industrijske grane: metaloprerađivačka, tekstilna industrija, uslužna i građevinska ▪ Poduzetnička zona Ciglenice u osnivanju - izrađena je posebna geodetska podloga za zonu; u postupku izrada Detaljnog plana uređenja ▪ Veliki udio obradivih poljoprivrednih površina ▪ Tradicionalno razvijeno peradarstvo, mljekarstvo, povrtlarstvo, uzgoj žitarica, kozarstvo ▪ Visoka kvaliteta domaćih proizvoda: bučino ulje, sirevi, rakije, likeri, i dr. ▪ Aktivno 83 poljoprivrednih gospodarstava i 1 poljoprivredni obrt ▪ Visoka kvaliteta šumske drvne mase (hrast lužnjak) ▪ Lovno područje s raznovrsnom divljači ▪ Postojeća remiza za uzgoj fazana s ograđenim i zatvorenim prostorom ▪ Težnja i prepoznata potreba razvoja turizma ▪ Prometna dostupnost ▪ Brojna poljoprivredna gospodarstva koja proizvode domaće proizvode ▪ Kulturna baština: sakralna arhitektura, kulturno-umjetničke udruge, tradicijska graditeljska baština, kulturne manifestacije, arheološko nalazište, bogato kulturno nasljeđe lika i djela dr. Vinka Žganca) ▪ Interesantno lovno područje ▪ Blizina rijeke Mure – očuvani krajolik Mure 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Najveći udio u nezaposlenima čine žene i osobe 50+ godina ▪ Nedovoljno praćenje novih trendova vezano za mogućnosti financiranja i ulaganja u inovativne projektne ideje ▪ Nedostatak poduzetničke kulture ▪ Nemotiviranost stanovnika za pokretanje poduzetništva ▪ Potreba jačeg korištenja programa cjeloživotnog učenja ▪ Nedostatak poduzetničke potporne institucije ▪ Nedovoljno iskorišten potencijal obradivih površina ▪ Rascjepkanost poljoprivrednih površina – veliki broj parcela manjih od 1 ha ▪ Potreba jačanja finalizacije proizvodnje u OPG-ima ▪ Potreba jačanja ulaganja u dohodovnije kulture ▪ Nedovoljna promocija domaćih proizvoda ▪ Neiskorištenost Programa ruralnog razvoja ▪ Mali broj zaposlenih u poljoprivredi ▪ Nedovoljna educiranost poljoprivrednika o mogućnostima financiranja i novim pristupima poljoprivredne proizvodnje ▪ Neumreženost poljoprivrednih proizvođača ▪ Nezainteresiranost mladih za poljoprivredu ▪ Veliki broj domaćinstava s mješovitim prihodom – poljoprivreda kao dodatna djelatnost ▪ Nedovoljno iskorišten potencijal šumskog resursa i lovišta ▪ Nedovoljno iskorišteni potencijali za razvoj turizma na području Općine ▪ Nedostatak, odn. nepostojanje smještajnih kapaciteta na području Općine ▪ Nedostatak turističke ponude i infrastrukture – poučne i tematske staze, šetnice, biciklističke staze, muzeji i sl. ▪ Nedefiniran turistički imidž ▪ Nedostatak programskog/strateškog planiranja razvoja turizma

<i>PRILIKE</i>	<i>PRIJETNJE</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Programi zapošljavanja žena Europskog socijalnog fonda (Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014-2020) ▪ Zapošljavanje radnog kontigenta 50+ kroz poticanje razvoja obrtništva (zanata, tradicijskih obrta) i kroz korištenje mjera (potpora) za zapošljavanje ▪ Članstvo u EU – veća mobilnost, ukidanje carina, sufinanciranje MSP-a i brojnih drugih projekata ▪ Postojanje brojnih nacionalnih programa za educiranje i poticanje razvoja MSP ▪ Mogućnost korištenja ESIF zajmova za MSP ▪ Mogućnost korištenja EU sredstava Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.“ za razvoj infrastrukture poduzetničkih zona ▪ Razvoj marketinških alata kao faktora privlačnosti za ulaganja i razvoj cjelokupnog gospodarstva (izrada Marketing strategije) ▪ Parcele manje od 1 ha – pogodne za razvoj ekološke poljoprivrede ▪ Poticanje razvoja prerade poljoprivrednih proizvoda – stvaranje dodane vrijednosti ▪ Brendiranje domaćih proizvoda ▪ Korištenje sredstava Europskog poljoprivrednog Fonda za ruralni razvoj za razvoj i jačanje poljoprivrednih gospodarstava ▪ Osnivanje poljoprivredne zadruge ▪ Rast potražnje za tradicionalnim i ekološkim proizvodima ▪ Umrežavanje poljoprivrednih i turističkih proizvoda ▪ Korištenje proizvodnog potencijala šume – blizina sirovina za preradu (drvena masa, šumski plodovi, lov) ▪ Blizina stranog tržišta; blizina Slovenije, ali i ostalih razvijenijih zemalja EU (Austrija, Mađarska) ▪ Mogućnost razvoja seoskog, kulturnog, lovnog, aktivnog turizma ▪ Revitalizacija tradicijske graditeljske baštine ▪ Organizirano djelovanje svih udruga s ciljem kreiranja turističke ponude 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatak kompetentne radne snage zbog depopulacije te trenda emigracije u urbana područja, posebice mladih ▪ Zakonski okvir, spora državna administracija i dugotrajnost postupaka ▪ Nova gospodarska kriza ▪ Visoki troškovi pokretanja poduzetništva, nesigurnost dohotka, kritično razdoblje povrata ulaganja, rizik gubitka uloženog kapitala ▪ Usporen razvoj poduzetničke zone (dugotrajnost postupka darovanja zemljišta koje je u vlasništvu RH) ▪ Zakon o poljoprivrednom zemljištu ▪ Usporen postupak okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta ▪ Deruralizacija ▪ Zapuštenost poljoprivrednih zemljišta ▪ Gubitak identiteta ruralne zajednice ▪ Elementarne nepogode ▪ Nekomolirana sječa šuma ▪ Intenzivna poljoprivredna proizvodnja i obrada zemlje teškom mehanizacijom, mehanička košnja, upotreba pesticida i herbicida ugrožava staništa divljači, posebice mladunčadi ▪ Konkurencija obližnjih turističkih destinacija ▪ Nedovoljno stabilan, usklađen i poticajan zakonski i institucionalni okvir na razini cijele Hrvatske ▪ Smanjenje ulaganja u razvoj prometne i komunalne infrastrukture uslijed nedostatka financijskih sredstava ▪ Izostajanje investicijskih turističkih projekata uslijed neriješenih imovinsko-pravnih odnosa i visokih troškova investicije

7.3. SWOT – ODRŽIVI RAZVOJ

<i>SNAGE</i>	<i>SLABOSTI</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izdvajanje novčanih sredstva iz proračuna za boravak djece u vrtićima ▪ Aktivnost udruga posebice u područjima djelatnosti športa, kulture i umjetnosti te udruge mladih, udruga žena, udruga umirovljenika, DVD-i itd.) ▪ Proaktivno djelovanje Savjeta mladih Općine Vratišinec ▪ Prepoznatljivost udruga u lokalnoj javnosti ▪ Podrška lokalne zajednice udrugama i inicijativama udruga ▪ Očuvana kulturna i prirodna baština 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ograničena financijska sredstva udruga; ograničeni budžet ▪ Potreba ulaganja u znanja, vještine i kapacitete u udrugama o pisanju projekata i vođenju aktivne politike samoodrživosti ▪ Slaba iskorištenost mogućnosti financiranja projekata udruga kroz natječaje za dodjelu sredstava – nedovoljna informiranost udruga o mogućnostima / nedostatak vremena za proučavanje mogućnosti ▪ Financijska ovisnost udruga o proračunu, članarinama i donacijama ▪ Nedovoljno osigurana vidljivost rada udruga - web stranice udruga ▪ Nedovoljno korišteni obnovljivi izvori energije ▪ Nedovoljno iskorišteni prirodni i kulturni potencijali
<i>PRILIKE</i>	<i>PRIJETNJE</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Povećanje subvencije za boravak djece u vrtiću ▪ Stipendiranje učenika i studenata ▪ Educiranje udruga o mogućnostima financiranja iz nacionalnih i europskih izvora te o izradi projektnih orijedloga ▪ Mogućnost udruga da utječu na rješavanje potreba u zajednici – aktivno sudjelovanje u razvoju lokalne zajednice ▪ Pобоljšanje suradnje s javnim sektorom ▪ Suradnja s drugim udrugama u RH i inozemstvu ▪ Razmjena iskustava sa srodnim udrugama ▪ Promoviranje rada udruga na društvenim mrežama ▪ Inicijative udruga u kreiranju društvenih i zabavnih sadržaja (apliciranje na natječaje poput „Naš doprinos zajednici“ zaklade „Slagalica“) ▪ Imidž Općine graditi na liku i djelu najpoznatijeg hrvatskog etno-muzikologa dr. Vinka Žganca ▪ Poticanje korištenja OIE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Daljnja depopulacija, starenje i iseljavanje stanovništva, smanjivanje broja novorođenih ▪ Mogućnost gašenja udruga zbog ograničenih kapaciteta ▪ Nedostatak financijskih sredstava udruga ▪ Izostanak potpore lokalne zajednice ▪ Nedostatak volontera i motivacije ▪ Nedovoljna osviještenost stanovnika o vrijednosti i zaštiti prirodnih i kulturnih resursa ▪ Nedovoljna razina osviještenosti stanovnika o održivom gospodarenju otpadom

8. VIZIJA RAZVOJA OPĆINE VRATIŠINEC

Vizija predstavlja opis željenog stanja Općine Vratišinec u budućnosti. Vizija se zasniva na rezultatima analize postojećeg stanja, SWOT analize, te idejama Radne skupine za izradu Strategije o njihovom viđenju budućeg razvoja Općine Vratišinec za naredne četiri godine. Ona obuhvaća sva prioritetna područja djelovanja i sadrži sve relevantne vrijednosti koje zajednica priznaje kao komparativne prednosti i mogućnosti koje je potrebno iskoristiti na putu ostvarivanja lokalnog razvoja.

Uspješna vizija ima značajke realnosti i koherentnosti, kroz koju se jasno utvrđuju glavni strateški ciljevi i očekivani rezultati Strategije. Sadrži težnje prema kojima bi se razvoj Općine Vratišinec u razdoblju do 2022. godine trebao kretati. Predstavlja put usmjeren na razvoj poljoprivrede, malog i srednjeg poduzetništva i turizma, razvoj javne infrastrukture, zaštitu okoliša, poboljšanje kvalitete života stanovnika uz očuvanje identiteta Općine.

Stoga, na temelju svih vrijednosti, prioriteta i prednosti nastala je i vizija Općine Vratišinec koja glasi:

„Vratišinec, općina prepoznatljivog identiteta koja svoj razvoj temelji na jačanju poljoprivrede, malog i srednjeg poduzetništva, razvoju turizma te očuvanju tradicije. Općina koja je stanovnicima ugodna za življenje, poduzetnicima prilika za ulaganje, turistima privlačna za posjećivanje.“

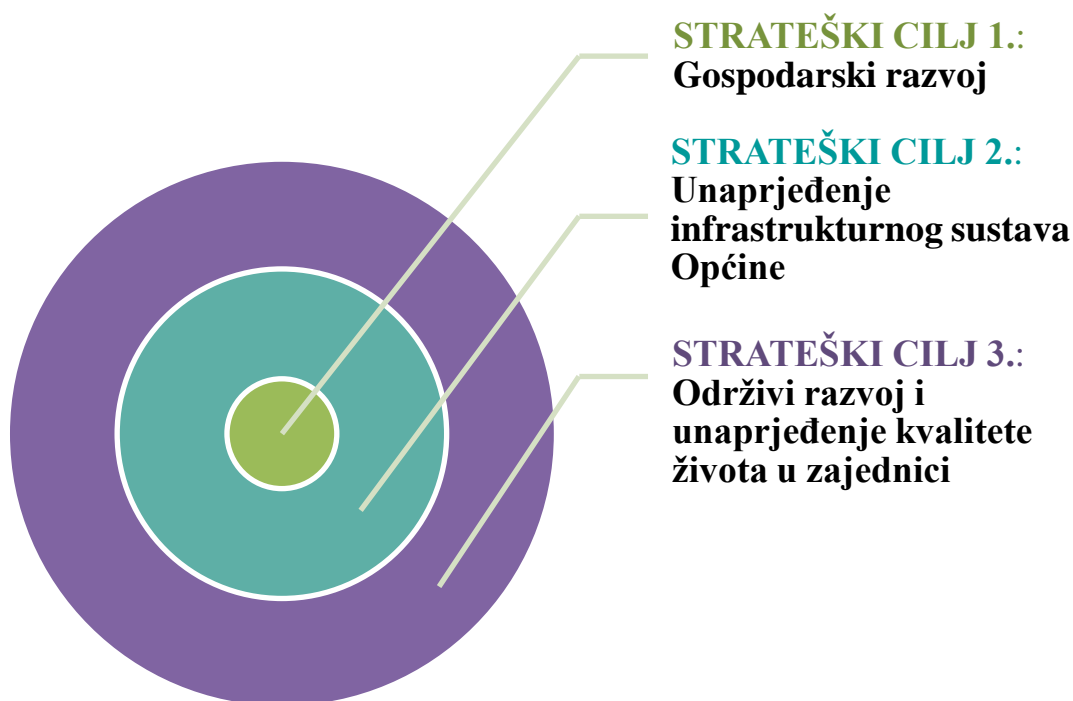

9. STRATEŠKI CILJEVI, PRIORITETI I MJERE ZA RAZVOJ OPĆINE VRATIŠINEC

Strateški ciljevi i prioriteti određuju poželjnu sliku budućnosti područja za koje se izrađuju, a imaju ključnu važnost za ostvarenje vizije Općine Vratišinec. Ciljevi opisuju namjeravane ishode te su jasno formulirani, vremenski definirani, međusobno usklađeni te društveno i okolišno prihvatljivi. Definirani su na temelju identificiranih snaga, slabosti, prilika i prijetnji iskazanih u SWOT analizi, odnosno temeljem svih prethodnih istraživanja i analiza, a usklađeni su sa strateškim ciljevima nadređenih strateških dokumenata na razini EU, nacionalnoj i regionalnoj razini.

Ciljevi i mjere Općine Vratišinec kreirani su uz pomoć komunikacije s članovima radne skupine za izradu Strategije te daju pogled na odmak od sadašnjeg stanja koji bi Općina trebala ostvariti kako bi se unaprijedio životni standard stanovnika Općine. Svaki strateški cilj ima razrađene strateške prioritete unutar sebe te konkretne mjere kojima se ostvaruju zadani ciljevi.

Shematski prikaz strateških ciljeva Općine Vratišinec:

9.1. STRATEŠKI CILJ 1.: GOSPODARSKI RAZVOJ

Općina Vratišinec se, kao i ostatak Hrvatske, suočava s dugotrajnom gospodarskom krizom te izazovima koje sa sobom nosi globalizacija tržišta. S druge strane, ulaskom u EU otvara se mogućnost nesmetanog izlaska poduzetnika na zajedničko tržište EU. To zahtijeva usklađenje gospodarskog razvoja s gospodarskim trendovima na razini Europske unije čime će se osigurati konkurentnost u tržišnoj utakmici koja očekuje poduzetnike.

Temeljem provedene analize, evidentno je da za razvoj gospodarskih aktivnosti na području Općine Vratišinec postoje uvjeti u smislu postojećih resursa, a unaprjeđenje stanja na području Općine pozitivno bi se odrazilo i na broj zaposlenih. Predloženi strateški cilj usredotočen je stoga na stvaranje uvjeta i okvira za razvoj lokalnog gospodarstva, posebice malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva te poljoprivrede i turizma.

Gospodarski subjekti su važan dionik u razvoju općine i u rješavanju važnih pitanja s kojima se Općina Vratišinec suočava. Što je više registriranih privatnih poduzeća, Općina ostvaruje više prihoda od poreza i prireza koje uplaćuju poduzeća, od naknada za koncesije, zajmove i dr. Na području Općine Vratišinec djeluje 45 poduzeća i 9 obrta koji pokrivaju različita područja djelovanja (metalo-prerađivačka, građevinska, tekstilna, instalaterska, uslužne djelatnosti te prijevoz i trgovina) i predstavljaju glavne čimbenike gospodarske održivosti Općine, a najviše radne snage zapošljava metalo-prerađivačka industrija te tekstilna. Za poticanje daljnjeg razvoja i unaprjeđenja gospodarstva u cjelosti važno je nastaviti osiguravati uvjete za poduzetnike početnike i obrtnike, promicati kulturu poduzetništva i obrtništva, ukazati na mogućnosti pokretanja poduzetništva mladih, potaknuti korištenje novih tehnologija, inovacija, znanja te osigurati veću informiranost i stručnu podršku u svrhu intenzivnijeg korištenja strukturnih fondova za financiranje poduzetničkih projekata. Osim bespovratnih sredstava, poduzetnicima i poduzetnicima početnicima na raspolaganju su još i kreditna jamstva i poticajni povratni krediti.

U proteklih 10 godina zabilježen je značajan pad broja obrta stoga je važan korak promicati obrtništvo, poticati razvoj obrta, posebice tradicijskih, poduzeti aktivnosti za buđenje interesa kod mladih za zanatske djelatnosti, poticati kreativnost i stručno usavršavanje obrtnika, zastupati interese obrtnika i doprinositi njihovim dostignućima.

Konkurentno gospodarstvo podrazumijeva educirane poduzetnike i obrtnike, ali isto tako i zaposlene. Visokokvalitetna osposobljenost kako poduzetnika i obrtnika, tako i zaposlenika može se osigurati samo predanošću cjeloživotnom učenju za koje na nacionalnoj razini postoji širok spektar programa. Također, obrazovanje i edukacije poduzetnika i zaposlenika dostupno je i kroz programe Europskog socijalnog fonda. Stoga su u okviru strateškog cilja 1 osim mjera za jačanje malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva predviđene i mjere za jačanje ljudskih potencijala.

Gospodarski napredak je nadalje potrebno osigurati i kroz stvaranje poduzetničke klime, odnosno uvjeta koji će poticati investiranja. Poduzećima je potrebno ponuditi primjerenu

lokaciju gdje bi se moglo smjestiti više gospodarskih subjekata jer okupljanje poduzeća na jednom prostoru smanjuje investicije u komunalnu infrastrukturu, te omogućuje bolju suradnju među poduzećima s ciljem postizanja boljih poslovnih rezultata. Na području Općine Vratišinec predviđena je izgradnja poduzetničke zone Ciglenice za koju se očekuje povrat/darovanje zemljišta od RH. Za zonu je izrađena posebna geodetska podloga, a u postupku je i izrada Detaljnog plana uređenja poduzetničke zone. Nakon rješavanja imovinsko-pravnih odnosa, te dobro razrađenih programa i projekata, njihove provedbe, izrade marketinškog plana za privlačenje investitora i kontinuiranog poticanja poduzetničke klime, područje Općine Vratišinec će imati značajne predispozicije za održivi gospodarski rast što će u konačnici utjecati na povećanje zaposlenosti. Stoga je u okviru ovoga strateškog cilja predviđena izgradnja i formiranje nove poduzetničke zone.

S obzirom na poljoprivrednu tradiciju, velike obradive poljoprivredne površine, plodno tlo i dostupnost programa obrazovanja za poljoprivrednike, poljoprivreda predstavlja važan potencijal razvoja gospodarstva i života stanovnika Općine Vratišinec. Proizvodni potencijal poljoprivrednog zemljišta na području Općine Vratišinec nedovoljno je iskorišten, a otežavajuću okolnost u razvoju poljoprivrede čine: mala i nekonkurentna gospodarstva, veliki broj staračkih gospodarstava, rascjepkano poljoprivredno zemljište, male parcele, niska tehnološka razina proizvodnje, nedostatak tržišne infrastrukture, nedovoljna informiranost i educiranost nositelja OPG-a te nedostatak prerade odn. finalizacije poljoprivrednih proizvoda. Poljoprivredni razvoj mora se usmjeriti prema visokoprihodovnoj proizvodnji uz modernizaciju poljoprivrednih gospodarstava, poticanje umrežavanja malih poljoprivrednika, potporu distribuciji njihovih proizvoda te edukaciju poljoprivrednika. Nadalje, veliki broj malih parcela manjih od 1 ha predstavlja potencijal za razvoj ekološke poljoprivrede koju treba promicati. U tom su pravcu predložene mjere razvoja koje su usmjerene na poticanje poljoprivredne proizvodnje i prerade na OPG-ima, stvaranje uvjeta za plasman poljoprivrednih proizvoda, te educiranje poljoprivrednika posebice za ekološku poljoprivredu.

Analiza stanja socijalnih i gospodarskih elemenata razvoja područja Općine Vratišinec ukazala je na brojne potencijale za razvoj turizma kao značajnog čimbenika aktivacije i održivog razvoja ruralnih sredina kao što je ova. Uvjete za razvoj turizma na ovom prostoru čine očuvani krajolik Mure, kulturna baština, aktivne kulturno-umjetničke udruge, lovna područja, poljoprivredna gospodarstva, tradicionalna graditeljska arhitektura te blizina stranog tržišta. Svi ti uvjeti su još uvijek prilično slabo iskorišteni, ali kao potencijal mogu predstavljati respektabilni element u planiranju budućeg razvoja. Potencijali Općine Vratišinec omogućavaju orijentiranost na sljedeće oblike turizma: kulturni, seoski, aktivni, izletnički, lovni, a koji bi se vrlo uspješno mogli spojiti u jedan cjeloviti proizvod sve popularnijeg ruralnog turizma. Osnovne prepreke razvoja turizma na području općine očituju se u nedovoljnoj turističkoj ponudi koja ovisi o inicijativama pojedinaca, nedovoljnim promotivnim aktivnostima, neumreženosti poljoprivrede i turizma, nedovoljnoj financijskoj moći subjekata koji se žele baviti turizmom te nedostatku smještajnih kapaciteta.

Razvoju turizma potrebno je pristupiti planski uz suradnju i jači angažman kulturno umjetničkih udruga, OPG-a, lovačkog društva te lokalne samouprave, a sve u cilju kreiranja

cjelovite turističke ponude. Osim na poljoprivrednim, kulturnim i prirodnim karakteristikama ovoga područja, turistički imidž općine moguće je graditi na liku i djelu poznatog hrvatskog etnomuzikologa dr. Vinka Žganca, rođenog Vratišinčanina. Budući da do danas u Vratišincu ne postoji prostor namijenjen povijesnoj ostavštini dr. Vinka Žganca, realizacijom istoga značajno bi se doprinijelo obogaćivanju turističke ponude. Za kreiranje turističke ponude također je značajno urediti šetnice i biciklističke staze, unaprijediti uvjete za razvoj lovnog turizma, revitalizirati postojeću tradicijsku graditeljsku baštinu kako bi se stavila u funkciju turizma (smještajnih kapaciteta ili muzeja), osposobiti poljoprivredna gospodarstva za pružanje smještajnih i ugostiteljskih usluga, te poraditi na promotivnim aktivnostima turističke ponude. Stoga su mjerama strateškog cilja 1 predviđene aktivnosti za razvoj turističke ponude, turističke infrastrukture, ljudskih potencijala i marketinških aktivnosti potrebnih za razvoj turizma na području Općine Vratišinec.

STRATEŠKI CILJ 1.: GOSPODARSKI RAZVOJ	
PRIORITETI	MJERE
Prioritet 1.1. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva	Mjera 1.1.1. Razvoj poduzetničke infrastrukture i unaprjeđenje investicijskog okruženja
	Mjera 1.1.2. Jačanje konkurentnosti MSP i obrta
	Mjera 1.1.3. Poticanje razvoja poduzetnika početnika te poduzetništva žena i mladih
	Mjera 1.1.4. Razvoj ljudskih potencijala u svrhu poticanja i razvoja poduzetništva
Prioritet 1.2. Poticanje razvoja ruralnog turizma	Mjera 1.2.1. Razvoj i unaprjeđenje javne turističke infrastrukture
	Mjera 1.2.2. Razvoj turističke ponude i sadržaja
	Mjera 1.2.3. Turistička valorizacija prirodne i kulturne baštine
	Mjera 1.2.4. Oснаživanje OPG-a za pružanje ugostiteljskih/turističkih usluga
	Mjera 1.2.5. Brendiranje Općine (komunikacija, dizajn i promocija)
Prioritet 1.3. Stvaranje uvjeta za razvoj poljoprivrednih aktivnosti	Mjera 1.3.1. Poticanje umrežavanja poljoprivrednih proizvođača
	Mjera 1.3.2. Poticanje mladih poljoprivrednih proizvođača
	Mjera 1.3.3. Poticanje rekonstrukcije, modernizacije i diversifikacije poljoprivrednih gospodarstava
	Mjera 1.3.4. Edukacija poljoprivrednih proizvođača

Mjera 1.3.5.

Brendiranje domaćih proizvoda (kozji sir, bučino ulje i
sl.)

Mjera 1.3.6.

Komasacija poljoprivrednog zemljišta

9.2. STRATEŠKI CILJ 2.: UNAPRJEĐENJE INFRASTRUKTURNOG SUSTAVA OPĆINE

Razvoj javne, prometne i komunalne infrastrukture osnovni je preduvjet za uspješan socio-ekonomski napredak, te predstavlja podršku razvoju i temelj kvalitetnom življenju na području Općine Vratišinec. Analizom stanja infrastrukturnog sustava Općine Vratišinec, utvrđena je potreba ulaganja u razvoj i unaprjeđenje lokalnih i nerazvrstanih cesta, a potrebno je također osuvremeniti – asfaltirati i tehnički urediti poljske putove značajne za povezivanje naselja Općine s naseljima drugih općina. Navedeno bi doprinijelo rasterećenju županijskih cesta, a novouređene ceste bile bi pogodne i za biciklistički promet koji je tradicionalno prisutan na području Općine. Također je potrebna izgradnja novih cesta u novim stambenim zonama. U smislu sigurnosti prometa otežana je situacija na županijskoj cesti kroz naselja Vratišinec i Gornji Kraljevec zbog nedostatka pješačkih i biciklističkih staza, a prioritet Općine je izgraditi nogostup kroz glavnu ulicu u Vratišincu jer njome učenici svakodnevno pješače do škole. No obzirom da su u Općini Vratišinec predviđeni radovi na izgradnji kanalizacije i kanalizacijskih priključaka, izgradnju pješačkih staza moguće je realizirati tek po završetku komunalnih radova. Stoga je u svrhu povećanja razine sigurnosti prometnih sudionika poželjno postaviti svjetlosnu prometnu signalizaciju u blizini škole, a također je sa stajališta sigurnosti u prometu poželjno osigurati cestovni prijelaz u ulici Brodec postavljanjem branika/polubranika te uređaja za davanje svjetlosnih i zvučnih signala.

Pokrivenost vodoopskrbnom mrežom, te priključenost na istu na visokoj je razini. Vodovodnu mrežu potrebno je provesti još u ulici Ograda (u tijeku), dijelu ulice Dr. Franje Debana (u duljini od 200 m) te u ulici Marof u Gornjem Kraljevcu (nova građevinska zona). Potrebna su značajna ulaganja u izgradnju sustava odvodnje na cijelom području Općine, a koji će se u potpunosti riješiti provedbom projekta izgradnje komunalne infrastrukture u aglomeraciji Mursko Središće čija se provedba većim dijelom (70%) financira sredstvima EU, dok ostatak vrijednosti projekta sufinanciraju Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Hrvatske vode te jedinice lokalne samouprave obuhvaćene ovim projektom (Grad Mursko Središće, Općine Vratišinec, Selnica i Sv. Martin na Muri). Nadalje, potrebno je kontinuirano ulagati u izgradnju i modernizaciju postojeće javne rasvjete, te popunjavanje praznih stupova, a novu javnu rasvjetu potrebno je izgraditi u novim građevinskim/stambenim zonama.

Telekomunikacijska infrastruktura je do nedavno zadovoljavala potrebe stanovnika, no sadašnje stanje nalaže modernizaciju sustava kroz uvođenje optičkog kabela za brži prijenos podataka za svako kućanstvo. Osim što će donijeti korist stanovnicima Općine, brži internet

svakako će doprinijeti unaprjeđenju poslovanja gospodarskih subjekata na području Općine, a ujedno je i preduvjet za razvoj turističkih aktivnosti. Elektroopskrba naselja ocjenjuje se zadovoljavajućom, ali ostaje potreba osiguranja napajanja planiranih gospodarskih zona u budućnosti.

Osim prometne i komunalne infrastrukture, veliki značaj za socijalno-gospodarski razvoj Općine ima i kvaliteta usluga te društvena infrastruktura čije unaprjeđenje je također predviđeno jednim od prioriteta i mjerama u okviru ovoga strateškog cilja. Društvenu infrastrukturu čine svi objekti koji zadovoljavaju potrebe stanovništva u okviru odgojno-obrazovnih, kulturnih, sportskih, zdravstvenih i drugih djelatnosti. Kako je društvena infrastruktura usmjerena prema podizanju standarda i kvalitete života svih stanovnika, potrebe ulaganja u ovaj dio infrastrukture čine važan segment razvoja Općine. Stoga je predloženim prioritetom obuhvaćeno unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove odgojno-obrazovne infrastrukture, razvoj infrastrukture i programa za skrb starijih osoba, te adaptacija javnih i društvenih objekata.

Odgojno-obrazovna infrastruktura svojim trenutnim kapacitetima ne zadovoljava potrebe na području Općine. U predškolskom odgoju potrebno je izgraditi i osposobiti nove prostorne kapacitete, posebice za upis jasličke skupine djece, dok u osnovno-školskom obrazovanju treba težiti unaprjeđenju i modernizaciji. Nastava se odvija u dvije smjene, no teži se tome da se nastava odvija u jednoj smjeni, za što je potrebno nadograditi kat škole. Nastava tjelesnog odgoja u zatvorenom se zasada održava u neadekvatnom prostoru – školskom holu te je jedan od prioriteta Općine izgradnja športske dvorane koja će služiti ne samo učenicima, već i udrugama i svim stanovnicima Općine. Obzirom na sve veću informatičku pismenost učenika, nastavu bi trebalo prilagoditi odnosno modernizirati kroz nabavu pametnih ploča, računala ili tableta. Učenicima bi također koristilo da u svojoj okolini imaju uvjete za izvođenje iskustvene – terenske nastave.

Uslijed negativnih demografskih čimbenika na području Općine Vratišinec, kao i na području cijele Republike Hrvatske, evidentiran je porast broja korisnika socijalne skrbi. Zastarjelost cjelokupnog sustava nameće uvođenje novih normi i standarda u sustav zdravstvene i socijalne skrbi. To se posebno odnosi na konstruktivno rješavanje problema vezanih za starost, siromaštvo i zdravstveno stanje, odnosno čuvanje dostojanstva osoba treće životne dobi. Stanovnicima Općine dostupna je primarna zdravstvena zaštita kroz 1 ordinaciju opće medicine te 1 stomatološku ordinaciju. Socijalna skrb stanovništva organizirana je kroz državne ustanove i različite udruge koje djeluju na području Županije, ali ne i na području same Općine. Uočen je i nedostatak smještajnih kapaciteta za smještaj starih i nemoćnih, te kapaciteta i programa za brigu o osobama s invaliditetom. Potrebitim mještanima Općine također nije dostupna palijativna skrb. Stoga je u okviru strateškog cilja 2 predviđen razvoj infrastrukture, programa i aktivnosti za unaprjeđenje usluga socijalne skrbi na području Općine .

Važan dio društvene infrastrukture na području Općine Vratišinec čine još i dva društvena doma u koje Općina u skladu sa svojim mogućnostima kontinuirano ulaže, a preostaje još

potreba adaptacije društvenog doma u Gornjem Kraljevcu. Također je potrebno kontinuirano ulagati u dječja i športska igrališta, razvoj novih sportsko-rekreacijskih i društvenih sadržaja te poduzeti aktivnosti za očuvanje postojećih sportsko-rekreacijskih sadržaja od uništavanja, posebice dječjih igrališta (zbog redovite upotrebe, utjecaja vremenskih neprilika, korozije te vandalizma).

STRATEŠKI CILJ 2.: UNAPRJEĐENJE INFRASTRUKTURNOG SUSTAVA OPĆINE

PRIORITETI	MJERE
Prioritet 2.1. Unaprjeđenje javne, komunalne i prometne infrastrukture	Mjera 2.1.1. Rekonstrukcija, modernizacija i izgradnja vodoopskrbnog sustava
	Mjera 2.1.2. Izgradnja sustava odvodnje otpadnih i oborinskih voda
	Mjera 2.1.3. Unaprjeđenje sustava javne rasvjete
	Mjera 2.1.4. Izgradnja/modernizacija cestovne infrastrukture
	Mjera 2.1.5. Izgradnja/modernizacija nogostupa i biciklističkih staza
	Mjera 2.1.6. Sanacija opasnih mjesta i postavljanje prometne signalizacije
	Mjera 2.1.7. Izgradnja/modernizacija ostale javne, prometne i komunalne infrastrukture (mostovi, prilazi, ugibaldišta, parkirališta, groblja, mrtvačnica i dr.)
	Mjera 2.1.8. Omogućavanje pristupa širokopojasnom internetu
Prioritet 2.2. Razvoj i unaprjeđenje društvene infrastrukture i društvenih djelatnosti	Mjera 2.2.1. Izgradnja i opremanje dodatnih smještajnih kapaciteta dječjeg vrtića
	Mjera 2.2.2. Poboljšanje uvjeta za izvođenje nastave u osnovnoškolskom obrazovanju
	Mjera 2.2.3. Razvoj infrastrukture, programa i aktivnosti socijalnih usluga
	Mjera 2.2.4. Izgradnja i adaptacija sportsko-rekreacijske infrastrukture
	Mjera 2.2.5. Izgradnja, održavanje i opremanje dječjih igrališta
	Mjera 2.2.6. Adaptacija i opremanje prostora za rad udruga, mjesnih odbora i društvenih domova

9.3. STRATEŠKI CILJ 3.: ODRŽIVI RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVOTA U ZAJEDNICI

Održivi razvoj ključna je koncepcija na osnovama koje je potrebno planirati budući razvoj Općine, a obuhvaća dva važna pojma: razborito upravljanje prirodnim i kulturnim dobrima te ljudske potrebe.

Zaštita okoliša i upravljanje energijom temelji se na potrebi očuvanja svih sastavnica okoliša (voda, zrak, tlo, krajobraz, biljni i životinjski svijet) koje predstavljaju osnovni resurs održivog razvoja. Prioritet Zaštita okoliša i primjena obnovljivih izvora energije (OIE) usmjeren je na smanjenje/ublažavanje i eliminaciju negativnih posljedica na okoliš, a za postizanje ovog strateškog prioriteta definirane su mjere koje se odnose na održivo gospodarenje otpadom te jače korištenje OIE. Aktivnosti koje se trebaju provoditi u cilju zaštite okoliša od štetnog utjecaja otpada, te zaštite zdravlja ljudi su: uskladiti plan gospodarenja otpadom sa zakonskom regulativom – izrada novog, provoditi mjere selektiranja otpada, podizati razinu svijesti stanovnika o aktualnim temama u području zaštite okoliša, te započeti postupak sanacije odlagališta otpada Močile.

U okviru održivog razvoja Općine, značajnu ulogu ima i korištenje obnovljivih izvora energije koji povećavaju sigurnost energetske održivosti. U skoroj budućnosti smatra se da će obnovljivi izvori energije preuzeti značajan udio u proizvodnji energije gospodarskog i društvenog sektora. S druge strane, velik broj stambenih objekata na području Općine je starije gradnje te nemaju adekvatnu toplinsku izolaciju što rezultira većom potrošnjom energije, a mjerama energetske učinkovitosti može se značajno smanjiti potrošnja. Tendencija Općine Vratišinec je također jače korištenje obnovljivih izvora energije, kako u smislu postavljanja solarnih panela na javnim objektima, tako i u smislu poticanja privatnih investicija ovoga tipa. Stoga je u okviru predloženog prioriteta planirano intenzivnije promoviranje i provođenje mjera korištenja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti, osmišljavanje i provedba programa sufinanciranja proizvodnje uz korištenje energije iz OIE, te održavanje informativno-edukativnih radionica o prednostima i potencijalnim modelima financiranja uvođenja novih energetske učinkovitih tehnologija. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost sufinancira nabavu sustava za korištenje OIE građanima, jedinicama lokalne samouprave te pravnim subjektima, kao i provođenje mjera energetske učinkovitosti koje treba poticati. Istovremeno planiranje ovakvih aktivnosti podrazumijeva i angažman lokalnih tvrtki odnosno potiče gospodarsku aktivnost. Nadalje, zbog velike potrošnje električne energije u postojećem sustavu javne rasvjete koja većim dijelom koristi živine i natrijeve izvore svjetlosti, Općina Vratišinec započela je s modernizacijom javne rasvjete, a tendencija je do kraja 2020. godine modernizirati i zamijeniti postojeću javnu rasvjetu novom, energetske učinkovitom i ekološki prihvatljivom LED javnom rasvjetom.

Osim zaštite okoliša i prirodnih vrijednosti, za održivi razvoj Općine Vratišinec važno je posebnu pozornost usmjeriti i na zaštitu i očuvanje kulturnih vrijednosti. Premda je smještena

u ruralnu sredinu, koja na svom mikro prostoru nema osnovane kulturne institucije (muzeja, kazališta i sl.), općina Vratišinec ipak posjeduje kulturne sadržaje i kulturnu baštinu. Osim objekata (zaštićenih građevina – crkva i zgrada stare škole), spomenika, javne sakralne arhitekture, arheoloških lokaliteta, tradicijske građevinske arhitekture, uređene etno zbirke, u Općini djeluju i kulturno-umjetničke udruge koje čine okosnicu kulturnog života Općine Vratišinec. Kulturnu baštinu, kulturne sadržaje i nositelje kulturnog razvoja Općine potrebno je zaštititi, poduprijeti, promicati, unaprijediti te valorizirati u svrhu stvaranja prepoznatljivog identiteta Općine, intenziviranja kulturnog života te razvoja turističkih aktivnosti na području Općine. Stoga je jedan od prioriteta za ostvarenje ovoga cilja zaštita i održivo korištenje kulturne baštine.

Organizacije civilnog društva su također važan čimbenik društvenog razvoja područja Općine, a unatoč njihovom malom broju ističu se aktivnim djelovanjem, posebice u području kulture, športa te u području mladih. Udruge civilnog društva nemaju sustavni izvor financiranja i svoje programe uglavnom provode volonterski ili se financiraju iz proračuna Općine, stoga su u okviru prioriteta za razvoj organizacija civilnog društva predviđene mjere za jačanje kapaciteta udruga (posebice za korištenje vanjskih izvora financiranja i vođenje politike održivog razvoja udruga) te za poticanje inicijativa OCD-a za razvoj novih sadržaja, rješavanje potreba u lokalnoj zajednici te zagovaranje interesa različitih društvenih skupina. Jače uključivanje stanovništva u aktivnosti planiranja i razvoja Općine jedna je od temeljnih pretpostavki održivog socio-ekonomskog razvitka Općine.

U svrhu unaprjeđenja kvalitete života u zajednici, Općina Vratišinec teži biti primjer socijalne osjetljivosti za najugroženije skupine stanovništva. Socijalna i društvena osjetljivost mjeri se razinom opremljenosti društva sadržajima za djecu i mlade, podršci koja se osigurava obiteljima s malom djecom i zaposlenim majkama te osobama treće dobi, posebno starim i bolesnim. Stoga je potrebno unaprijediti položaj nezaposlenih osoba na tržištu rada, poticati društvenu uključenost osoba u nepovoljnom položaju, te provoditi programe pomoći socijalno ugroženim obiteljima od strane lokalne samouprave kao i poticanjem dobročinstava lokalnog stanovništva, a navedeno predstavlja mjere u okviru prioriteta 3.4. Povećanje socijalne uključenosti.

Za razvoj lokalne zajednice ključan je i kontinuirani razvoj ljudskih potencijala lokalne samouprave, posebice u području pisanja i provedbe EU projekata te provođenja direktiva i smjernica Europske unije. Samo educiran, informiran i kompetentan kadar može biti temelj dinamike brzog razvoja, te se jedino na taj način može nositi sa sve zahtjevnijim i sve složenijim poslovima koje jedinice lokalne samouprave moraju obavljati.

STRATEŠKI CILJ 3.: ODRŽIVI RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVOTA U ZAJEDNICI

PRIORITETI	MJERE
Prioritet 3.1. Zaštita okoliša i primjena obnovljivih izvora energije (OIE)	Mjera 3.1.1. Uspostava cjelovitog sustava održivog gospodarenja otpadom
	Mjera 3.1.2. Primjena OIE i mjera energetske učinkovitosti u javnom i privatnom sektoru
	Mjera 3.1.3. Podizanje razine svijesti stanovništva o važnosti zaštite okoliša, razvrstavanju otpada te o prednostima korištenja OIE
Prioritet 3.2. Zaštita i održivo korištenje kulturne baštine	Mjera 3.2.1. Zaštita i obnova kulturne baštine
	Mjera 3.2.2. Razvoj i poticanje kulturnih inicijativa
Prioritet 3.3. Razvoj organizacija civilnog društva	Mjera 3.3.1. Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva
	Mjera 3.3.2. Poticanje suradnje sa srodnim civilnim organizacijama na lokalnoj, državnoj i međunarodnoj razini
	Mjera 3.3.3. Jačanje OCD-a u razvoju sadržaja i pružanju usluga od općeg interesa
Prioritet 3.4. Povećanje socijalne uključenosti	Mjera 3.4.1. Unaprjeđenje mogućnosti zapošljavanja osoba u nepovoljnom položaju
	Mjera 3.4.2. Poticanje društvene uključenosti osoba u nepovoljnom položaju
	Mjera 3.4.3. Provođenje programa pomoći socijalno ugroženim obiteljima
Prioritet 3.5. Jačanje i razvoj lokalne samouprave	Mjera 3.5.1. Razvoj ljudskih potencijala
	Mjera 3.5.2. Unaprjeđenje partnerstva i suradnje s drugim općinama i institucijama u RH i inozemstvu (projekti prekogranične suradnje)

9.4. RAZRADA MJERA ZA OSTVARENJE STRATEŠKIH CILJEVA

STRATEŠKI CILJ 1.: GOSPODARSKI RAZVOJ

PRIORITET 1.1.	Razvoj malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva
MJERA 1.1.1.	Razvoj poduzetničke infrastrukture i unaprjeđenje investicijskog okruženja
CILJ MJERE:	Stvoriti pretpostavke za pokretanje gospodarskih aktivnosti i privlačenje investicija na području Općine te stvoriti mogućnosti za otvaranje novih radnih mjesta.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Povrat zemljišta od RH • Priprema tehničke dokumentacije, dokumentacije projektnog prijedloga i dokumentacije o nabavi • Apliciranje projekta za sufinanciranje iz državnog proračuna i EU fondova i programa • Uređenje zemljišta i okoliša • Ulaganje u izgradnju infrastrukture i opremanje poduzetničke zone • Organizacija i upravljanje poduzetničkom zonom • Marketinške aktivnosti poduzetničke zone • Donošenje poticajnih mjera za privlačenje poslovnih subjekata i investicija u poduzetničku zonu
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, poslovni subjekti
OČEKIVANI REZULTATI:	Uspostavljena kvalitetna poduzetnička infrastruktura, ostvaren rast i razvoj poduzetnika, stvoreni novi poduzetnici, otvorena nova radna mjesta, kreirana povoljna poduzetnička klima, doprinos razvoju lokalne zajednice.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Izgrađena i opremljena poduzetnička zona • Broj poslovnih subjekata u poduzetničkoj zoni • Broj zaposlenih u poduzetničkoj zoni • Izrađen marketing plan razvoja poduzetničke zone • Donešene mjere poticanja i subvencioniranja poduzetnika i obrtnika
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 1.1.	Razvoj malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva
MJERA 1.1.2.	Jačanje konkurentnosti MSP i obrta
CILJ MJERE:	Podići razinu gospodarske konkurentnosti lokalnih poduzetnika i obrtnika ulaganjem u unaprjeđenje poslovanja te modernizaciju proizvodnje i usluga – usklađivanje s EU standardima.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Uvođenje novih tehnologija u proizvodne procese • Razvoj novih proizvoda temeljenih na visokoj dodanoj vrijednosti • Promidžba poduzetnika – sudjelovanje na sajmovima, konferencijama, povezivanje s potencijalnim investitorima • Poticanje suradnje i poslovnog udruživanja poduzetnika u klastere • Poticanje oživljavanja i razvoja tradicijskih obrta i zanata • Priprema projektnih prijedloga i apliciranje na nacionalne i EU fondove i programe

NOSITELJ:	Općina Vratišinec, poslovni subjekti
OČEKIVANI REZULTATI:	Povećana razina konkurentnosti malih i srednjih poduzetnika i obrtnika, razvijeni novi proizvodi, unaprjeđena proizvodnja, ostvareni bolji poslovni rezultati, otvorena nova radna mjesta, ostvareni novi poslovni kontakti i suradnje.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj projekata usmjerenih na povećanje konkurentnost MSP i obrta • Iznos ulaganja u nove tehnologije i modernizaciju poslovanja • Broj novih proizvoda visoke dodane vrijednosti • Broj korištenih poticajnih mjera za razvoj tradicijskih obrta i zanata • Visina ostvarene potpore iz nacionalnih i EU fondova i programa • Broj učlanjenih poduzetnika i obrtnika u klaster ili zadrugu poduzetnika
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 1.1.	Razvoj malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva
MJERA 1.1.3.	Poticanje razvoja poduzetnika početnika te poduzetništva žena i mladih
CILJ MJERE:	Unaprijediti poduzetničku kulturu, pružiti podršku novim poduzetničkim pothvatima s posebnim naglaskom na žene poduzetnice i mlade poduzetnike, pružiti potrebne informacije za pokretanje i realizaciju poslovnih ideja – pripremiti početnike za ulazak u poduzetnički pothvat, potaknuti samozapošljavanje.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Pružanje stručne potpore zainteresiranim budućim poduzetnicima • Organizacija edukacija za razvoj poduzetničkih vještina i stavova • Subvencioniranje projekata poduzetnika početnika, poduzetništva žena i mladih • Educiranje o poticajnim mjerama HZZ-a i povoljnom financiranju kroz EU fondove i kredite za poduzetnike početnike, žene i mlade (npr. ESIF zajmovi) • Priprema projektnih prijedloga i apliciranje na nacionalne i EU fondove i programe
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, poslovni subjekti, HZZ
OČEKIVANI REZULTATI:	Razvoj novih poduzeća i obrta, ojačana uloga žena i mladih u poduzetništvu, ostvareno samozapošljavanje, potaknute nove poduzetničke ideje.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj projekata poduzetnika početnika, žena i mladih financiranih sredstvima EU fondova • Broj novoosnovanih poduzeća i obrta • Broj provedenih edukacija
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 1.1.	Razvoj malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva
MJERA 1.1.4.	Razvoj ljudskih potencijala u svrhu poticanja i razvoja poduzetništva
CILJ MJERE:	Ojačati izobrazbu za poduzetništvo, unaprijediti kompetencije poduzetnika i obrtnika potrebnih za rad u tržišnim okolnostima.

AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj novih projekata/modela izobrazbe, osposobljavanja i usavršavanja poduzetnika u razvoju i poduzetnika početnika • Povećati svijest o potrebi i mogućnostima cjeloživotnog učenja • Obučavanje poduzetnika za primjenu novih tehnologija i inovacija • Provedba edukacija za stjecanje novih znanja i vještina • Osigurati prijenos znanja između uspješnih poduzetnika i poduzetnika početnika • Informiranje i educiranje poduzetnika o načinima, uvjetima i mogućnostima korištenja EU fondova i povoljnog kreditiranja
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, poslovni subjekti
OČEKIVANI REZULTATI:	Unaprijeđene kompetencije, znanja i vještine poduzetnika početnika i poduzetnika u razvoju, informirani poduzetnici, kvalitetnije poslovno upravljanje, unaprijeđeno poslovanje poduzetnika i obrtnika, nova radna mjesta.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj provedenih edukacija • Broj poduzetnika koji su stekli nova znanja i vještine • Broj poduzetnika koji koriste programe cjeloživotnog učenja • Broj novih poduzetnika
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 1.2.	Poticanje razvoja ruralnog turizma
MJERA 1.2.1.	Razvoj i unaprjeđenje javne turističke infrastrukture
CILJ MJERE:	Stvoriti preduvjete za razvoj turizma na području Općine.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj i uređenje javne turističke infrastrukture: tematskih, poučnih i biciklističkih staza, izletišta, igrališta, centra za posjetitelje i dr. • Postavljanje znakova turističke signalizacije
NOSITELJ:	Općina Vratišinec
OČEKIVANI REZULTATI:	Unaprjeđena turistička infrastruktura na području Općine.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Razvijena tematska/poučna staza • Uređene biciklističke rute • Uređeno izletišta i igrališta • Broj postavljenih znakova turističke signalizacije • Broj turističkih dolazaka
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 1.2.	Poticanje razvoja ruralnog turizma
MJERA 1.2.2.	Razvoj turističke ponude i sadržaja
CILJ MJERE:	Povećati kvalitetu ukupne turističke ponude, doprinijeti raznolikosti turističke ponude, povećati atraktivnost destinacije, stvoriti pretpostavke za održivi

	turizam temeljen na atraktivnostima/posebnostima Općine.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Poticanje razvoja lovnog turizma i organiziranih lovnih programa • Kreiranje kulturnih programa temeljenih na kulturnoj i sakralnoj baštini • Revitalizacija i prezentacija starih zanata • Poticanje stvaranja i plasmana izvornih suvenira • Jačanje lokalnih tradicijskih manifestacija i razvoj novih • Poticanje suradnje dionika turističkog sektora s dionicima drugih gospodarskih djelatnosti, javnog i civilnog sektora
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, udruge
OČEKIVANI REZULTATI:	Podignuta razina kvalitete turističke ponude, povećan broj turističkih dolazaka, razvijeni novi turistički proizvodi, stvorena nova radna mjesta, održiv razvoj turizma.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj novih turističkih sadržaja • Broj posjetitelja • Broj novih manifestacija
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 1.2. Poticanje razvoja ruralnog turizma

MJERA 1.2.3. Turistička valorizacija prirodne i kulturne baštine

CILJ MJERE:	Unaprjeđenje kulturne ponude, promocija, valorizacija i zaštita kulturne i prirodne baštine, revitalizacija sela i očuvanje karakterističnog krajobraza.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Održavanje kulturnih i vjerskih objekata • Zaštita i oživljavanje tradicijske arhitekture – poticanje obnove tradicijskih kuća te njihovo uključivanje u turističku ponudu kao npr. etnološkog muzeja ili smještajnih kapaciteta • Uređenje muzeja posvećenog liku i djelu dr. Vinka Žganca • Zaštita i oživljavanje povijesnih i arheoloških lokaliteta • Promocija prirodnih ljepota Općine Vratišinec
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, kulturno-umjetničke udruge
OČEKIVANI REZULTATI:	Kvalitetna i ujednačena kulturna ponuda tijekom cijele godine, očuvan karakteristični krajobraz, unaprjeđena turistička ponuda, povećan broj turističkih dolazaka.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Očuvana i promovirana kulturna i prirodna baština • Zaštićen identitet Općine • Oživljeni arheološki lokaliteti i tradicijska baština • Broj kutlurnih sadržaja i programa • Broj posjetitelja/turističkih dolazaka
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 1.2. Poticanje razvoja ruralnog turizma

MJERA 1.2.4. Osnaživanje OPG-a za pružanje ugostiteljsko-turističkih usluga

CILJ MJERE:	Potaknuti razvoj seoskog turizma na OPG-ima, umrežiti OPG-e u kreiranju turističke ponude na seoskim imanjima.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Informiranje i edukacija nositelja OPG-a o mogućnostima, propisima i uvjetima obavljanja turističkih i ugostiteljskih djelatnosti na imanju • Educiranje nositelja OPG-a o mogućim izvorima financiranja i dostupnim bespovratnim sredstvima za bavljenje seoskim turizmom (ugostiteljske usluge, usluge pružanja smještaja i druge dopunske djelatnosti) • Donošenje poticajnih mjera za razvoj agroturizma na području Općine • Priprema projekata i apliciranje za sredstva nacionalnih i EU fondova i programa
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, OPG-i
OČEKIVANI REZULTATI:	Samozapošljavanje inovativnih, mladih i kreativnih osoba, unaprjeđena turistička ponuda, olakšan plasman domaćih proizvoda, povećan broj turističkih dolazaka/noćenja.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj seoskih domaćinstava koja se bave agroturizmom • Broj smještajnih kapaciteta i objekata za usluživanje hrane i pića na seoskim imanjima • Broj noćenja i turističkih dolazaka • Broj projekata za razvoj seoskog turizma • Visina ulaganja i ostvarenih bespovratnih potpora u ruralnom turizmu Općine
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 1.2.	Poticanje razvoja ruralnog turizma
MJERA 1.2.5.	Brendiranje Općine (komunikacija, dizajn i promocija)
CILJ MJERE:	Razvoj turističkog identiteta temeljenog na posebnostima Općine.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja imidža Općine na liku i bogatoj kulturnoj ostavštini dr. Vinka Žganca, tradiciji, povijesti, krajoliku, životnom stilu, gastro ponudi, kvalitetnim domaćim proizvodima • Promotivne aktivnosti - Stvaranje vizuala, fotografija i video materijala posebnosti Općine • Online prezentacija Općine - web stranice / društvene mreže • Suradnja svih dionika u stvaranju jedinstvene, objedinjene turističke ponude
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, udruge, poslovni i poljoprivredni subjekti
OČEKIVANI REZULTATI:	Općina Vratišinec profilirana kao turistička destinacija.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj promotivnih materijala i promotivnih aktivnosti • Posjećenost web stranica i profila na društvenim mrežama • Broj turističkih dolazaka
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 1.3.	Stvaranje uvjeta za razvoj poljoprivrednih aktivnosti
MJERA 1.3.1.	Poticanje umrežavanja poljoprivrednih proizvođača
CILJ MJERE:	Stvoriti proizvodnu i tržišnu/distributivnu infrastrukturu za poljoprivredne proizvode, poboljšati položaj malih poljoprivrednih proizvođača na tržištu, povećati obujam poljoprivredne proizvodnje, te olakšati uvjete proizvodnje i tržišnog plasmana poljoprivrednih proizvoda.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Osnivanje poljoprivredne zadruge • Kontinuirano educiranje članova zadruge • Suradnja s drugim zadrugama na regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini • Razvoj prerađivačkih i skladišnih kapaciteta/nabava zajedničke opreme • Organiziranje sajмова/lokalne tržnice poljoprivrednih proizvoda
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, poljoprivredna gospodarstva
OČEKIVANI REZULTATI:	Osnovana poljoprivredna zadruga, niži troškovi nastupa na tržištu poljoprivrednih proizvođača, povećana konkurentnost PG-a, povećan obujam proizvodnje i veći prihodi, lakša distribucija poljoprivrednih proizvoda.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Osnovana poljoprivredna zadruga • Broj članova poljoprivredne zadruge • Ostvareni prihodi poljoprivrednih proizvođača – članova zadruge • Količina plasiranih poljoprivrednih proizvoda putem zadruge • Izgrađeni objekti za skladištenje i preradu
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 1.3.	Stvaranje uvjeta za razvoj poljoprivrednih aktivnosti
MJERA 1.3.2.	Poticanje mladih poljoprivrednih proizvođača
CILJ MJERE:	Potaknuti demografsku obnovu Općine i samozapošljavanje, potaknuti mlade na bavljenje poljoprivredom, zadržati mlado stanovništvo.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Organiziranje i provedba edukacija - motiviranje, informiranje i educiranje mladih poljoprivrednika o mogućnostima mladih poljoprivrednika i ishođenju bespovratnih sredstava iz Programa ruralnog razvoja • Poticanje mladih poljoprivrednika na preuzimanje OPG-a od starijih nositelja • Subvencioniranje mladih poljoprivrednika – registracija OPG-a, priprema zahtjeva za dobivanje potpore i stručna pomoć u provedbi • Strukovno osposobljavanje mladih poljoprivrednika, korisnika potpore
NOSITELJ:	Općina Vratišinec
OČEKIVANI REZULTATI:	Uspješni mladi poljoprivrednici, nova zapošljavanja, povećana konkurentnost poljoprivrednog sektora.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Porast broja mladih poljoprivrednika • Broj odobrenih potpora mladim poljoprivrednicima • Broj zainteresiranih polaznika edukacija

RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.
----------------------------	-------------

PRIORITET 1.3.	Stvaranje uvjeta za razvoj poljoprivrednih aktivnosti
MJERA 1.3.3.	Poticanje rekonstrukcije, modernizacije i diversifikacije poljoprivrednih gospodarstava
CILJ MJERE:	Povećati i unaprijediti poljoprivrednu proizvodnju te povećati konkurentnost poljoprivrednih proizvođača.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Informiranje i educiranje poljoprivrednika o mogućnostima korištenja bespovratnih sredstava Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) za ulaganja u zemljište, opremu, mehanizaciju, gospodarske objekte, objekte za proizvodnju, preradu, skladištenje poljoprivrednih proizvoda, pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti i dr. • Poticanje razvoja dopunskih djelatnosti na PG-ima: proizvodnja poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, izrada neprehrambenih proizvoda i rukotvorina, pružanje turističkih i ugostiteljskih usluga te ostalih sadržaja) • Promocija ekološke poljoprivrede i provedba edukacija o mogućnostima i uvjetima ekološke poljoprivrede • Poticanje uvođenja novih tehnologija, certificiranja, zaštite i standardizacije poljoprivrednih proizvoda • Priprema zahtjeva i prijava na natječaje za korištenje sredstava EPFRR-a
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, poljoprivredna gospodarstva
OČEKIVANI REZULTATI:	Smanjeni troškovi proizvodnje, povećana produktivnost i konkurentnost poljoprivrednih proizvođača, stvorena dodana vrijednost poljoprivrednih proizvoda, porast ulaganja u fizičku imovinu poljoprivrednih gospodarstava, stvorena nova radna mjesta, povećan broj ekoloških proizvođača, obogaćena turistička ponuda Općine.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj moderniziranih i diversificiranih PG-a • Broj novih dopunskih djelatnosti na PG-ima • Broj eko-proizvođača i eko proizvoda • Broj polaznika edukacija • Broj ostvarenih bespovratnih potpora
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 1.3.	Stvaranje uvjeta za razvoj poljoprivrednih aktivnosti
MJERA 1.3.4.	Edukacija poljoprivrednih proizvođača
CILJ MJERE:	Povećati kompetencije i informiranost poljoprivrednih proizvođača, potaknuti investicije u poljoprivredi, ojačati poljoprivredne aktivnosti, potaknuti stvaranje novih radnih mjesta.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacija i provedba edukacija o mogućnostima financiranja ulaganja u poljoprivredna gospodarstva kroz Program ruralnog razvoja do 2020. • Organizacija i provedba edukacija o mogućnostima prerade, trženja i

	<p>razvoja poljoprivrednih i nepoljoprivrednih proizvoda, te uzgoja novih i profitabilnijih kultura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacija i provedba edukacija o mogućnostima samozapošljavanja u poljoprivredi, posebice o mogućnostima i prednostima mladih poljoprivrednika • Poticanje cjeloživotnog učenja i stručne izobrazbe u sektoru poljoprivrede
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, poljoprivredna gospodarstva, Međimurska županija
OČEKIVANI REZULTATI:	Provedene edukacije o jačanju konkurentnosti i mogućnostima financiranja ulaganja u poljoprivredna gospodarstva, povećana konkurentnost poljoprivrednih proizvođača, povećan broj mladih poljoprivrednika te veća iskorištenost sredstava Programa ruralnog razvoja.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj provedenih edukacija • Broj educiranih poljoprivrednika • Broj podnesenih zahtjeva na natječaje namijenjene poljoprivrednicima • Broj PG-a koji su ostvarili bespovratne potpore • Broj novozaposlenih u poljoprivredi
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 1.3.	Stvaranje uvjeta za razvoj poljoprivrednih aktivnosti
MJERA 1.3.5.	Brendiranje domaćih proizvoda
CILJ MJERE:	Povećati vrijednost kvalitetnih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, olakšati plasman domaćih proizvoda, promovirati kvalitetne domaće proizvode.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Definiranje proizvoda koje je potrebno brendirati (kozji sir, bučino ulje i sl.) • Informiranje o izvorima financiranja za programe kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu • Subvencioniranje prerađivača koji proizvode brendirane proizvode te poljoprivrednika koji prodaju proizvode prerađivačima • Uspostavljanje sustava kvalitete i upravljanje sustavom • Certificiranje proizvoda • Podizanje razine svijesti među prodavačima o kvaliteti i jedinstvenim značajkama proizvoda iz Međimurja • Promocija i uključivanje brendiranih proizvoda u turističku ponudu
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, Hrvatska gospodarska komora Čakovec, Savjetodavna služba, poljoprivredna gospodarstva, Međimurska županija
OČEKIVANI REZULTATI:	Promovirani visokokvalitetni domaći proizvodi, uveden sustav kvalitete u proizvodnji prepoznatljivih domaćih proizvoda, unaprijeđenja turistička ponuda, doprinos stvaranju jedinstvenog imidža Općine.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Ostvarene potpore za sudjelovanje u sustavima kvalitete • Broj PG-a koji sudjeluju u sustavima kvalitete • Količina proizvedenih i plasiranih brendiranih proizvoda
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 1.3.	Stvaranje uvjeta za razvoj poljoprivrednih aktivnosti
MJERA 1.3.6.	Komasacija poljoprivrednog zemljišta
CILJ MJERE:	Stvoriti povoljne uvjete za razvoj poljoprivredne proizvodnje, potaknuti održivo gospodarenje poljoprivrednim zemljištem, ojačati poljoprivrednu proizvodnju, povećati efikasnost i ekonomsku isplativost poljoprivredne proizvodnje.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada višegodišnjeg programa komasacije zemljišta Općine • Provedba administrativnih i tehničkih postupaka sukladno Zakonu o komasaciji poljoprivrednog zemljišta • Okrupnjavanje poljoprivrednih posjeda i katastarskih čestica u veće i pravilnije • Uređenje i izgradnja poljoprivrednih putova, vodnih građevina za melioracije, izvođenje drugih radova na uređenju poljoprivrednih zemljišta • Apliciranje za sredstva Programa ruralnog razvoja namijenjenih jedinicama lokalne samouprave za provedbu komasacije
NOSITELJ:	Općina Vratišinec
OČEKIVANI REZULTATI:	Ekonomičnije iskorištavanje poljoprivrednog zemljišta, stvoreni uvjeti za razvoj poljoprivredne proizvodnje, okrupnjene manje parcele u veće, uređene nove mreže putova i kanala, rast produktivnosti i profitabilnosti poljoprivredne proizvodnje.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj okrupljenih poljoprivrednih parcela/površina okrupljenog zemljišta • Izrađen program komasacije zemljišta Općine • Broj uređenih puteva i kanala, te izgrađenih vodnih građevina • Visina ostvarenih potpora za komasaciju zemljišta
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

STRATEŠKI CILJ 2.: UNAPRJEĐENJE INFRASTRUKTURNOG SUSTAVA OPĆINE

PRIORITET 2.1.	Unaprjeđenje javne, komunalne i prometne infrastrukture
MJERA 2.1.1.	Rekonstrukcija, modernizacija i izgradnja vodoopskrbnog sustava
CILJ MJERE:	Izgraditi vodovodnu mrežu u naseljima u kojima ista nedostaje te u novim građevinskim zonama, unaprijediti sustav vodoopskrbe, spriječiti gubitke vode na vodovodnoj mreži.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada projektno-tehničke dokumentacije • Apliciranje na natječaje za dodjelu bespovratnih sredstava • Izgradnja vodovodne mreže s pripadajućim objektima • Sanacija zastarjelih i poroznih cjevovoda u vodoopskrbnoj mreži
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, Međimurske vode
OČEKIVANI REZULTATI:	Izgrađen sustav vodoopskrbe dostupan svim stanovnicima Općine, smanjeni gubici vode u vodoopskrbnom sustavu, sanirane dotrajale cijevi

INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Postotak pokrivenosti vodoopskrbnom mrežom/duljina izgrađene vodovodne mreže • Broj kućanstava priključenih na vodovodnu mrežu • Duljina obnovljene/sanirane vodovodne mreže
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 2.1. Unaprjeđenje javne, komunalne i prometne infrastrukture	
MJERA 2.1.2.	Izgradnja sustava odvodnje otpadnih i oborinskih voda
CILJ MJERE:	Izgraditi sustav odvodnje otpadnih voda na području Općine Vratišinec, unaprijediti kvalitetu života i zdravlja stanovnika, smanjiti štetni utjecaj na okoliš
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Izvršenje partnerskih obaveza Ugovora o sufinanciranju izgradnje sustava odvodnje u aglomeraciji Mursko Središće • Osiguranje iznosa sufinanciranja projekta • Izgradnja sustava odvodnje otpadnih i oborinskih voda • Poticajne mjere stanovništvu za priključenje na sustav odvodnje
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, Međimurske vode
OČEKIVANI REZULTATI:	Izgrađen sustav odvodnje otpadnih voda u Općini Vratišinec, eliminirani štetni utjecaji otpadnih voda na okoliš, poboljšana kvaliteta života stanovnika Općine Vratišinec
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Duljina izgrađenog sustava odvodnje otpadnih voda • Broj kućanstava priključenih na sustav odvodnje
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 2.1. Unaprjeđenje javne, komunalne i prometne infrastrukture	
MJERA 2.1.3.	Unaprjeđenje sustava javne rasvjete
CILJ MJERE:	Modernizirati postojeću javnu rasvjetu, izgraditi novu javnu rasvjetu u novim stambenim zonama, smanjiti troškove javne rasvjete te svjetlosno onečišćenje
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada projektne dokumentacije za izgradnju nove i modernizaciju postojeće javne rasvjete • Demontaža neučinkovite i ekološki neprihvatljive rasvjetne opreme, te nabava i ugradnja energetski učinkovitih LED rasvjetnih tijela i opreme • Poboljšanje sustava upravljanja javnom rasvjetom • Priprema dokumentacije i prijava za financiranje projekta modernizacije javne rasvjete iz EU fondova
NOSITELJ:	Općina Vratišinec
OČEKIVANI REZULTATI:	Modernizirana, ekološki prihvatljiva i energetski učinkovita javna rasvjeta, provedena javna rasvjeta u svim stambenim i građevinskim zonama.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Razvijen sustav upravljanja javnom rasvjetom • Broj postavljenih ekološki učinkovitih rasvjetnih tijela • Količina smanjenja svjetlosnog onečišćenja • Iznos ušteda potrošnje električne energije

RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.
----------------------------	-------------

PRIORITET 2.1. Unaprjeđenje javne, komunalne i prometne infrastrukture	
MJERA 2.1.4.	Izgradnja/modernizacija cestovne infrastrukture
CILJ MJERE:	Omogućiti stanovnicima Općine Vratišinec bolju prometnu povezanost s ostalim naseljima i sigurnije prometovanje kroz unaprjeđenje cestovne infrastrukture Općine.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Ishođenje projektno – tehničke dokumentacije i dozvola te priprema dokumentacije za prijavljivanje na nacionalne i EU fondove i programe • Izgradnja, rekonstrukcija i sanacija nerazvrstanih cesta • Osvremenjivanje poljskih putova i prilaznih cesta
NOSITELJ:	Općina Vratišinec
OČEKIVANI REZULTATI:	Izgrađene nove ceste u novim stambenim zonama, modernizirane i sanirane nerazvrstane ceste, povećana kvaliteta života stanovnika, poboljšana prometna povezanost i sigurnost.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj izrađenih i prijavljenih projekata • Visina ostvarene potpore za izgradnju i uređenje nerazvrstanih cesta • Duljina izgrađenih, moderniziranih i saniranih cesta • Duljina uređenih poljskih putova i prilaznih cesta • Broj kućanstava kojima je unaprjeđena prometna dostupnost
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 2.1. Unaprjeđenje javne, komunalne i prometne infrastrukture	
MJERA 2.1.5.	Izgradnja/modernizacija nogostupa i biciklističkih staza
CILJ MJERE:	Unaprijediti prometni sustav, osigurati veću razinu prometne sigurnosti, poboljšati kvalitetu života stanovnika.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Priprema projektno-tehničke dokumentacije i prijava projekata na natječaje za dodjelu bespovratnih sredstava • Izgradnja i unaprjeđenje pješačkih dionica/nogostupa • Izgradnja biciklističkih staza
NOSITELJ:	Općina Vratišinec
OČEKIVANI REZULTATI:	Uspostavljena međusobno povezana i funkcionalna mreža biciklističkih staza, uređeni nogostupi, povećana razina sigurnosti cestovnog prometa.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Duljina izgrađenih/moderniziranih nogostupa • Duljina izgrađenih biciklističkih staza
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 2.1. Unaprjeđenje javne, komunalne i prometne infrastrukture	
MJERA 2.1.6.	Sanacija opasnih mjesta i postavljanje prometne signalizacije
CILJ MJERE:	Izravno utjecati na povećanje sigurnosti u cestovnom prometu kroz sanaciju opasnih mjesta, posebice u blizini osnovne škole i vrtića gdje nema nogostupa, zaštititi najranjivije skupine sudionika u prometu – pješake, prevenirati incidentne situacije.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada idejnog rješenja i glavnog projekta za postavljanje svjetlosne prometne signalizacije • Prijava projekta na natječaje Ministarstva unutarnjih poslova i Nacionalnog programa za sigurnost cestovnog prometa • Postavljanje svjetlosne prometne signalizacije na opasnim mjestima – blizina škole i vrtića, pružni prijelaz
NOSITELJ:	Općina Vratišinec
OČEKIVANI REZULTATI:	Povećana razina sigurnosti u cestovnom prometu, postavljena svjetlosno-prometna signalizacija.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj postavljenih znakova za davanje svjetlosne signalizacije u prometu
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 2.1. Unaprjeđenje javne, komunalne i prometne infrastrukture	
MJERA 2.1.7.	Izgradnja/modernizacija ostale javne, prometne i komunalne infrastrukture
CILJ MJERE:	Unaprijediti ostalu javnu, prometnu i komunalnu infrastrukturu u Općini.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada projektno-tehničke dokumentacije i ishođenje dozvola • Izgradnja i uređenje mostova, ugibališta, parkirališta, groblja, uređenje bujičnih korita i bujičnog sliva (potoka) i dr.
NOSITELJ:	Općina Vratišinec
OČEKIVANI REZULTATI:	Povećan standard infrastrukturnog sustava Općine, unaprjeđena ostala javna, komunalna i prometna infrastruktura Općine.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj uređenih parkirališta • Broj uređenih ugibališta • Broj uređenih mostova i prilaza • Uređeno i opremljeno groblje • Smanjenje plavljenja/izlijevanja vode iz potoka
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 2.1. Unaprjeđenje javne, komunalne i prometne infrastrukture	
MJERA 2.1.8	Omogućavanje pristupa širokopojasnom internetu
CILJ MJERE:	Unaprijediti telekomunikacijsku infrastrukturu, omogućiti brži prijenos podataka za domaćinstva, poslovni i javni sektor, povećati povezivost i poboljšati pristup internetu.

AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Poticanje inicijative i uključivanje u projekt uvođenja širokopojasnog interneta • Izrada pripremne dokumentacije – studije izvodljivosti i plana razvoja širokopojasne infrastrukture te apliciranje na EU fondove • Razvoj infrastrukture za uvođenje širokopojasnog interneta
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, Međimurska županija, telekomunikacijski operateri
OČEKIVANI REZULTATI:	Brži internet, poboljšana kvaliteta života stanovnika, povećana informatička pismenost, povećana mogućnost zapošljavanja, olakšano korištenje najnovijih tehnologija u privatnom sektoru, povećana produktivnost poslovnih subjekata.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Izgrađena infrastruktura • Povećana brzina prijenosa podataka • Razvijene inovacije u gospodarskom sektoru
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 2.2. Razvoj i unaprjeđenje društvene infrastrukture i društvenih djelatnosti	
MJERA 2.2.1.	Izgradnja i opremanje dodatnih smještajnih kapaciteta dječjeg vrtića
CILJ MJERE:	Unaprijediti uvjete za kvalitetno obavljanje odgojno-obrazovne djelatnosti na području Općine, omogućiti veću dostupnost usluga dječjeg vrtića stanovnicima Općine, osigurati dovoljan kapacitet dječjeg vrtića sukladno potrebama u zajednici, osigurati uvjete za formiranje programa jaslica.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Procjena mogućnosti izgradnje objekta dječjeg vrtića • Izrada projektne tehničke dokumentacije • Ishođenje građevinske dozvole • Priprema projektne dokumentacije i apliciranje na nacionalne i EU fondove i programe za dodjelu bespovratnih sredstava • Izgradnja i uređenje novog objekta dječjeg vrtića
NOSITELJ:	Općina Vratišinec
OČEKIVANI REZULTATI:	Zadovoljena potreba za dodatnim smještajnim kapacitetima vrtića, osigurani uvjeti za kvalitetno izvođenje odgojno-obrazovnih programa, osigurani uvjeti za upis djece jasličke dobi, poboljšana kvaliteta života stanovnika.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrađena projektna dokumentacija • Ostvarene potpore za izgradnju dječjeg vrtića • Izgrađen dječji vrtić • Omogućen upis djece u jaslice • Broj upisane djece u dječji vrtić
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 2.2. Razvoj i unaprjeđenje društvene infrastrukture i društvenih djelatnosti	
MJERA 2.2.2.	Poboljšanje uvjeta za izvođenje nastave u osnovno-školskom obrazovanju
CILJ MJERE:	Unaprijediti kvalitetu izvođenja nastave, olakšati stjecanje novih znanja i vještina, unaprijediti odgojno-obrazovnu infrastrukturu.

AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Ishođenje projektno-tehničke dokumentacije/dozvola i nadogradnja kata osnovne škole • Modernizacija izvođenja nastave – opremanje škole interaktivnim pločama i tabletima • Stvaranje uvjeta za održavanje izvanučionične nastave • Razvoj inovativnih načina učenja i praktičnih znanja, jačanje i razvoj izvannastavnih aktivnosti • Osiguranje pomoćnika u nastavi za djecu s teškoćama • Osposobljavanje školskog osoblja za pripremu i provedbu EU projekata u školama
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, Osnovna škola, Međimurska županija
OČEKIVANI REZULTATI:	Prošireni prostorni kapaciteti osnovne škole, osigurani uvjeti za izvođenje nastave u jednoj smjeni, modernizirana izvedba nastavnih programa, lakše učenje i stjecanje novih znanja i vještina
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Površina nadograđenog prostornog kapaciteta škole • Broj nove opreme • Razina uspješnosti učenika/ostvarenih postignuća • Broj novih programa i izvannastavnih aktivnosti • Broj pomoćnika u nastavi • Broj provedenih projekata
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 2.2. Razvoj i unaprjeđenje društvene infrastrukture i društvenih djelatnosti	
MJERA 2.2.3.	Razvoj infrastrukture, programa i aktivnosti socijalnih usluga
CILJ MJERE:	Unaprijediti postojeće i razviti nove socijalne usluge, podignuti kvalitetu života osoba starije životne dobi i nemoćnih.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Provedba projekta dnevnog boravka za pripadnike starije životne dobi • Osmišljavanje programa dnevnih aktivnosti za starije (stručna predavanja o temama karakterističnim za pripadnike starije dobi, kreativne radionice, izleti, tečajevi za osnovno osposobljavanje za korištenje računala, mjerenje krvnog tlaka i šećera, društvene igre, druženje uz kavu i čaj, gledanje televizije, čitanje i sl.) • Primjena i razvoj izvaninstitucionalnih programa za socijalno ugrožene skupine (pomoć u kući, njega u kući, patronaža i sl.) • Topli obrok – lanac pomoći starijima i nemoćnima • Procjena mogućnosti razvoja smještajnih kapaciteta za starije i nemoćne • Odluka o adekvatnom zemljištu ili objektu za realizaciju projekta • Objavljivanje javnog poziva za iskazivanje interesa za realizaciju projekta doma za starije i nemoćne osobe po modelu javno-privatnog partnerstva • Prihvatanje iskaza interesa i potpisivanje Ugovora o JPP • Razvoj novih projekata i programa u suradnji sa Centrom za socijalnu skrb • Priprema projekata i apliciranje na natječaje za dodjelu bespovratnih sredstava iz domene socijalne politike
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, Međimurska županija, Centar za socijalnu skrb, privatni investitori

OČEKIVANI REZULTATI:	Poboljšana kvaliteta života socijalno ugroženih skupina, starijih i nemoćnih, unaprijeđen sustav socijalnih usluga i brige za potrebite, stare i nemoćne, razvijeni novi programi i aktivnosti socijalnih usluga.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj novih izvaninstitucionalnih programa i aktivnosti kojima se doprinosi povećanju kvalitete socijalnih usluga u Općini • Izgrađeni smještajni kapaciteti za skrb o starima i nemoćnima • Realiziran projekt dnevnog boravka za starije i nemoćne • Broj novih projekata u domeni socijalne politike • Visina ostvarenih potpora iz EU fondova i nacionalnih programa namijenjenih povećanju kvalitete života socijalno ugroženih skupina
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 2.2. Razvoj i unaprjeđenje društvene infrastrukture i društvenih djelatnosti	
MJERA 2.2.4.	Izgradnja i adaptacija športsko-rekreacijske infrastrukture
CILJ MJERE:	Unaprijediti športsko-rekreacijsku infrastrukturu i sadržaje na području Općine, doprinjeti unapređenju športskih aktivnosti lokalnog stanovništva, omogućiti kvalitetno provođenje slobodnog vremena (posebice mladih), osigurati uvjete za zdrav i aktivan život te stvaranje izvanškolskih aktivnosti djece i mladih.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada projektno-tehničke dokumentacije, ishoda potrebnih dozvola • Izgradnja i opremanje športske dvorane multifunkcionalnog karaktera • Izgradnja, uređenje i opremanje novih športsko-rekreacijskih sadržaja • Opremanje prostora za rad športskih udruga i klubova • Priprema projektne dokumentacije i prijava na natječaje za dobivanje bespovratnih potpora iz nacionalnih i EU fondova i programa
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, Međimurska županija
OČEKIVANI REZULTATI:	Stvoreni adekvatni uvjeti za održavanje nastave tjelesne kulture, stvoreni novi športsko-rekreacijski sadržaji, poboljšana kvaliteta života svih dobnih skupina.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Izgrađena školsko-športska dvorana • Broj novih športskih sadržaja i programa • Broj iugrađenih/adaptiranih i opremljenih športsko-rekreacijskih terena • Broj stanovnika koji se bave športom • Broj održanih športskih događanja i natjecanja
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 2.2. Razvoj i unaprjeđenje društvene infrastrukture i društvenih djelatnosti	
MJERA 2.2.5.	Izgradnja, održavanje i opremanje dječjih igrališta
CILJ MJERE:	Osigurati sadržaje za najmlađe stanovnike Općine, omogućiti kvalitetna i sigurna mjesta za igru i druženje, osigurati dječja igrališta od devastacije.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada projektne dokumentacije • Profiliranje terena, urbano uređenje, izrada odgovarajuće podloge, ograđivanje igrališta, opremanje dječjih igrališta spravama i elementimaza igru • Održavanje dječjih igrališta

	<ul style="list-style-type: none"> • Postavljanje noćne rasvjete i video nadzora na dječjem igralištu
NOSITELJ:	Općina Vratišinec
OČEKIVANI REZULTATI:	Izgrađena i uređena dječja igrališta u skladu s EU standardima sigurnosti dječjih igrališta, očuvana dječja igrališta, poboljšana kvaliteta života najmlađih stanovnika Općine Vratišinec.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj dječjih igrališta i sprava i elemenata dječjih igrališta • Postavljen video nadzor i noćna rasvjeta
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 2.2. Razvoj i unaprjeđenje društvene infrastrukture i društvenih djelatnosti	
MJERA 2.2.6.	Adaptacija i opremanje prostora za rad udruga, mjesnih odbora i društvenih domova
CILJ MJERE:	Unaprijediti društvenu infrastrukturu Općine, poboljšati društveni život stanovnika, stvoriti adekvatne prostorne i tehničke uvjete za rad organizacija civilnog društva.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada projektno-tehničke dokumentacije i apliciranje na natječaje za dodjelu bespovratnih sredstava za izgradnju i unaprjeđenje društvene infrastrukture • Adaptacija društvenog doma u Gornjem Kraljevcu • Adaptacija i opremanje vatrogasnih domova i športskih klubova
NOSITELJ:	Općina Vratišinec
OČEKIVANI REZULTATI:	Potpuno uređen društveni dom u Gornjem Kraljevcu, stvoreni adekvatni prostorni i tehnički uvjeti za rad organizacija civilnog društva, održiv razvoj lokalne zajednice.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Adaptiran društveni dom u Gornjem Kraljevcu • Uređeni i opremljeni drugi objekti za rad udruga • Broj organizacija civilnog društva koji imaju nove i uređene prostore za djelovanje • Visina ostvarenih bespovratnih potpora za izgradnju i uređenje društvene infrastrukture
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

STRATEŠKI CILJ 3.: ODRŽIVI RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVOTA U ZAJEDNICI

PRIORITET 3.1.	Zaštita okoliša i primjena obnovljivih izvora energije (OIE)
MJERA 3.1.1.	Uspostava cjelovitog sustava održivog gospodarenja otpadom
CILJ MJERE:	Uspostaviti sustav održivog gospodarenja otpadom u skladu s Planom gospodarenja otpadom RH i Strategijom gospodarenja otpadom u RH; spriječiti nastanak divljih odlagališta, smanjiti štetni utjecaj otpada na okoliš.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada i provedba novog/usklađenog Plana gospodarenja otpadom • Provođenje mjera selektiranja otpada

	<ul style="list-style-type: none"> • Ulaganje u infrastrukturu i objekte potrebne za adekvatno gospodarenje otpadom • Osiguranje komunalne opreme za odvojeno prikupljanje otpada • Širenje mreže zelenih otoka • Sanacija odlagališta otpada Močile
NOSITELJ:	Općina Vratišinec
OČEKIVANI REZULTATI:	Uspostavljen cjelovit sustav zbrinjavanja otpada u skladu sa zakonskim propisima i standardima EU, smanjen štetni utjecaj otpada na okoliš.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Osigurana infrastruktura za odvojeno prikupljanje otpada • Broj zelenih otoka • Usklađen Plan gospodarenja otpadom Općine sa zakonskim propisima i strateškim smjericama RH i EU • Sanirano odlagalište otpada Močile
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 3.1.	Zaštita okoliša i primjena obnovljivih izvora energije (OIE)
MJERA 3.1.2.	Primjena OIE i mjera energetske učinkovitosti u javnom i privatnom sektoru
CILJ MJERE:	Poboljšati energetska učinkovitost javnih zgrada i privatnih i poslovnih objekata, poboljšati strukture energetske opskrbe Općine koristeći prirodne resurse, smanjiti štetne emisije, doprinijeti očuvanju okoliša, ostvariti uštede energije i utjecati na smanjenje troškova.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Analiziranje potreba korištenja OIE • Provođenje mjera energetske učinkovitosti na javnim objektima • Sufinanciranje mjera energetske učinkovitosti u kućanstvima • Modernizacija javne rasvjete u ekološki prihvatljivu i energetska učinkovitu javnu rasvjetu • Priprema dokumentacije za apliciranje projekata za financiranje iz EU fondova
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, kućanstva, poslovni subjekti
OČEKIVANI REZULTATI:	Povećana razina energetske učinkovitosti u javnom i privatnom sektoru, ostvarene uštede u potrošnji energije, smanjeni troškovi održavanja javnih objekata.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj objekata na kojima su primjenjene mjere energetske učinkovitosti • Broj projekata vezanih za korištenje obnovljivih izvora energije • Duljina (km) moderniziranog sustava javne rasvjete • Razina ostvarenih ušteda energije u sustavu javne rasvjete
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 3.1.	Zaštita okoliša i primjena obnovljivih izvora energije (OIE)
MJERA 3.1.3.	Podizanje razine svijesti stanovništva o važnosti zaštite okoliša, razvrstavanju otpada te o prednostima korištenja OIE
CILJ MJERE:	Educirati, informirati i potaknuti stanovništvo na recikliranje, primarnu selekciju otpada u svojim domaćinstvima te korištenje OIE, povećati razinu

	svijesti o važnosti zaštite okoliša.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacija i provođenje radionica i edukaciju na temu pravilnog razvrstavanja otpada i štetnosti otpada na zdravlje • Organiziranje javnih tribina na temu selektiranja i odlaganja otpada te korištenja OIE • Poticanje korištenja zelenih otoka u svim naseljima Općine • Izrada i distribucija edukativnih materijala i brošura
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, komunalno poduzeće, udruge
OČEKIVANI REZULTATI:	Povećana razina svijesti stanovnika o pravilnom zbrinjavanju otpada, zaštiti okoliša i korištenju OIE, potaknuta kultura recikliranja, informirano stanovništvo o primarnoj selekciji otpada.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj edukacija i radionica na temu zaštite okoliša • Broj sudionika radionice • Povećano korištenje zelenih otoka
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 3.2.	Zaštita i održivo korištenje kulturne baštine
MJERA 3.2.1.	Zaštita i obnova kulturne baštine
CILJ MJERE:	Produžiti trajanje i onemogućiti zloupotrebu i ugrožavanje kulturnih vrijednosti.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Zaštita i obnova kulturno-povijesne i sakralne arhitekture, te spomenika
NOSITELJ:	Općina Vratišinec
OČEKIVANI REZULTATI:	Sprječena protupravna postupanja i protupravni promet povijesno-kulturnih i vjerskih objekata i cjelina, redovito održavanje i očuvanje vrijednosti, obnovljeni kulturno-povijesni i vjerski objekti i cjeline.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj aktivnosti usmjerenih na zaštitu i obnovu kulturne, tradicijske i povijesne baštine
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 3.2.	Zaštita i održivo korištenje kulturne baštine
MJERA 3.2.2.	Razvoj i poticanje kulturnih inicijativa
CILJ MJERE:	Unaprijediti kulturni život Općine, promicati i očivati kulturnu i tradicijsku baštinu Općine, unaprijediti turističku ponudu.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Unaprjeđenje postojećih i razvoj novih kulturnih manifestacija • Sufinanciranje organizacije kulturnih inicijativa • Prijava kulturnih inicijativa/manifestacija na natječaje za dodjelu bespovratnih sredstava • Promotivne aktivnosti
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, kulturno-umjetničke udruge

OČEKIVANI REZULTATI:	Promovirana kulturna i tradicijska baština, porast turističkih dolazaka, obogaćen kulturni život Općine.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj novih kulturnih inicijativa/manifestacija • Broj posjetitelja • Broj i visina ostvarenih potpora za organizaciju kulturnih događanja/manifestacija
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 3.3.	Razvoj organizacija civilnog društva
MJERA 3.3.1.	Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva
CILJ MJERE:	Potpora djelovanju, osposobljavanju i transparentnosti rada lokalnih udruga, unaprijediti kapacitete civilnog sektora, povećati efikasnost u pripremi, donošenju i provođenju javnih politika s krajnjim ciljem unaprjeđenja cjelokupnog razvoja zajednice.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Informiranje/educiranje članova udruga o mogućnostima korištenja vanjskih izvora financiranja i vođenju aktivne politike samoodrživosti • Osposobljavanje članova udruga za pripremu i upravljanje EU projektima i programima • Jačanje stručnih kapaciteta udruga • Poticanje volonterstva i učlanjivanja stanovnika u udruge • Poticanje osnivanja novih udruga
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, organizacije civilnog društva
OČEKIVANI REZULTATI:	Ojačana sposobnost i uloga organizacija civilnog društva, povećana svijest, odgovornost i participacija civilnog društva u rješavanju društvenih i socio-ekonomskih pitanja.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj radionica/edukacija namijenjenih jačanju kapaciteta organizacija civilnog društva • Broj novih članova udruga • Broj novih udruga • Broj projekata udruga i iznos ostvarenih bespovratnih potpora
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 3.3.	Razvoj organizacija civilnog društva
MJERA 3.3.2.	Poticanje suradnje sa srodnim civilnim organizacijama na lokalnoj, državnoj i međunarodnoj razini
CILJ MJERE:	Stvoriti uvjete za provođenje kvalitetnih programa u suradnji s drugim organizacijama civilnog društva koji su od posebnog značaja za lokalnu zajednicu i lokalnu samoupravu.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Zajedničko osmišljavanje i provođenje zabavnih, kulturnih i sportskih manifestacija • Zajedničko provođenje socijalnih programa udruga • Objedinjavanje ljudskih, materijalnih i financijskih resursa pojedinih udruga

NOSITELJ:	Općina Vratišinec, organizacije civilnog društva
OČEKIVANI REZULTATI:	Ostvarena suradnja organizacija civilnog društva na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini s ciljem razmjene iskustava, znanja i pružanja pomoći u provedbi aktivnosti udruga, ojačani kapaciteti udruga, razvijeni novi programi/projekti i aktivnosti udruga.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj zajedničkih projekata i programa • Broj udruga koje su uspostavile suradnju s drugim organizacijama civilnog društva
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 3.3.	Razvoj organizacija civilnog društva
MJERA 3.3.3.	Jačanje OCD-a u razvoju sadržaja i pružanju usluga od općeg interesa
CILJ MJERE:	Razviti nove projekte i aktivnosti udruga koje doprinose gospodarskom, obrazovnom, socijalnom i ekološkom napretku lokalne zajednice uzevši u obzir interese i potrebe svih dobnih skupina u lokalnoj zajednici.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Jačanje dijaloga i osnaživanje suradnje lokalne vlasti i organizacija civilnog društva • Organizacija radionica/edukacija namijenjenih udrugama s područja Općine s ciljem poticanja i razvoja novih inicijativa i aktivnosti koje će doprinijeti gospodarskom, obrazovnom, društvenom, socijalnom i ekološkom napretku lokalne zajednice • Poticanje suradnje svih organizacija civilnog društva s područja Općine • Jačanje kapaciteta i uloge mjesnih odbora • Generiranje i realizacija ideja kroz suradnju svih sektora
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, organizacije civilnog društva
OČEKIVANI REZULTATI:	Razvijene nove inicijative udruga od interesa za opće dobro, ojačana suradnja udruga s lokalnom samoupravom i udruga međusobno,
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj novih inicijativa/projekata/programa organizacija civilnog društva od interesa za opće dobro
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 3.4.	Povećanje socijalne uključenosti
MJERA 3.4.1.	Unaprjeđenje mogućnosti zapošljavanja osoba u nepovoljnom položaju
CILJ MJERE:	Unaprijediti mogućnosti zapošljavanja osoba u nepovoljnom položaju, stvoriti uvjete za podizanje kvalitete života socijalno osjetljivih skupina.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacija radionica za stjecanje novih, specifičnih znanja i vještina u suradnji s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje • Priprema i provedba projekata usmjerenih na povećanje mogućnosti zapošljavanja socijalno osjetljivih skupina • Poticanje aktivnosti prekvalifikacije i dokvalifikacije
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, Hrvatski zavod za zapošljavanje

OČEKIVANI REZULTATI:	Porast stope zaposlenosti osoba u nepovoljnom položaju, povećane mogućnosti zapošljavanja istih te stečena nova znanja i vještine osoba u nepovoljnom položaju.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Stopa zaposlenosti osoba u nepovoljnom položaju • Održane radionice i edukacije • Provedba projekata putem izravne dodjele sredstava u okviru Prioritetne osi 2 – Socijalno uključivanje, operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 3.4.	Povećanje socijalne uključenosti
MJERA 3.4.2.	Poticanje društvene uključenosti osoba u nepovoljnom položaju
CILJ MJERE:	Potaknuti integraciju osoba u nepovoljnom položaju u društvu.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Informiranje lokalnog stanovništva o važnosti društvene uključenosti osoba u nepovoljnom položaju • Osmišljavanje i provođenje aktivnosti koje će doprinijeti stvaranju jednakih uvjeta za život • Informiranje o pravima osoba u nepovoljnom položaju • Osnaživanje socijalnih vještina kroz edukacije i radionice • Razvoj novih i poboljšanje kvalitete postojećih socijalnih usluga u zajednici
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, udruge
OČEKIVANI REZULTATI:	Razvijene nove aktivnosti i programi koji će ojačati socijalnu uključenost i integraciju socijalno osjetljivih skupina, odnosno smanjenje i preveniranje socijalne isključenosti istih.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj integriranih osoba u nepovoljnom položaju u društvu • Razvijeni novi programi i socijalne usluge • Broj projekata usmjerenih na povećanje društvene uključenosti osoba u nepovoljnom položaju
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 3.4.	Povećanje socijalne uključenosti
MJERA 3.4.3.	Provođenje programa pomoći socijalno ugroženim obiteljima
CILJ MJERE:	Pružiti pomoć socijalno ugroženim obiteljima te potaknuti lokalno stanovništvo na činjenje dobročinstava.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Doniranje financijskih sredstava za kupnju hrane, lijekova, odjeće, ogrjeva na području Općine • Organiziranje volonterskih aktivnosti u vidu druženja sa starijima i nemoćnima, pružanja pomoći obavljanju kućanskih poslova te drugih usluga starijima i nemoćnima (odlazak u trgovinu, poštu, ljekarnu i nabavka drugih potrepština i sl.) • Poticanje lokalnog stanovništva na humanitarne aktivnosti

NOSITELJ:	Općina Vratišinec
OČEKIVANI REZULTATI:	Razvijena socijalna osjetljivost u Općini, potaknuta međugeneracijska solidarnost, poboljšana kvaliteta života socijalno ugroženih skupina, razvijeno volonterstvo.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj dodijeljenih donacija socijalno ugroženim obiteljima • Broj volonterskih inicijativa/broj volontera
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 3.5.	Jačanje i razvoj lokalne samouprave
MJERA 3.5.1.	Razvoj ljudskih potencijala
CILJ MJERE:	Razviti postojeće kapacitete kako bi se prilagodili zahtjevima modernog društva, biti moderna lokalna samouprava koja služi stanovnicima Općine, unaprijediti postojeće i razviti nove kompetencije u svrhu rješavanja sve većih zahtjeva koje se stavljaju pred lokalnu samoupravu.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Procjena potreba izobrazbe/educiranja djelatnika JLS temeljene na objektivnoj procjeni područja u kojima zaposlenici mogu i trebaju poboljšati svoje kompetencije • Sudjelovanje u programima i edukacijama za poboljšanje stručnih kompetencija službenika • Unaprjeđenje aktivnosti vidljivosti provedbe projekata u zajednici • Edukacija službenika za pripremu i upravljanje EU projektima • Programsko planiranje te praćenje i implementacija strategija
NOSITELJ:	Općina Vratišinec, Međimurska županija
OČEKIVANI REZULTATI:	Učinkovita, transparentna, profesionalna, stanovnicima orijentirana lokalna samouprava prilagođena zahtjevima suvremenog društva koja pridonosi razvoju boljeg standarda svih stanovnika Općine.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj provedenih edukacija i programa izobrazbe za službenike JLS/broj službenika koji su pohađali iste • Broj pripremljenih/provedenih projekata • Bolja vidljivost aktivnosti i transparentnost lokalne samouprave
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

PRIORITET 3.5.	Jačanje i razvoj lokalne samouprave
MJERA 3.5.2.	Unaprjeđenje partnerstva i suradnje s drugim općinama i institucijama u RH i inozemstvu
CILJ MJERE:	Unaprijediti suradnju Općine sa svim sektorima, Županijom i drugim jedinicama lokalne samouprave i institucijama u RH i inozemstvu s ciljem zajedničkog rješavanja svih razvojnih ograničenja te jačanja integralnog planiranja, uspostaviti partnerski odnos s javnim i privatnim sektorom te otvoreni dijalog s organizacijama civilnog društva.
AKTIVNOSTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostava trajnih partnerskih odnosa i suradnje s Međimurskom županijom i jedinicama lokalne samouprave u okruženju • Razvoj projekata prekogranične suradnje s Mađarskom i Slovenijom

	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj partnerskih odnosa/projekata s privatnim, javnim i civilnim sektorom • Jačanje institucionalnog povezivanja • Poticanje razvoja socijalnog poduzetništva • Stvaranje suradnje i prijateljstva s drugim općinama u RH i inozemstvu u svrhu promicanja suradnje među pojedincima, organizacijama i udrugama kroz raznovrsne susrete i suradnju kako bi doprinijeli razvoju i napretku općina
NOSITELJ:	Općina Vratišinec
OČEKIVANI REZULTATI:	Uspostavljeni trajni partnerski odnosi i suradnja s neprofitnim i gospodarskim sektorom, institucijama, Županijom te drugim lokalnim samoupravama.
INDIKATORI:	<ul style="list-style-type: none"> • Broj zajedničkih projekata/programa u suradnji s udrugama, poslovnim subjektima, institucijama i Županijom • Broj potpisanih sporazuma/povelja o prijateljstvu s drugim općinama • Provedba minimalno jednog projekta prekogranične suradnje
RAZDOBLJE PROVEDBE:	2018.-2022.

9.5. INSTITUCIONALNI OKVIR I STRUKTURA UPRAVLJANJA PPROVEDBOM

Razvoj Općine Vratišinec je proces koji zahtjeva koordiniranost institucija u procesu provedbe Strategije razvoja Općine Vratišinec za razdoblje do 2022. Lokalne institucije moraju biti dobro organizirane kako bi uspjele identificirati i mobilizirati resurse, te u suradnji s različitim tijelima državne i regionalne uprave te civilnim i privatnim sektorom izvršiti strateški plan razvoja. Smjer razvoja prema Viziji Općine Vratišinec 2022. zahtjeva ne samo suradnju dionika u provedbi, nego i stručnost u provedbi i nadzoru provedbe predviđenih projekata.

Organizacijska struktura za provedbu Strategije

Strategiju razvoja Općine Vratišinec za razdoblje do 2022. usvaja Općinsko vijeće kao službeni dokument Općine. Općinski načelnik predstavlja Općinsko vijeće i zadužen je za provedbu strategije.

Općina Vratišinec na čelu s Načelnikom:

- imenuje članove koordinacijskog tima za provedbu strategije
- imenuje članove radnih timova za provedbu strategije
- osigurava resurse potrebne za provedbu strategije, prema Planu provedbe aktivnosti strategije
- usklađuje aktivnosti ostalih dionika u provedbi definiranih mjera i projekata
- provodi nadzor nad provedbom mjera i projekata
- izvještava Općinsko vijeće o provedbi Strategije.

U obavljanju tih poslova, Općina Vratišinec će održavati redovite kontakte i suradnju s ostalim dionicima iz javnog, privatnog i civilnog sektora, a posebice s onim ustanovama i organizacijama kojima su dodijeljene uloge i odgovornosti u provedbi Strategije.

Kordinacijski i radni timovi

Kako bi se Strategija provodila prema zadanom planu, potrebno je mobilizirati i koordinirati razne dionike čija je podrška neizostavna u ostvarenju vizije. Kako u fazi izrade Strategije Općine Vratišinec, tako i u njoj provedbi moraju sudjelovati koordinacijski i radni tim. Zadaci koordinacijskog tima su: strateško usmjeravanje razvoja, odobravanje razvojnih programa, lobiranje te nadzor provedbe programa i realizacije financijskih sredstava. Zadatak radnih timova je provođenje Plana provedbe aktivnosti. Za kvalitetnu provedbu Strategije i izvršenje strateških planova iznimno je važno uključiti što veći broj dionika u radne timove, jer se stvaranjem osjećaja osobne povezanosti sa Strategijom osigurava neupitna podrška i operativnost svakog dionika posebno. Provedbeno tijelo treba biti sastavljeno od osoba koje su aktivno sudjelovale na radnim skupinama, ali i predstavnika različitih institucija i organizacija, civilnog i privatnog sektora koji se u postizanje vizije Vratišinec 2022. uključuju po prvi put u provedbenoj fazi. Koordinacijski i radni tim zaduženi su za aktivno sudjelovanje u provedbi razvoja ključnih područja Strategije te aktivno zalaganje za podršku od strane nadležnih institucija, konkretno, tijela javnog sektora.

Civilni i privatni sektor

Koordinacijski i radni tim uz podršku tijela javnog sektora regionalne i nacionalne razine omogućit će razvoj Općine prema jačanju civilnog i privatnog sektora. Civilni sektor na području Općine Vratišinec čine udruge različitih područja interesa. Udruge su važan sudionik održivog razvoja Općine jer svojim dobrovoljnim karakterom ukazuju na visoku ambicioznost i aktivnost usmjerene prema općem dobru, a takav se karakter očekuje od svih dionika u provedbi Strategije razvoja. Uz civilni se sektor ističe i privatni, koji je glavni nositelj gospodarskog razvoja kako na nacionalnoj, tako i na lokalnoj razini. Privatni je sektor pokretač poduzetništva, samim time i razvoja i unaprjeđenja društva. U konačnici, razvoj civilnog i privatnog sektora dovest će do održivog razvoja zajednice i na taj način dovesti do realizacije vizije Vratišinec 2022.

9.6. FINACIJSKI OKVIR PROVEDBE STRATEGIJE

Provedivost Strategije do kraja 2022., uz radne timove i ljudske potencijale, najviše će ovisiti o osiguranju financijskih sredstva potrebnih za provedbu mjera. Pribavljanje financijskih sredstava kao i održavanje dugoročnih izvora financiranja za lokalnu strategiju značajan je izazov za lokalnu samoupravu, ali i sve dionike razvoja Općine. Glavni izvori financiranja provedbe Strategije razvoja Općine Vratišinec za razdoblje do 2022. godine su:

⇒ Proračun Općine

- ⇒ Sredstva županije MŽ
- ⇒ Sredstva državnog proračuna, odnosno ministarstava
- ⇒ Sredstva EU fondova.

Za provedbu strateškog plana moguće je koristiti i subvencionirane kredite namijenjene jedinicama lokalne samouprave, a koji se dodjeljuju u svrhu predfinanciranja i sufinanciranja EU projekata ili sufinanciranja izgradnje infrastrukture.

Na nacionalnoj i regionalnoj razini, mogućnosti financiranja projekata za ostvarenje Strategije razvoja Općine Vratišinec su sljedeći:

Na nacionalnoj i regionalnoj razini, mogućnosti financiranja su sljedeće:

- Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU,
- Ministarstvo poljoprivrede,
- Ministarstvo gospodarstva,
- Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta
- Ministarstvo turizma,
- Ministarstvo kulture,
- Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku,
- Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja,
- Ministarstvo znanosti i obrazovanja,
- Ministarstvo vanjskih i europskih poslova,
- Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture,
- Ministarstvo unutarnjih poslova,
- Ministarstvo zdravlja,
- Ministarstvo zaštite okoliša i energetike,
- Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost,
- Ured za udruge Republike Hrvatske,
- Hrvatske vode,
- Hrvatski zavod za zapošljavanje,
- Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG-BICRO),
- Hrvatska turistička zajednica,
- Bjelovarsko-bilogorska županija,
- Zaklade i donatori.

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju, strukturni i investicijski fondovi postali su dostupni i Općini Vratišinec, a pregled najznačajnijih fondova nalazi se u nastavku:

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EAFRD)

Namjena: poboljšavanje upravljanja i kontrole nad politikom ruralnog razvoja; ulaganje u uspostavu ekološke i teritorijalne ravnoteže, zaštitu klimatskih uvjeta i uvođenje inovacija u poljoprivredni sektor. Iz fonda se mogu financirati aktivnosti vezane uz:

- ✓ poticanje transfera znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima
- ✓ jačanje konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede i povećanje održivosti gospodarstva
- ✓ promicanje organizacije prehrambenog lanca i upravljanje rizicima u poljoprivredi
- ✓ obnovu, očuvanje i promicanje ekološke ovisnosti o poljoprivredi i šumarstvu
- ✓ promicanje učinkovitosti resursa i pomak potpora prema niskim razinama ugljičnog dioksida i klimatski prilagodljivoj poljoprivredi, prehrani i šumarstvu
- ✓ promicanje socijalne uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarski razvoj ruralnih područja

Korisnici: poljoprivredni gospodarski subjekti, poljoprivredne organizacije, udruge i sindikati, udruge za zaštitu okoliša, organizacije koje pružaju usluge u kulturi zajednice, uključujući medije, udruge žena, poljoprivrednici, šumari i mladi.

Europski socijalni fond (ESF)

Namjena: poticanje poduzetništva i pomoć posloprimcima u pronalaženju boljih radnih mjesta. Iz fonda se mogu financirati aktivnosti vezane uz:

- ✓ ulaganja u ljudske resurse (cjeloživotno učenje, inovacije i poduzetništvo, usavršavanje vještina za upravljanje, profesionalno usmjeravanje, obuka predavača u različitim stručnim područjima),
- ✓ podršku povratku nezaposlenih među aktivnu radnu snagu (financiranje seminara, treninga),
- ✓ prilagodbu gospodarskim promjenama (produktivnija organizacija rada, ciljanje znanja i vještina, zapošljavanje i obuka),
- ✓ pristup tržištu rada (modernizacija i jačanje institucija, aktivne mjere zapošljavanja),
- ✓ socijalnu uključenost (borba protiv diskriminacije, zapošljavanje, pomoć i usluge) te
- ✓ podršku radu službi za zapošljavanje (umrežavanje s istraživačkim centrima, izrada i provedba studija o potrebama za određenim profilom radne snage).

Korisnici: javna uprava, udruženja radnika i poslodavaca, nevladine organizacije, dobrotvorne ustanove i tvrtke.

Europski fond za regionalni razvoj (ERDF)

Namjena: ulaganja u proizvodne investicije s ciljem otvaranja radnih mjesta, infrastrukturne investicije te lokalni razvoj i razvoj malog i srednjeg poduzetništva. Iz fonda se mogu financirati aktivnosti vezane uz:

- ✓ produktivna ulaganja koja pridonose stvaranju i očuvanju održivih radnih mjesta, kroz izravne potpore za ulaganja u mala i srednja poduzeća
- ✓ ulaganja u infrastrukturu pružanja osnovnih usluga građanima u području energetike, okoliša, prometa te informacijskih i komunikacijskih tehnologija
- ✓ ulaganja u socijalnu, zdravstvenu i obrazovnu infrastrukturu
- ✓ razvoj unutarnjeg potencijala podržavanjem lokalnih i regionalnih razvoja i istraživanja te inovacija

Korisnici: istraživački centri, lokalne i regionalne vlasti, škole, korporacije, trening centri, državna uprava, mala i srednja poduzeća, sveučilišta, udruge. Osim za njih, sredstva su dostupna i za javna tijela, neke organizacije privatnog sektora (osobito mala poduzeća), nevladine organizacije, volonterske organizacije. Strane tvrtke s bazom u regiji koja je pokrivena relevantnim operativnim programom mogu se također prijaviti pod uvjetom da zadovoljavaju europska pravila javne nabave.

Kohezijski fond (CF)

Namjena: za države članice Europske unije čiji je bruto nacionalni dohodak po stanovniku manji od 90% prosjeka Europske unije te financira projekte iz područja prometa i okoliša. Iz fonda se mogu financirati aktivnosti vezane uz:

- ✓ transeuropske transportne mreže i paneuropski koridori;
- ✓ transportnu infrastrukturu koja pridonosi okolišno održivom urbanom i javnom prometu, interoperabilnost transportnih mreža diljem EU;
- ✓ okolišnu infrastrukturu radi preuzimanja EU standarda zaštite okoliša;
- ✓ učinkovito korištenje energije i obnovljivih izvora energije.

Korisnici: uglavnom tijela javne vlasti, ali i poslovni sektor (kroz sudjelovanje u postupcima javne nabave za isporuku dobara usluga i obavljanje radova kao što su različite studije, građevinski radovi i slično).

Ostali prisutni programi su:

COSME (program za konkurentnost poduzeća, te malih i srednjih poduzeća)

Navedeni program će osigurati bolji pristup financiranju za mala i srednja poduzeća, pružiti usluge podrške poslovanju i promicati poduzetništvo, stvoriti okruženje pogodno za rast gospodarstva i poboljšati pristup poduzeća na tržištu.

LIFE (program za zaštitu okoliša i klimatske akcije)

Svrha ovog programa je zaštita okoliša i očuvanje prirode. Bespovratna sredstva za financiranje projekata ostati će glavi način financiranja, zatim financiranje studija, konferencija i ostalog. To je jedini financijski instrument Europske komisije isključivo posvećen zaštiti okoliša i prirode čiji je cilj doprinijeti razvoju i provedbi politike zaštite okoliša Europske unije.

ERASMUS+ (program Europske unije za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport)

Korisnici gore navedenog programa su javne ili privatne ustanove, organizacije aktivne u području obrazovanja i sporta. Program je usmjeren na slijedeće aktivnosti: institucionalna suradnja obrazovnih ustanova, organizacija mladih, poduzetnika, lokalnih vlasti i udruga, promicanje inovacija, poduzetništva i zapošljavanja.

9.7. USKLAĐENOST CILJEVA I PRIORITETA RAZVOJA S VAŽNIM NACIONALNIM I REGIONALNIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA

PRIORITETI	MJERE	Usklađenost s Razvojnou strategijom Međimurske županije do 2020.	Usklađenost sa Strategijom regionalnog razvoja RH za razdoblje do kraja 2020.
CILJ 1.: GOSPODARSKI RAZVOJ			
1P1 – Razvoj MSP i obrtništva	1P1-M1; 1P1-M2; 1P1-M3; 1P1-M4	1P1 – Stvaranje preduvjeta za jačanje konkurentnosti gospodarstva Mjere: 1P1-M1, 1P1-M2, 1P1-M3, 1P1-M4, 1P1-M5 1P3 – Tržišno organiziranje i promocija gospodarstva Mjere: 1P3 2P1 – Promicanje zapošljavanja, obrazovanja i cjeloživotnog učenja Mjere: 2P1-M3	2P1 – Unaprjeđenje gospodarske infrastrukture na regionalnoj i lokalnoj razini Mjere: 2P1 – M1, 2P1 – M2 2P2 – Stvaranje poticajnog poslovnog okruženja na regionalnoj i lokalnoj razini Mjere: 2P2 – M1, 2P2 – M2, 2P2 – M3 2P3 – Jačanje ljudskih potencijala i obrazovanje povezano s potrebama gospodarstva na regionalnoj i lokalnoj razini Mjere: 2P3 – M1
1P2 – Poticanje razvoja ruralnog turizma	1P2-M1; 1P2-M2; 1P2-M3; 1P2-M4; 1P2-M4; 1P2-M5	1P4 – Povećanje konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora i uvođenje sustava međimurske kvalitete Mjere: 1P4-M1, 1P4-M2, 1P4-M3, 1P4-M4, 1P4-M5, 1P4-M6	
1P3 – Stvaranje uvjeta za razvoj poljoprivrednih aktivnosti	1P3-M1; 1P3-M2; 1P3-M3; 1P3-M4; 1P3-M4; 1P3-M5; 1P3-M6	1P5 – Razvoj i promocija turističke ponude s ciljem pozicioniranja Međimurja kao turističke destinacije Mjere: 1P5 – M1, 1P5 – M2, 1P5 – M3, 1P5 – M4	2P1 – Unaprjeđenje gospodarske infrastrukture na regionalnoj i lokalnoj razini Mjere: 2P1 – M2 2P2 – Stvaranje poticajnog poslovnog okruženja na regionalnoj i lokalnoj razini Mjere: 2P2 – M4
CILJ 2.: UNAPRJEĐENJE INFRASTRUKTURNOG SUSTAVA OPĆINE			
2P1 – Unaprjeđenje javne, komunalne i prometne infrastrukture	2P1-M1; 2P1-M2; 2P1-M3; 2P1-M4; 2P1-M4; 2P1-M5; 2P1-M6; 2P1-M7; 2P1-M8	3P1 – Zaštita prirode i okoliša Mjere: 3P1 – M3 3P2 Sustavni razvoj prometne i telekomunikacijske infrastrukture Mjere: 3P2 – M1, 3P2 – M4 3P4 – Preventivno djelovanje i ublažavanje utjecaja prirodnih	1P2 – Osiguranje i unaprjeđenje osnovne lokalne i regionalne infrastrukture Mjere: 1P2 – M1, 1P2 – M2

		i elementarnih nepogoda Mjere: 3P4 – M1	
2P2 – Razvoj i unaprjeđenje društvene infrastrukture i društvenih djelatnosti	2P2-M1; 2P2-M2; 2P2-M3; 2P2-M4; 2P2-M4; 2P2-M5; 2P2-M6	2P2 - Unaprjeđenje zdravlja stanovništva i kvalitete zdravstvenih usluga Mjere: 2P2 – M1, 2P2 – M2, 2P2 – M3 2P3 – Poboljšanje kvalitete života skupina u osjetljivom položaju Mjere: 2P3 – M1	1P1 – Podizanje razine znanja i sposobnosti za poboljšanje kvalitete života Mjere: 1P1 – M1, 1P1 – M2
CILJ 3.: ODRŽIVI RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVOTA U ZAJEDNICI			
3P1 – Zaštita okoliša i primjena OIE	3P1 – M1; 3P1 – M2; 3P1 – M3	3P1 – Zaštita prirode i okoliša Mjere: 3P1 – M1, 3P1 – M2, 3P1 – M4 3P3 – Postizanje veće energetske učinkovitosti Međimurske županije te promicanje i korištenje OIE Mjere: 3P3 – M1, 3p3 – M2, 3p3 – M3	1P2 – Osiguranje i unaprjeđenje osnovne lokalne i regionalne infrastrukture Mjere: 1P2 – M4
3P2 – Zaštita i održivo korištenje kulturne baštine	3P2 – M1; 3P2 – M2	2P5 – Očuvanje, razvoj i promicanje svih oblika kulture Mjere: 2P5 – M1, 2P5 – M2	1P2 – Osiguranje i unaprjeđenje osnovne lokalne i regionalne infrastrukture Mjere: 1P2 – M3
3P3 – Razvoj organizacija civilnog društva	3P3 – M1; 3P3 – M2; 3P3 – M3	2P4 – Jačanje uloge civilnog društva Mjere: 2P4 – M1, 2P4 - M2	1P1 – Podizanje razine znanja i sposobnosti za poboljšanje kvalitete života Mjere: 1P1 – M3
3P4 – Povećanje socijalne uključenosti	3P4 – M1; 3P4 – M2; 3P4 – M3	2P1 – Promicanje zapošljavanja, obrazovanja i cjeloživotnog učenja 2P1-M5, 2P1 – M4, 2P1 – M5 2P3 – Poboljšanje kvalitete života skupina u osjetljivom položaju Mjere: 2P3 – M2	
3P5 – Jačanje i razvoj lokalne samouprave	3P5 – M1; 3P5 – M2		3P1 – Učinkovito upravljanje Mjere: 3P1 – M1 3P2 – Djelotvorna međusektorska suradnja Mjere: 3P2 – M1, 3P2 – M2 3P3 – Jačanje financijskih i administrativnih sposobnosti za razvoj na lokalnoj i regionalnoj razini Mjere: 3P3 – M1, 3P3 – M2

Na nacionalnoj razini, Strategija razvoja Općine Vratišinec usklađena je još sa sljedećim strateškim dokumentima:

1. Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. – glavni ciljevi ove Strategije usmjereni su na sustavno podizanje razine znanja, obogaćivanje postojećih i generiranje novih turističkih sadržaja i doživljaja, vještina i obrazovanja turističkih djelatnika, čime će se kontinuirano unaprjeđivati postojeća kvaliteta i izvrsnost usluge, stvaranje preduvjeta za jačanje poduzetništva, čime će se omogućiti ulazak u novi investicijski ciklus, stvaranje novih radnih mjesta i samozapošljavanje, učinkovito brendiranje Hrvatske i njenih turističkih regija. Time se želi postići kvalitativno diferenciranje od konkurencije i osiguranje tržišne prepoznatljivosti.

2. Program ruralnog razvoja 2014. – 2020. - definira način na koji će se dostići ciljevi Zajedničke poljoprivredne politike, a odnose se na konkurentnost poljoprivrede, održivo gospodarenje resursima i uravnotežen razvoj ruralnih područja.

3. Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014. - 2020. – glavni ciljevi ovog programa odnose se na promicanje održivog i kvalitetnog zapošljavanja i podrške mobilnosti radne snage, promicanje socijalne uključenosti, borbe protiv siromaštva i svake diskriminacije, ulaganje u obrazovanje, osposobljavanje i strukovno osposobljavanje za vještine i cjeloživotno učenje, jačanje institucionalnih kapaciteta javnih tijela i zainteresiranih strana te učinkovite javne uprave. **4. Industrijska strategija Republike Hrvatske 2014. – 2020.** – procjena je kako će se stopa zaposlenosti 2020. godine povećati za 5 postotnih bodova. Naglasak se pritom stavlja na srednje visoke tehnologije proizvodnje, komunikaciju i informatiku, u skladu s pametnim specijalizacijskim okvirima, a imajući u vidu zahtjeve rastućeg "zelenog gospodarstva". To zahtijeva znatna ulaganja u razvoj nastavnih planova i programa, atraktivnost i kvalitetu strukovnog obrazovanja i naukovanja, uz zadržavanje ljudskog kapitala starijih radnika, već zaposlenih radnika, kao i sustav koordinacije i suradnje između poslovnog, obrazovnog sustava i znanstveno-istraživačkog sektora.

5. Pametna specijalizacija je novi koncept politike inovacija osmišljen kako bi se promicalo učinkovito djelotvorno korištenje investicija u istraživanje. Cilj je potaknuti regionalne inovacije u cilju postizanja gospodarskog rasta i prosperiteta, omogućujući da se regije usredotoče na njihove prednosti. Strategija pametne specijalizacije treba biti izgrađena na čvrstim analizama regionalnih sredstava i tehnologije što bi također trebalo uključivati analizu potencijalnih partnera u drugim regijama.

6. Akcijski plan za provedbu Strategije razvoja poduzetništva žena u Republici Hrvatskoj 2014. – 2020. – akcijski plan predstavlja niz mjera i aktivnosti koje će se provoditi za postizanje zadanih ciljeva: poboljšanje usklađenosti i umreženosti javnih politika, poboljšanje sustavne podrške poduzetništvu žena, uvođenje poduzetništva žena u cjelokupnu institucionalnu infrastrukturu te promocija poduzetništva žena.

7. Strategija razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013. - 2020. donesena je u skladu s Ekonomskim programom Republike Hrvatske 2013. s ciljem jačanja poduzetničkog potencijala i unaprjeđenja kulture poduzetništva. Strateški ciljevi odnose se na unaprjeđenje

ekonomske uspješnosti maloga gospodarstva u sektorima proizvođačkih i uslužnih djelatnosti, većim razvijanjem raznih financijskih mogućnosti za subjekte maloga gospodarstva i uklanjanje financijskog jaza za malo gospodarstvo, pružanje potpore osnivanju novih poduzeća, rast broja aktivnih poduzeća i jačanje institucija koje pružaju potporu poduzetnicima kako bi se na taj način pridonijelo ravnomjernijem i uravnoteženom razvoju hrvatskih regija, pružanje potpore većem razvoju subjekata maloga gospodarstva jačanjem njihove uprave, uvođenjem i djelovanjem većeg broja visokokvalificiranih zaposlenika te podupiranjem cjeloživotnog učenja zaposlenih u subjektima maloga gospodarstva.

8. Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije Nove boje znanja – kroz koju Hrvatska prepoznaje obrazovanje i znanost kao svoje razvojne prioritete koji joj jedini mogu donijeti dugoročnu društvenu stabilnost, ekonomski napredak i osiguranje kulturnog identiteta — jer je suočena s dinamičnim promjenama u društvu, gospodarstvu i kulturi, u globaliziranom svijetu u kojem nijedna država ne postoji kao izdvojena zajednica, — jer je suočena s izazovima poput primjena novih tehnologija, zaštite okoliša i starenja stanovništva, a koje s uspjehom može rješavati samo uz pomoć znanosti, — jer ima ograničene ljudske, materijalne i prirodne resurse kojima se mora koristiti na najbolji način, — jer je suočena s ograničenim mogućnostima predviđanja dugoročnog razvoja te mora biti spremna na prilagodbe; za postizanje razine visokorazvijenih zemalja Hrvatska mora biti otvoreno, mobilno i inovativno društvo.

9. Operativni program „Konkurentnost i kohezija 2014 - 2020” - obuhvaća ulaganja Republike Hrvatske iz europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova u sedmogodišnjem razdoblju od 2014.-2020. Financijska alokacija iz ESI fondova za navedeni Operativni programa iznosi 6,881 milijardi, a obuhvaća sljedeće prioritetne osi:

1. Jačanje gospodarstva primjenom istraživanja i inovacija
2. Korištenje informacijske i komunikacijske tehnologije
3. Poslovna konkurentnost
4. Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije
5. Klimatske promjene i upravljanje rizicima
6. Zaštita okoliša i održivost resursa
7. Povezanost i mobilnost
8. Socijalno uključivanje i zdravlje
9. Obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje
10. Tehnička pomoć

10. Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske – predstavlja smislen i planski razvoj prometnog sektora u Republici Hrvatskoj, a obuhvaća 6 prethodno izrađenih sektorskih prometnih strategija od kojih su za Strategiju razvoja Općine Vratišinec za razdoblje 2015 - 2020 važne – ceste, javni prijevoz i regionalna mobilnost.

11. Strateški plan ministarstva uprave za 2014. - 2016. – glavni ciljevi ovog strateškog područja su: unaprijediti stručnost i kvalitetu pružanja upravnih usluga, unaprijediti sustav

javne uprave, izgraditi korisnički usmjerenu upravu, unapređenje kvalitete javnih usluga kroz djelotvornu primjenu ICT-a u radu javne uprave.

12. Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti Republike Hrvatske (2014. – 2020.) - bazira se na osiguravanju uvjeta za ostvarenje tri glavna cilja: borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti te smanjenje nejednakosti u društvu; sprječavanje nastanka novih kategorija siromašnih, kao i smanjenje broja siromašnih i socijalno isključenih osoba; uspostava koordiniranog sustava potpore skupinama u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti. Pritom je potrebno istaknuti da je antidiskriminacijska politika polazni princip u ostvarenju navedenih prioriteta i ciljeva. Strateška područja sadrže nekoliko glavnih strateških aktivnosti te načine njihove provedbe koje će se detaljnije razraditi u okviru trogodišnjeg programa provedbe na nacionalnoj razini, a koji će zahtijevati izradu odgovarajućih dokumenata na regionalnoj i lokalnoj razini. Dokument zastupa aktualnu europsku i međunarodnu politiku i sadrži poveznice s europskim i međunarodnim dokumentima ovoga karaktera te planira korištenje europskih i međunarodnih fondova za realizaciju dijela predviđenih strateških aktivnosti.

Kako su strateški dokumenti Republike Hrvatske ulaskom u EU usklađeni s europskim usmjerenjima, tako je i Strategija razvoja Općine Vratišinec kompatibilna i s osnovnim načelima **Strategije Europa 2020.**

10. ZAKLJUČAK

Strategija razvoja Općine Vratišinec za razdoblje do 2022. izrađena je uz izuzetnu podršku i suradnju lokalne samouprave i radnog tima u kojem su zastupljeni svi predstavnici najšireg kruga zainteresiranih stanovnika, neprofitnih organizacija, javnih i poslovnih subjekata Općine Vratišinec. U mjeri u kojoj je to moguće, Strategija razvoja Općine Vratišinec nastoji biti razumljiv i jednostavan dokument za sve stanovnike Općine, te primjenjiv dokument u osmišljavanju razvoja Općine Vratišinec.

Tijekom izrade Strategije razvoja Općine Vratišinec postignuto je dublje razumijevanje uloge i značenja ovog strateškog dokumenta te je ostvarena viša razina svijesti o razvojnim potrebama i ograničenjima s kojima je Općina suočena. Strategija je prepoznala ključne razvojne pravce Općine, te je uspostavila komunikacijsku vezu među svim bitnim donicima razvoja s područja Općine što će u budućnosti poslužiti kao „infrastruktura“ za provedbu definirane razvojne politike Općine.

Postojeće komparativne prednosti treba iskoristiti na taj način da se svi ciljevi i mjere usmjeravaju prema utvrđenoj viziji razvoja:

„Vratišinec, općina prepoznatljivog identiteta koja svoj razvoj temelji na jačanju poljoprivrede, malog i srednjeg poduzetništva, razvoju turizma te očuvanju tradicije. Općina koja je stanovnicima ugodna za življenje, poduzetnicima prilika za ulaganje, turistima privlačna za posjećivanje.“

Iz tog se razloga Strategija razvoja bazira na osnovnim strateškim ciljevima, kao što su: gospodarski razvoj; unaprjeđenje infrastrukturnog sustava Općine; održivi razvoj i unaprjeđenje kvalitete života u zajednici. Ovako postavljenim strateškim ciljevima određene su provedbene mjere kao važan operativni podsustav razvojnih ciljeva koje čine solidnu osnovu za dugoročno provođenje Strategije putem konkretnih razvojnih projekata.

Krajnja je svrha cijelog procesa izrade Strategije osigurati višu kvalitetu života za sve stanovnike Općine, što znači intenzivirati gospodarske aktivnosti usmjerene na malo i srednje poduzetništvo, turizam i poljoprivredu, razvijati prostor i infrastrukturu, unaprijediti društvenu infrastrukturu i socijalne usluge te očuvati i zaštititi okoliš. Da bi se to ostvarilo potrebno je kontinuirano i fokusirano raditi na stvaranju pozitivnog okruženja za jačanje gospodarskih aktivnosti na području Općine, kao i za njen društveni razvoj.

Usvajanjem, dakle, nije kraj aktivnosti na Strategiji, već ona postaje temeljem razvoja te podloga ustrajnog, stručnog i partnerskog promišljanja razvoja Općine na putu osiguranja zadovoljstva stanovnika Općine, što se prepoznaje kao krajnji i najviši cilj ove Strategije.